

ΕΚΛΟΓΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τι είναι δημοκρατία	B. Russel	21
Αδυνατίζετε παχαίνοντας	C. Ford	30
Ο κόσμος των πουλιών	A. Devoe	43
Ρέμπραντ		48
Οι άκτινες Χ μάς εξασφαλίζουν την ευτυχία	J. Grandpierre	53
Γοίτσα	A. Τσέωφ	61
Ο δρόμος προς τη γαλήνη	N. V. Peale	64
Η έπιστήμη στην υπηρεσία του ανθρώπου		68
Ο Δωδεκάλογος του Γύφτου (απόσπασμα)	K. Παλαμής	71
Η κατάκτησις του ουρανού	Ph. de Baleine	79
Ο γάμος της Τζέην	S. Maugham	84
Γιατί οι αλχημιστάι δεν έφτιαξαν χρυσάφι	Um. Sborgi	90
Φυλαργυρία	A. Mjotto	93
Σύγχρονοι καλοί τρόποι	Μαρίνα	96

Δημοσιογραφικός Διαγωνισμός 33, «Μωσαϊκό της ζωής» 47, «Ποιός θα δει
τά περισσότερα;» 78, «Τί έννοείτε όταν λέτε;» 83.

Περιεχόμενα του Θ' τόμου (1953) της «Εκλογής» 106.

Η «ΜΙΚΡΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ» της «Εκλογής»
μέ 32 σελίδες έντός κειμένου.

Το έξωφυλλό μας: «Η πρώτη βροχή».

Απαγορεύεται ή αναδημοσίευσις άρθρων καί εικόνων της «Εκλογής»
χωρίς την άδειαν των συγγραφέων καί των έκδοτών.

«ΕΚΛΟΓΗ»

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ : ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ, Μουρούζη 1
Υπεύθυνος τυπογραφείου : Κ. ΖΑΓΟΡΙΑΝΙΤΗΣ, Νεοπολέμου 14
ΓΡΑΦΕΙΑ : ΖΗΝΩΝΟΣ 4, ΑΘΗΝΑΙ. ΤΗΛ. 54.873

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ :

Εσωτ. Έτησ. 60.000
Εσωτ. Έξαμ. 30.000

Εξωτ. Έτησ. \$ 4
Εξωτ. Έτησ. £ 1.10.0

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

ΘΕΑΤΡΑ

ΕΘΝΙΚΟ

Αγ. Κωνσταντίνου
Τηλ. 53.242

Εντός
του μηνός

Συνεχίζει
το έργο

ΚΥΒΕΛΗΣ

Πλ. Συντάγματος
Τηλ. 34.491

«Οι 'Αντίζηλοι»

Κωμωδία
του Σέρινταν

Παίζουν: Έλενη Χαλκούση, Μαρία Άλ-
καίου, Θάλεια Καλλιγιά, Α. Νενεάκη, Θ.
Αρώης, Τ. Γαλανός, Μ. Καλογιάννης, Α.
'Αλεξάνδρα, Α. Φιλίππιδης, Α. Δελή-
γιά, Α. Βλαχόπουλος και άλλοι.
Μεταφραστές: Δ. Ρώμα.
Σκηνοθεσία: Κ. Μιχαηλίδης.
Κοστούμια: Α. Φακιά.

Απογ. 6.30 — Βραδινή 9.30

«Οι τρεις άγγελοι»

Του Άλμπερ Άνσν

Παίζουν: Γ. Παππάς, Δ. Χόρν, Έλλη
Λαμπέτη, Άπ. Αύδης, Λυκ. Καλλέργης,
Γ. Μιχαλόπουλος, Άν. Ζησιμάτος, Έλ-
Ζαφειρίου, Μ. Λαλοπούλου και τα άλλα
στελέχη του θιάσου.
Σκηνοθεσία: Γιώργου Παππά. Σκηνικά
και κοστούμια: Μαρίλένας Άραβαντινίου.

ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ

Πανεπιστημίου 48
Τηλ. 21.492

Συνεχίζει
το έργο

ΜΟΥΣΟΥΡΗ

Πλ. Καρύστη
Τηλ. 27.248

Συνεχίζει
το έργο

Απογ. 6 — Βραδινή 9

«Λουίζα Μίλλερ»

Του Σίλλερ

Παίζουν: Βάσω Μανωλίδου, Έλενη Χα-
τήσαργγυρη, Άθηνά Μιχαηλίδου, Κ. Μου-
σούρης, Γιάννης Αργύρης, Στ. Ξενίδης
και τα λοιπά στελέχη του θιάσου.
Σκηνοθεσία: Κ. Γιαννόπουλου.
Σκηνικά και κοστούμια: Γιάννη Στεφο-
νέλλη.

ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ

Όργανος
Έθν. Θεάτρου

Εντός
του μηνός

«Ο κατά φαντασίαν ασθενής»

Κωμωδία του Μολιέρου

Παίζουν: Γκίκα Νικηφοράκη, Άντιγόνη
Βαλάκου, Καίτη Λαμπροπούλου, Χρ. Νέ-
ζερ, Χρήστος Εθυσίου, Άρης Βλαχόπου-
λος, Μπινιάρης Γιαννούλης, Νίκος Χα-
τζίσκος, Άρης Μαλλιαγρός και άλλοι.
Σκηνοθεσία: Άλκις Σολομού.

Συνεχίζει
το έργο

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ίπποκράτους 7
Τηλ. 23.723

«Σύζυγος μέ ελαττώματα»

Κωμωδία του Δ. Χρονοπούλου

Παίζουν: Άννα Λώρη, Ράνια Λάσκαρη,
Άγγελικα Καπελλαρή, Α. Χριστογιαννό-
πουλος, Δεδριός, Βεντούρατος, Φούντας,
Α. Μπρούσαλης και άλλοι.

ΡΟΜΒΟΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ

Πλ. Κολοκοτρώνη
Τηλ. 21.559Εντός
του μηνόςΣυνεχίζει
το έργο

ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ

Πατησίων
Τηλ. 55.262

«Μειδιάστε, παρακαλώ»

Κωμωδία του Δ. Γιαννουκάκη
Παίζουν: Β. Λογοθετίδης, Γίλια Λιθου-
κού, Χ. Καμίλλη, Άννα Ρούσου, Νίκος
Καζής, Εγγύ. Πρωτοπαππας, Θάος Τζε-
νεράλης, Μιχ. Παπαδόκης, Καρτζας και
έλλοι.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΙΔΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

Θέατρον «Κυδέλης»
Εντός του Δεκεμβρίου

«Το όνειρο του Γιαννάκη»

της κ. Μαντούδη
Λαμβάνουν μέρος οι μικροί καλλιτέχνες
Νίκος Πυλάδης, Άλκος Κεuryής, Χαρί-
κλεια Καρπαζάκη, καθώς και οι «Ελ-
λη Ξανθάκη, Ολυμπία Παπαδοῦκα, Μι-
ράντα Βούλαρη, Νίκος Βλαχόπουλος, Γ.
Ολύμπιος.
Σκηνοθεσία: Άντιγόνης Μεταξά.

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

- 3)11: 9.30 μ.μ.: Ρεσιτάλ βιολιού του
κ. Β. Κολάη, στο πιάνο ο κ. Κ. Κυ-
δωνιάτης (Έλληνογαλλικός Σύνδεσμος).
7)12: Συναυλία υπέρ του Όμιλου Λε-
πρών «ΙΩΒ».
9)12: Ρεσιτάλ βιολιού της δίδος Σο-
φίας Κατσαρού, στο πιάνο ο κ. Μ. Μα-
κρής (Έλληνογαλλικός Σύνδεσμος).
17)12: Ρεσιτάλ κιθάρας του κ. Δ.
Κήλια.
22)12: Ρεσιτάλ βιολιού του κ. Ήλ.
Άργυροπούλου, στο πιάνο ο κ. Κ. Κυδω-
νιάτης (Έλληνογαλλικός Σύνδεσμος).

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

- 9—28 Δεκεμβρίου: Έκθεσις των έργων
ζωγραφικής της κ. Κολοκοτρώνη—Μανιά.
29 Δεκεμβρίου—17 Ιανουαρίου: Έκθε-
σις ζωγραφικής των έργων του κ. Ήλ.
Κ. Ζερβού.
5—28 Δεκεμβρίου: Έκθεσις των έργων
της κ. Δώρας Καραβά.

ΖΑΧΑΡΙΟΥ

- 7 Δεκεμβρ.—7 Ιανουαρίου: Έκθεσις
ζωγραφικής του κ. Ν. Ξένου με τοπία και
θόλινσες από την Άττική και την Παλιά
Αθήνα.

«ΒΗΜΑ»

- 2—31 Δεκεμβρίου: Έκθεσις ζωγραφί-
κης των έργων του κ. Δ. Δάδη.

ΖΑΠΠΕΙΟ

Το Άμερικανικόν Ίδρυμα Έγγυς Άνα-

«Κοντή φούστα»

Επιθεώρησις των
Άσκημακοπούλου — Σπυροπούλου —
Παπαδοῦκα

Παίζουν: Μαρίκα Νέζερ, Μπέλινα Στε-
ράντζα Βρα.ά. Ντόλυ Φλίσκο, Έλλη Βα-
σταρδῆ, Λ. Όρφανοῦ, Μ. Ροζαλίντ, Μ.
Λήδα, Μ. Νικολαΐδου, Όρ. Μακρής,
Β. Αύλω ίτης, Ν. Ρίζος, Κ. Χατζηκρή-
στος, Ν. Παττίος και έλλοι.
Μουσική: Γ. Μουζάκη.
Σκηνοκ. Μ. Άγγελόπουλου.
Σκηνοθεσία: Κ. Χατζηκρήστου.

τολής με την συνεργασία διαφόρων Έλλη-
νικῶν Ίδρυμάτων όργανώνει έκθεσι στα-
τιστική και φωτογραφική επί της έν Έλ-
λάδι αποκαταστάσεως των ά απήρων του
έλληνοκῶ άμαχού πληθυσμού.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΛΗΤΟΓΡΑΦΙΩΝ

Ο καλλιτεχνης φωτογράφος κ. Γ. Ζου-
ρέλλης έκθ.τει τα έργα του σε μία αί-
θουσα του σπιτιού του (Πι δάρου 26).
Μεταξύ των έκθεματῶν περιλαμβάνεται και
μία σειρά από 355 χρωματιστές φωτο-
γραφίες τοπίων της Άττικής.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

(Σηπλιολογική Όμάς)

Συνεχίζεται μέχρι της 4ης Δεκεμβρίου
ή έκθεσις άναμνηστικῶν φωτογραφιών σπη-
λαιολόγων της Όμαδος του Όρειβατικῶ
Συνδ.σμου.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

ΜΟΡΦΟΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

«ΑΘΗΝΑΙΟΝ»

(Λεωφόρος Αμαλίας 38)

- Η νέα σειρά τακτικῶν μαθημάτων για
την περίοδο 1953—54 καθωρίσθηκε ως
έξης:
Δευτέρα, 6¼—7¼ μ.μ.: Γ. Άμπος: Το
Ήλιακόν Σύστημα μέσα στο Σύμπαν.
7¼—8¼ μ.μ.: Κ. Τσάτσος: Στοιχείο
άμερικανικού πολιτισμοῦ.
Τρίτη 6¼—7¼ μ.μ.: Μ. Χατζηδόκης:
Η Ζάκυνθος κέντρο καλλιτεχνικό.
7¼—8¼ μ.μ.: Χ. Ι. Καραΐδης: Η έ-
ξελίξις της Αρχαίας Έλληνικής Τέχνης.
Τετάρτη 6¼—7¼ μ.μ.: Όλγα Κακρι-
δῆ: Όμηρου Όδύσεια.
7¼—8¼ μ.μ.: Ι. Γ. Παπαϊωάννου: Σού-
μπερτ.
Πέμπτη 6¼—7¼ μ.μ.: Δ. Σ. Λουκά-
τος: Περιοδικά λατρευτικά έῶμα.
7¼—8¼ μ.μ.: Ε. Π. Παπανούτσος:
Γνωσιολογία.
Παρασκευή 6¼—7¼ μ.μ.: Γιάννης Γιαν-
νόπουλος: Ραδιοφωνία.
7¼—8¼ μ.μ.: Ι. Μ. Παναγιωτόπου-
λος: Ο Νεοελληνικός Ρομαντισμός.

ΠΗΛΙΓΚ...

Του κ. W. FERRY δ. φ.

Η Έλληνική γλώσσα έχ'ι κατακλυσθῇ κατά καιρούς από ξένες λέξεις. Και
τώρα με άγγλοσαξωνικές. Δεν είναι πολὺς καιρὸς πού ο Τύπος με την άφορμή
της κυκλοφορίας στην Άμερική ενός επιστημονικού βιβλίου σεξουαλικῆς στατι-
κής επιτίλιζε συνεχῶς την λέξι πέττιγκ. Η λέξι θά πιάσῃ, γιατί σάν ξένη μα-
λακώνει με την άοριστία της κάποια ώμότητα της πραγματικῆς κύκλους και στα σα-
σταδιοδρομία της προημνη.ται έξαιρετική στους κοσμικούς κύκλους και στα σα-
λόνια.

Μία λέξι πού χρησιμοποιείται σ' ένα στενωτό κύκλο, και κυρίως στις γυναί-
κες, είναι το «πῆλιγκ». Η λέξι αὐτή σημαίνει ξεφλούδισμα και είναι ίσως ἡ
μοναδική λέξις πού ανταποκρίνεται στην άλήθεια. Πρόκειται για το τ χητό
ξεφλούδισμα της έπιδερμίδος του προσώπου και ἡ άγγλική λέξι δίνει γ νικότερη έννοια.
αὐτό πού θέλουμε νά πούμε, γιατί το έλληνοκῶ ξεφλούδισμα ἔχει ἡ πῆλιγκ είναι το ξε-
φλούδισμα του ζωντανού αὐτοῦ μῆλου, με την διαφορά ὅτι αφαιρώντας τὸν
«Αν φαντασθούμε το γυναικεῖο πρόσωπο σάν ένα μῆλο, το πῆλιγκ είναι ὅτι
φλούδισμα του ζωντανού αὐτοῦ μῆλου, με την δύναμι νά ξαναγίνῃ έπιδερμίδα.

Φλοιοῦ του, αὐτό πού μένει από κάτω έχ'ι την προηγούμενη.
Αὐτό το ἔξεραν οἱ γυναῖκες από τὰ παλιά χρόνια. Στην ρωμαϊκή εποχή ἔβα-
ζαν διάφορες αλοιφές πού ξέραιναν και ἔμαίρουναν την έπίδ ρμίδα και ὕστερα με
αὐτό το ἔξεραν οἱ γυναῖκες από τὰ παλιά χρόνια. Στην ρωμαϊκή εποχή ἔβα-
ζαν διάφορες αλοιφές πού ξέραιναν και ἔμαίρουναν την έπίδ ρμίδα και ὕστερα με
αὐτό το ἔξεραν οἱ γυναῖκες από τὰ παλιά χρόνια. Στην ρωμαϊκή εποχή ἔβα-
ζαν διάφορες αλοιφές πού ξέραιναν και ἔμαίρουναν την έπίδ ρμίδα και ὕστερα με

«Ολοι ὅμως αὐτοί οἱ τρόποι, ὅπως κι' αὐτὸν πού συμβουλευοῦν μερικοὶ άνεύθυ-
νοι, νά βγάσουν οἱ γυναῖκες την έπιδερμίδα του προσώπου τους με... γυαλόχαρτο,
περικλείουν πολλοὺς κινδύνους.

Η μέθοδος αὐτή της ἀνανέωσεως της έπιδερμίδος με λειψήθηκε τὰ τελευταία
χρόνια από εἰδικούς επιστήμονας, δερματολόγους και αἰσθητικούς, σε τέτοιο ση-
μείο ὥστε το πῆλιγκ, ὅπως λέγεται διεθνῶς, νά είναι σήμερα μία απόλυτα έπι-
στημονική μέθοδος τελείως ἀκίνδυνη και πραγματικῶς θαυματουργή.

Στην Άμερική, ὅπου ἔχει ἀναπτυχθῇ σε έκπληκτικὸν σημεῖο ἡ αἰσθητικὴ του προ-
σώπου και τοῦ σώματος της γυναῖκας, το πῆλιγκ ἐφαρμόζεται σε τεράστια ἐκ-
τάσει από ὅλα τὰ ἱνστιτούτα καλλονῆς.

Στην Ελλάδα το πῆλιγκ ἀρχισε νά διαδίδεται μεταπολεμικῶς και πολλές γυ-
ναῖκες ἔχουν δοκιμάσει τὰ σωτήρια ἀποτελέσματά του. Ένα μοναδικὸ ἱνστιτούτο
καλλονῆς για το πῆλιγκ είναι το ἱνστιτούτο της Madame RITA.

Αλλὰ για την επιστημονική και εὐσυνείδητη ἐργασία τοῦ ἱνστιτούτου αὐτοῦ,
θὰ ἀσχοληθούμε και ἄλλες φορές.

ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

(Πλατ. Κολωνακίου)

1, 2, 3 Δεκεμβρίου, 9 μ.μ.: Παράσταση της «Οικογενειακής Συγκέντρωσης», του Τ.Σ. Έλλιοτ.

4 Δεκεμβρίου: Τρίτο μάθημα της σειράς «Η διδασκαλία της σύγχρονης αγγλικής γλώσσας» με διμήλητη τον κ. Ο.Ι. Μπάλλ και θ.μα «Τα όμιλούμενα αγγλικά».

11 Δεκεμβρίου: Διάλεξις του κ. Ρ. Μακκίτζ με θέμα «Η εξέλιξις του γραμμοφώνου».

15 Δεκεμβρίου: Διάλεξις του καθηγητού Μπερτ Μπλάκσταουν με θέμα «Ο Έπισκοπος Μπρεκκλιν».

18 Δεκεμβρίου: Τεταρτο μάθημα της σειράς «Η διδασκαλία της σύγχρονης αγγλικής γλώσσας» με διμήλητη τον κ. Χ. Α. Λιττεντεϊλ και με θ.μα «Το μέλλον της αγγλικής γραμματικής».

22 Δεκεμβρίου: Χριστουγεννιάτικο πρόγραμμα: «Α.άγνους «Τού όμιλούντος όνους» το 1. Χηθ—Στάμπς και χριστουγεννιάτικα τραγούδια.

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟΝ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

8 Δεκεμβρίου: Διάλεξις του Βρετανού φυσιογόμενου κ. Φ. Ρ. Χηφ, υπό την προστασίαν του έν Αθ.ναις Φυματιολογικού Συνδέσμου.

ΕΛΛΗΝΟΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ
ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

(Γιάν Σμάτς 18)

22 Δεκεμβρίου, 7.15 μ.μ.: Όμιλία του καθηγητού του Πα.επιστημίου Αθηνών κ. Κ. Μουτούση με θέμα: «Εντυπώσεις από την Πα.επιστήμια της Αμερικής». Μετά την όμιλία θα έπακολουθήση προβολή κινηματογραφικής ταινίας της Αμερικανικής Υπηρεσίας Πληροφοριών.

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

1 Δεκεμβρίου, 7.30 μ.μ.: Διάλεξις του προέδρου της Ε.ρωπαικής Κινήσεως κ. Πωλ Ανρί Σπάκς.

2) 12: Διάλεξις του γ.ωστό Γάλλου μυθιστοριογράφου κ. Πωλ Βισλάρ με θέμα «Η τ.χ.η το μυθιστοριογράφου» (Έλληνογαλλικός Σύδεσμος).

8) 12: Διάλεξις της Έλληνικής Θεοσοφικής Έταιρείας.

16) 12: Διάλεξις του κ. Αρ. Μπαλάνου με θέμα «Μαρσελίν Ντεμπόριτ Βαλμόρ, ή μεγάλη Γαλλική ποιήτρια».

19) 12: Όμιλία του Λαογραφικού τμήματος της Έταιρείας Θεσσαλών.

21) 12: Διάλεξις του Μεταψυχικού Συνδέσμου Αθηνών.

4, 11, 18 Δεκεμβρίου: Σειρά διαλέξεων του Τεχνικού Επιμελητηρίου.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Η διαρκώς πλουτιζόμενη βιβλιοθήκη του «Έλληνογαλλικού Συνδέσμου Ν.α» βρίσκεται στην διάθεσι πα.τός φίλου του Γαλλικού Βιβλίου (Βουλής 20α, τηλεφώνων 32.694).

ΕΟΡΤΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΡΟΒΟΛΕΣ

ΕΛΛΗΝΟΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ
ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

8 Δεκεμβρίου, 7.15 μ.μ.: «Η.μα όφιερωμενη στην επέτειο του «ιερόλ Χαριμπορ». Εισηγη.ις από τον πρό.δρο του Ι.στι.του.ιου κ. ΙΙ. Α.άγνώστοπουλο και όμιλία του ταξιάρχου έ.ά. Έμμ. Μα.κ.σ.α με θ.μα «Η αρχή του τέλους». Θα επακολουθήση απαγγελία από την κ. Θά.λεια Κα.λλι.γα—ή.ι.π.α.

Οι Κινηματογραφικές ταινίες της Αμερικανικής Υπηρεσίας Πληροφοριών που θα προβλη.ούν στο Ι.νστι.το.το: 1) 12: 7.15 μ.μ.: 1) «Με την αρμ.ο.ια των φω.ών» (μουσική). 2) «Ο μουσικός πα.ρά.σεις» (μουσική). Εισηγη.ις από την κ. Μα.ι.ρη Χα.λκ.α—Μπου.μπου.ρη.λη.

15) 12, 7.15 μ.μ.: 1) «Για την ζω.ή ό.λων μας». 2) «Ο ό.ρος των εκατό ήμε.ρών». 3) Αμερικανικά έ.π.κα.ι.ρα.

ΑΘΛΗΤΙΚΑ

Τό άθλητικό πρόγραμμα του Δεκεμβρίου περιλαμβάνει κυρίως άγώνες ποδοσφαίρου. Ε.δικωτερα θα διεξαχ.θούν άγώνες γ.ιά τό πρωταθ.ημα Αθηνών και Πειραιώς των διαφο.ων καιηγοριών, άγώνες γ.ιά τό κύ.πελλο Έλλ.α.δ.ος, 20, 25, 26 οι άγώνες (διε.θ.εις) των Χριστου.γεν.ων μετα.ξύ των όμ.ωων Ι.α.να.η.α.ι.κ.ο.υ, ΑΕΚ και Ολυμπια.κ.ο.υ σ.φ. έ.ός και της ισχυ.ράς γ.ι.ο.υ.κ.ο.υ σ.α.δ.ο.κ.ης Βο.δ.ο.ν.τι.να ά.φ. έ.ι.ρ.ου ε.ς τό γ.η.π.ε.δ.ο του Πα.α.θη.α.ι.κ.ο.υ. Πα.ρου.σι.α.ζ.ο.υ.ν. ο.ι.α.ι.τε.ρο έ.δ.ια.φ.ο.ρ.ον, γ.ια.τί ή Βο.ι.δ.ο.ν.τι.να ε.ί.ν.αι ή ί.δ.ια ή μ.ικ.η.τή του Νό.δ.ι.σ.α.τ. ή ό.πο.ία ε.ί.κ.η.σε π.ρό. κα.ρ.ά.σ.την έ.δ.ο.α. της την μ.ικ.η. Αθ.η.ων με 5—0.

Από τους άγώνες των άλλων άθλη.μα.των ε.δ.ια.φ.ο.ρ.ον πα.ρου.σι.α.ζ.ι. το «τουρνουά» μ.π.α.σ.κ.ε.τ. μ.ι.α.λ. γ.ια τό κυ.πελλο Μα.τ.ε.λ.ου στο γ.η.π.ε.δ.ο Τρί.τω.ος και ή σ.υ.α.ν.η.σ.ι.ς των έ.θ.ι.κ.ών όμ.ω.ων π.ί.γ.κ. π.ό.γ.κ. Έλλ.α.δ.ος και Α.γ.ύ.π.τ.ου που π.ρό.κ.ε.ι.ται ι.α. γ.ί.η. στην Α.γ.ύ.π.τ.ο. κα.τά τό δ.ε.υ.τε.ρο δε.κα.η.μ.ε.ρο του μ.η.ν.ός.

ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ

Ί.π.πο.δ.ρο.μ.ια.κ.ές ή.μέ.ρες Δεκεμβρίου 1953
(Ώ.ρα έ.άρ.ξ.ε.ω.ς 1.45 μ.μ.)

ΤΕΤΑΡΤΗ	2 Δεκεμβρίου	
ΚΥΡΙΑΚΗ	6 »	
ΤΕΤΑΡΤΗ	9 »	
ΚΥΡΙΑΚΗ	13 Δεκεμβρίου	(Έ.πα.θ.λ.ον Μα.ρα.θ.ών ε.ς δ.ρχ. 80 έ.κα.τ. Α.πό.σ.τα.σι.ς 3.200 μ.τ.ρα. Συμ.μ.ε.τ.ι.χ.ο.υ.ν. κα.θ.α.ρ.ά.ι.σ.μ.ο.ι. φο.ρ.δ.ό.δ.ε.ς 3 έ.τών και ά.ω.)
ΤΕΤΑΡΤΗ	16 Δεκεμβρίου	
ΚΥΡΙΑΚΗ	20 »	
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	25 Δεκεμβρίου	(Έ.πα.

ΕΚΔΟΜΕΣ

ΕΛΛΗΝ. ΠΕΡΙΓΗΓΗΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ

(Λεωφ. Αμαλίας 28, τηλ. 22.494)

ΡΟΜΒΟΣ

ΓΙ ΚΟΥΤΑΜΑΡΑΙ

ΧΡΟΝΙΑ ΚΑΙ ΧΡΟΝΙΑ

Μεταχειριζόμενα

ΜΙΑ ΑΚΑΤΑΛΛΗΛΗ ΠΟΥΔΡΑ

«Απειρες γυναίκες μεταχειρίζονται άποτυχημένο χρώμα πούδρας. Άγνοούν μέχρι ποιά σημείο θα γίνονταν χαριτωμένες και πόσο πιο γοητευτικές εάν μεταχειρίζονταν χρώματα που τους πηγαίνουν πραγματικά. Θα βρήτε άσφαλώς την πούδρα σας ανάμεσα στις άποχρώσεις που είναι διαλεγμένες με τό χριστουγεννιάτικο, χιόνι την πούδρα Tokalon Fascination. Κάνετε μία δοκιμή. Η πούδρα Tokalon Fascination είναι έξαιρετική, γοητευτικά άρωματισμένη και τόσο φινιά που είναι έντελώς άόρατη, πάνω στο δέρμα σας. Είναι μία πούδρα που κρατάει τόσο καλά, που δεν δάχετε πια «γυαλιστερή μύτη» ακόμα κι αν δεν ξαναποδραριώσετε.

25—27) 12 (Χριστούγεννα): Δαύλεια — Μονή Ίερουσαλή — Κορυφή Κόκκος.
ΟΜΙΛΟΣ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΥΠΑΙΘΡΟΥ (Λεωφ. Αμαλίας 4, τηλ. 33.086)
6) 12: Λίμνη Μαραθώνος — Καλέντζι — Βαρνάδας.
13) 12: Άγία Τριάς — Καλήσια — Νταού.
20) 12: Πάρνηθα.
25) 12: Μονή Ταξιαρχών.
26—27) 12: Ανάστασις στη Φτέρη.

25—26) 12: "Όσιος Λουκάς.
26) 12: "Όσιος Ίερόθεος.

ΟΜΙΛΟΣ ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΩΝ

(Χαρ. Τρικούπη 4, τηλ. 24.544)

6) 12: α) Δαφνί — Έλευσίνα — Μεγ. Πείκο — Φατερωμένη. β) Τρίκερι — Μεγ. Πείκο.
13) 12: α) Καπανδρήτι — Καλέντζι — Λίμνη Μαραθώνος. β) Λίμνη Μαραθώνος.
20) 12: α) Άγία Τριάς — Άγ. Ασωματοί — Κορυφή Πεντέλης — Σπηλιά.
6) Πεντέλη — Σπηλιά.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΕΣ

24—27) 12: α) Τρίπολις — Μεγαλοπολις — Ανδρίτσα — Ναός Φιγελίας — Έργα Λάδωνος — Όλυμπία — Πύργος — Πάτραι — Αίγιο — Ξυλόκαστρο — Κόρινθος. β) Μυτιλήνη. γ) Δίρφη — Ξεροδούνι (όρειοδατική). δ) Παρνασσός (όρειοδατική).

ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΘΗΝΩΝ
(Βερανζέρου 15)

6) 12: Κιοῦρκα — Άγ. Τριάς — Μπελίτσι.
13) 12: Λίμνη Μαραθώνος — Κρύα Βρύση.
20) 12: Ύμηττός.
24—26) 12: α) Βυτίνα — Μαίναλο. β) Πάρνηθα.

ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ «ΦΟΙΒΟΣ»
(Πλατ. Κολωνακίου 16)

6) 12: Πεντέλη — Άγ. Ασωματοί — Πέργαρι.
13) 12: Μπογιάτι — Μπάφι.
20) 12: Σταμάτα — Άγ. Ιωάννης Βιδίστης.
26) 12: Πάρνηθα (Άγία Τριάς — Βιλλιάδι — Πλάτανα).

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΩΤΩΝ «ΚΝΩΣΟΣ»
(Όμήρου 12, τηλ. 35.633)

16) 12: Μαραθών.
27) 12: Σούνιο.

«ΥΠΑΙΘΡΙΟΣ ΖΩΗ»

(Καραγεώργη Σερβίας 8, τηλ. 28.454)
5—6) 12: Βίλλια — Κιθαιρών.
6) 12: Βίλλια και β) Μαραθών (Φραγμα).
13) 12: α) Μικήνες. β) Χασιά — Μονή Κλειστόν.
20) 12: α) Πάρνηθα. β) Καλύδια — Κουβαράς — Βάρκιζα. γ) Κιοῦρκα — Μπελίτσι.
26) 12: Σούνιο — Λεγριανά.
27) 12: Κουβαράς — Μονή Ίερουσαλήμ.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΕΣ

25—27) 12: Καλάβρυτα — Μίγα Σπηλαίο — Άγ. Λαύρα.
24—26) 12: α) Υδρα — Σπέτσες. β) Βυτίνα.

«Ο ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΗΣ»
ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΕΣ

25—27) 12: Μονές Έδoίας — Κύμης.
25—26) 12: α) "Όσιος Λουκάς — Δεσφοί — Γέρος Παρνασσού. β) Μονή Λέχο-

ΡΟΜΒΟΣ

...Καί με τό δίκιο
τους αφού είναι
του Διονάτου!

“Ότι εκλεκτώτερο
δὲ κρύσταλλα

Διονάτος

δας — Βέρεζα (1.250 μ. ύψος).
24—27) 12: Γύρος Τριγωνίδος — Θέρ-
μο — 'Αγρίνιο — Α.τωλικό — Μεσο-
λόγγι.

26) 12: Βαρνάδας — 'Αγ. Παρασκευή.
27) 12: Πόρτο Ράφτη.

ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ ΑΘΗΝΩΝ
(Φειδίου 8α, τηλ. 21.148)

6) 12: Πάρηα — Καταφύγιο.

13) 12: Μαλακιάσα.

25—27) 12 (Χρ. στουγεννα): Πάτρα —
Πύργος — 'Ολυμπία.

ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Οι ώρες εργασίας για τα εμπορικά κα-
ταστήματα: 'Από 16ης 'Οκτωβρίου έως
31ης Μαρτίου: 8.30 π.μ.—1 μ.μ. και
3.30—7 μ.μ.

Το Σάββατο και τις παραμονές των ε-
ορτών, κατά τις οποίες τα καταστήματα
παραμένουν κλειστά, το έσπερινό κλείσιμο
παρταίνεται μισή ώρα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ Ε- ΤΑΙΡΕΙΑ

Μέγαρο Περμαζόγλου, Πανεπιστημίου 39.

Τρίτη 1 Δεκεμβρίου, 7 μ.μ. στις αί-
θουσες της Ε.Φ.Ε.: 'Επίδειξις εγχρώμων
φωτογραφιών περί 'Ελλάδος, διαστάσεων
24X30, από τον διακεκριμένο Αυστριακό
φωτογράφο Rudolf Hozler και τεχνικές
επεξηγήσεις από τον ίδιο.

Οι εξαιρετικές στο είδος τους φωτο-
γραφίες του Αυστριακού φωτογράφου θα

εκτεθούν μόνο κατά το απόγευμα της
Τρίτης 1.12.53 στις αίθουσες της Ε.Φ.Ε.
Παρουσιάζεται συνεπώς μια αδική εκκαιρία
για τα μέλη, αλλά και για κάθε ένδια-
φερόμενο, να θαυμάση εγχρωμες φωτογρα-
φίες τέτοιων διαστάσεων εξ ελληνοκινώ-
των και μηχανών.

Παρασκευή 4 Δεκεμβρίου 7.30 μ.μ. στο
Γραφείο της Ε.Φ.Ε.: 3ο τακτικό μάθημα
από το κ. Κ. Ρουκάνη με θέμα «Περί
εμφρακτήρος και μηχανών».

Παρασκευή 11 Δεκεμβρίου, 7.30 μ.μ.
στο Γραφείο της Ε.Φ.Ε.: 4ο τακτικό μά-
θημα από το κ. Γ. Παραπαντάκη με θέ-
μα «Περί φίλτρων και φωτομέτρων».

Κυριακή 13 Δεκεμβρίου, 8.30 μ.μ. στο
Γραφείο της Ε.Φ.Ε.: Καιροί επιτρέπον-
τος αχώρησις για φωτογραφικούς περι-
πάτους.

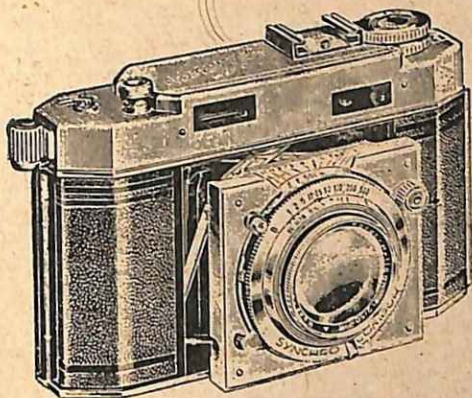
'Υπό την άρχηγία πεπειραμένων φωτο-
γράφων, μελών της Ε.Φ.Ε., θα σχηματι-
σθούν τρεις ή και περισσότερες ομάδες,
αλόγως του όριθμού των όσων θα λά-
βουν μέρος, όκτω κατ' άώτατο όριο ότα-
μα καθ' μία. 'Η πρώτη ομάδα θα πάη
στην 'Ακρόπολι, ή δεύτερα στις Στήλες
'Ολυμπίου Δός και ή τρίτη στην Πλάκα.
Παρακαλείσθε να δηλώσετε εγκαίρως
συμμετοχή και προτίμησι ομάδος.

Παρασκευή 18 Δεκεμβρίου, 7.30 μ.μ.
στο Γραφείο της Ε.Φ.Ε.: 5ο τακτικό μά-
θημα από τον κ. Κ. Ρουκάνη με θέμα
«Πλάκες, φίλμ και εμφάνι-εις αϊτών».

Τρίτη 22 Δεκεμβρίου, 7.30 μ.μ. στις
αίθουσες της Ε.Φ.Ε.: Κριτική φωτογρα-
φιών του διακεκριμένου έρασιτέχνη φωτο-
γράφου κ. Ι. Πατρίου.

Ραδιοφωνικοί Σταθμοί 'Ελλάδος

	Μηκ. κύμ.
	Μέτρα
'Αθηνών (μεσαίων)	412
» »	451
» (βραχέων)	19,53—25,6—31,23—41,09—48,55
» ('Ενόπλων Δυνάμεων, μεσαίων)	230,7
» (» » βραχέων)	47,39—80,86
» (Πανεπιστημίου, μεσαίων)	400
Βόλου (μεσαίων)	202
Θεσσαλονίκης (μεσαίων)	287,6
» (Φωνή 'Αμερικής, μεσαίων)	379
» ('Ενόπλων Δυνάμεων, μεσαίων)	298,21
» ('Ενόπλων Δυνάμεων, βραχέων)	42,86
'Ιωαννίνων (» »)	42,1
Καβάλας (» » »)	39,3
Κοζάνης (» » »)	37,74
Λαρίσης (» » »)	44,43
Μακρονήσου (» » »)	42,25
Καρπενήσου ('Εθνικού 'Ιδρύματος, βραχέων)	46
Χανίων (μεσαίων)	198,2
Πατρών (μεσαίων)	198,5
Τριπόλεως ('Ενόπλων Δυνάμεων, βραχέων)	47,85
Χανίων (βραχέων)	44,92

Agfa
Cameras

'Εκατομμύρια έρασιτεχνών εις όλον τον κό-
σμον θαυμάζουν τις εξαιρετικές φωτογρα-
φίες παρμένες με ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΕΙΣ ΜΗΧΑ-
ΝΕΙΣ ΑΓΦΑ.
Λόγω της τεχνικής τελειοποιήσεως των είναι
άπλουστατες εις τον χειρισμόν.
Με την καλήν μηχανήν ΑΓΦΑ ταιριάζει το
καλό φίλμ ΑΓΦΑ ISOPAN F ή ISS
ή AGFACOLOR.

Διατί ἀπολαμβάνετε τὸ Ταξείδι σας μετὴν **TWA**

Εἴτε προτιμήσετε τὰ πολυτελῆ κλινοαεροσκάφη TWA «AMBASADOR» ἢ τὰς ἐξαιρετικὰς πτήσεις TWA SKY TOURIST, ποὺ τόσῃν οἰκονομίᾳ σας παρέχουν, θὰ ἀπολαύσετε τὸ ταξείδι σας μετὴν TWA πρὸς καὶ ἐντὸς τῶν Ἡ. Π. Ἀμερικῆς.

Ἡ φιλοξενία τῆς TWA εἶναι παροιμιώδης... ἡ ἀνεσὶς σας πάντοτε προέχει. Ταξιδεύετε ἀναπαυτικά μετὰ τὰ παγκοσμίως παραδε-

δεγμένα CONSTELLATION τῆς TWA Φθάνετε ξεκούραστος, καὶ φυσικὰ, ἐγκαίρως. Καὶ καθ' ὅλον τὸ ἐκ 32.000 μιλίων μῆκος τοῦ παγκοσμίου ἀεροπορικοῦ δικτύου τῆς TWA τὸ προσωπικὸν της θὰ σὰς ἐξυπηρετήσῃ προθυμῶς.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΘΕΤΕ ΤΟΝ ΤΑΞΕΙΔΙΟΤΙΚΟΝ ΣΑΣ ΠΡΑΚΤΟΡΑ
ἢ ΤΗΛΕΦΩΝΗΣΑΤΕ Εἰς ΤΗΝ TWA ΤΗΛ. 30.093 20.661

ΤΑΞΕΙΔΕΥΕΤΕ ΜΕΤΗΝ

TWA
TRANS WORLD AIRLINES

Ἡ. Π. Α. ΕΥΡΩΠΗΝ · ΑΦΡΙΚΗΝ · ΑΣΙΑΝ

ΣΤΑΥΡΟΛΕΙΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1. Ἡ γενέτειρα τοῦ Χάινε.
2. Εἶδος τοῦ μονοπωλίου.
3. Προβαθμὶς τοῦ πάθους (ἡχητικῶς). — Ἀντιστροφή διφθογγοῦ. — Χρυσᾶ μῆλα τῆς ἐδώρισεν ἡ Γαῖα (αἰτ.).
4. Κοιλοκέρατον μηρυκαστικόν. — Πρόθεσις. — Τοῦ λείπει ἓνα Λ στὸ τέλος γιὰ νὰ γίνῃ γαλλικὸ ἀνδρικό ὄνομα.
5. Γνωστὴ ὄπερα μετὰ τὸ ἄρθρον της. — Μονὰς μετρήσεως ἐπιφανειῶν.
6. Ἀρχαῖον δεσφαιωτικόν. — Ἀντιθετικὸς σύνδεσμος. — Ἡ τετάρτη εἰς μέγεθος νήσος τῶν Κυκλάδων (δοτ.).
7. Πλάσματα τῆς φαντασίας, ὁμοιώματα. — Ἡ γραφὴ τοῦ τριακὸς σαράντα.
8. Συμπλεκτικὸς σύνδεσμος πρὸ φωνήεντος (δομ.). — Δύο ὁμοία σύμφωνα. — Γάλλος θεατρικὸς συγγραφεὺς (1857—1915).
9. Ἠθικὴ θεωρεῖται ἡ προαγωγή καὶ ὁ ἐπαινος (ἐνάρθρως). — Περιδότος Ἀγγλος πρὸ δότης τῆς πολεμικῆς περιόδου... ἐὰν διπλασιασθῇ.
10. Ἡ ὥρα κατὰ τὴν ὁποῖαν πλησιάζει νὰ φέσῃ (ιδίωμ.).
11. Διεθνὴς χρηματιστηριακὸς ὅρος. — Τὰ κυάλια τῶν σημίζονται.
12. Μαζί μετὰ τὴν προηγουμένην λέξιν (116') τὸ πλήρες ὄνομα περιδοῦτου ἀρχιναύ. — Κτητικόν.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1. Εὐρωπαϊκὴ γλῶσσα (αἰτ.).
2. Ἠθαρινὰ, ἀσήμαντα. — Ἐκατὸν πενήντα.
3. Ἀρχικὰ ὑπουργείου. — Τὰ πρῶτα καὶ τελευταῖα γράμματα μιᾶς προθέσεως. — Μέρος τῆς γκαζιέρας (ξεν.).

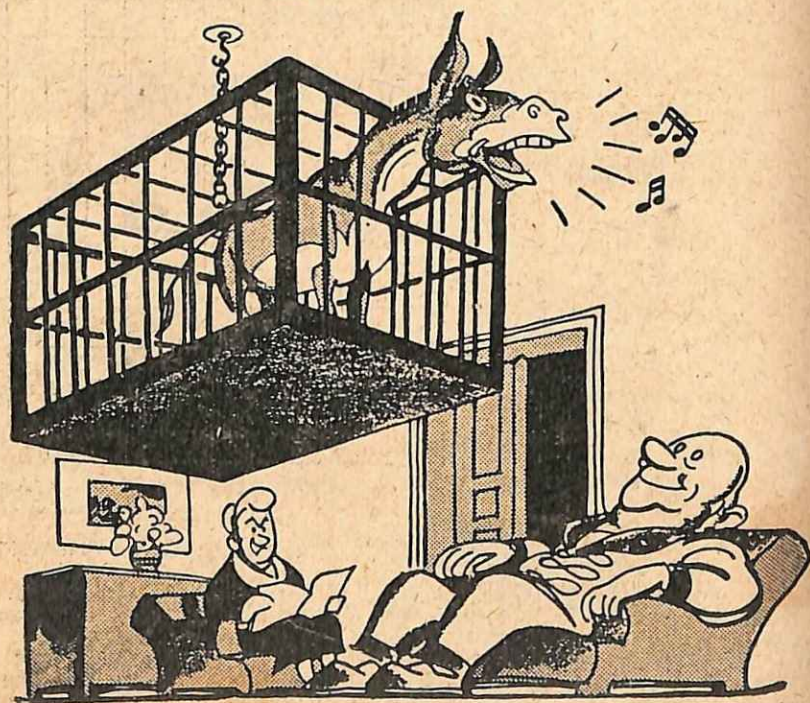
4. Τὸ λένε καὶ παστέλι. — Ποταμὸς τῆς Ἰταλίας.
5. Βελγικὴ λουτρόπολις. — Ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ χωροῦ εὐρίσκεται ἡ νήσος Γκότλαντ (γεν.).
6. Πρόθεσις. — Ὑποθετικόν. — Τροφὴ σαρκοφάγων ζώων.
7. Μία τῶν Ἰονίων νήσων (αἰτ.). — Αἰτιατικὴ ἀντωνυμία.
8. Ἀρχικὰ ἀμερικανικῆς μεγαλοπό-

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1		Τ	Υ									
2		Ι										
3		Π										
4		Θ										
5	Η	Τ										
6		Ε										
7		Α										
8		Δ										
9		Η	Α									
10		Β										
11												
12												

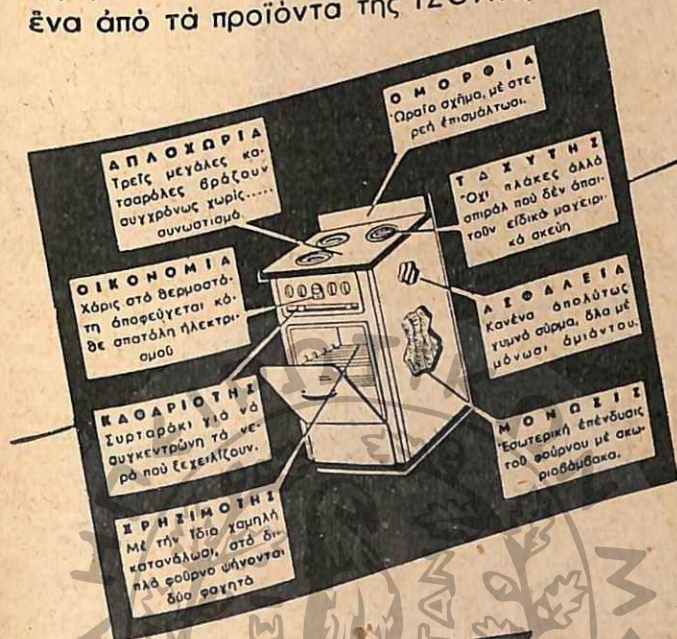
- λεως καὶ πολίτεας. — Ἀρχαῖος σύνδεσμος συμπλεκτικός. — Τέως ὑπουργεῖον.
9. Βαθμὶς τῆς δημοσιευταλληλικῆς ἱεραρχίας (αἰτ. πληθ.).
 10. Ὀμηρικὴ σύζυγος (δοτ.). — Στρατιωτικὴ ὥρες τῶν ἀρχαίων Σπαρτιατῶν (γεν.).
 11. Διοικητικὴ περιφέρεια τῆς ἀγ-γλικῆς ἀποικίας τῆς Χρυσῆς Ἀ-κτῆς καὶ ὁμώνυμος φυλὴ Νέγρων. — Πρόθεσις, ὁριον καὶ σύνδε-σμος τῆς καθομιλουμένης.
 12. Ὄνομα πλείστον ὅσων Ἐκκλη-σιῶν καὶ Μονῶν μας (γεν.).

(Λύσις στὴ σελίδα 104)

Υπάρχουν πολλές παραξενιές

Όταν όμως έρθει η ώρα ν' αγοράσετε
ηλεκτρικές συσκευές,
παραξενιές και ιδιοτροπίες δεν χωρούν.
Φυσικό είναι νά ζητήσετε ΙΖΟΛΑ,
γιατί ότι το καλύτερο σέ κουζίνα, ψυγείο,
ή θερμοσίφωνα, το έχει συγκεντρώσει ή ΙΖΟΛΑ
για Σάς, στα προϊόντα της.
Ζητήστε νά δήτε ΣΗΜΕΡΑ
ένα από τὰ προϊόντα τής ΙΖΟΛΑ.

Ιζολα

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

Μέ *Χρειδτά* μάτια

Χρησιμοποιήσατε καί Σείς
τὸ Γαλλικὸν Crayon χειλέων

BAISER

PAUL BAUDUCROUX-PARIS

Στρώνει ώραϊα, δὲν σκάει τὰ χεῖλη,
καὶ τὸ σπουδαιότερο δὲν ἀφίνει ἀπο-
τυπώματα. Δοκιμᾶστε μιὰ φορὰ τὸ

CRAYON ΜΠΑΙΖΕ

καὶ δὰ ἐνδουσιασθῆτε.

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ

ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ 42 • ΤΗΛ. 23-234

ἐπικίνδυνη
μακαριότης

νιώθει εὐτυχισμένος ἐπεὶ εἶναι
παχουλός. Κι' ὅμως τὸ πάχος του
εἶναι κορεσμένο ὑποὺλες τοξίνες.
Ἄν καταλάβῃ τὴν ἀλήθεια τί θὰ
κάνῃ; Θὰ προσπαθῇ ν' ἀπαλλα-
γῇ ἀπὸ τὰ περιττὰ ξύγια τρώγον-
τας φαγητὰ μαγειρευμένα μόνον με

ἐλβιτίνη

μαγειρεύει καλύτερα

Ἀγάωπ

Ἄς μὴ γυρίζει ὁ λογισμὸς στὰ χρόνια ἐκεῖνα πίσω
κάλλιο μιὰ τέτοια θύμηση γιὰ πάντα νὰ χαθῇ·
ποιὸς ξέρει, τώρα θάτανε γραφτὸ νὰ σ' ἀγαπήσω.
καὶ τόσο πὺν καμμιὰ ποτὲ δὲν ἔχει ἀγαπηθῇ.

Κί' ἂν ἔφυγεν ἡ νιότη σου, πὺν θλίβεσαι γιὰ δαύτη.
ὡς γιὰ πονλὶ πὺν πέταξε μ' ἄλλα μαζί πονλιά,
περὸτερο ἀπὸ μιὰ ἄνοιξη τὸν ἔρωτά μου ἀνάφτει
τοῦ χινοπώρου τ' ἄγγιγμα, στὰ ὠραῖα σου μαλλιά.

Κί' ἀκόμα φτάνω ν' ἀγαπῶ σ' ἐσὲ μιὰν ἄλλη εἰκόνα
—τ' ὀρκίζομαι στὰ μάτια σου πὺν τόσο λαχταρῶ—
τὸν ἡμερο κί' ἀνέφελο καὶ τὸ γλυκὸ χειμῶνα,
πὺν σὺ χλωμὸ σου πρόσωπο μιὰ μέρα θὰ θωρῶ.

Καὶ μάθε το· τίς μελιχρὲς λαμπράδες τοῦ Δεκέμβρου,
καὶ τίς φεγγαροσκέπαστες τοῦ Γεναριοῦ ὁμορφίες,
μῆτε σίτις τρέλλες τ' Ἀπριλιοῦ κανένας θὰ τίς εὔρει
μῆτε καὶ σίτις μονότονες τοῦ Μάη καλοκαιριές...

Ο Μιλτιάδης Μαλακάσης γεννήθηκε στὸ Μεσολόγγι τὸ 1869. Ἀργότερα ἦρθε στὴν Ἀθήνα καὶ φοίτησε στὴν Νομικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου χωρὶς ὅμως νὰ πάρῃ δίπλωμα. Ἀπὸ τὸ 1892 ἀρχισε νὰ συνεργάζεται σὲ διάφορα φιλολογικὰ περιοδικά. Ἡ πρώτη του ποιητικὴ συλλογὴ κυκλοφόρησε τὸ 1898 μὲ τίτλο «Συντρίμματα». Ἀκολούθησαν οἱ συλλογές «Ῥοές», «Πεπρωμένα», «Ἀσφῶδελου» καὶ τὰ «Μεσολογγίτικα», ὅπου εἶναι φανερὸς ὁ προσωπικὸς του τόνος καὶ ἡ τεχνικὴ του ὀριμότης. Πέθανε τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1943.

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα ὅλου τοῦ κόσμου

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ;

Τοῦ

BERTRAND RUSSEL

Διὰ διαφορετικὰς ἀπόψεις ὑπάρχουν στὴν ἐποχὴ μας σχετικά μὲ τὸ τί σημαίνει ἡ λέξις «δημοκρατία». Δυτικὰ τοῦ Σιδηροῦ Παραπετάσματος θεωρεῖται γενικὰ πὺς δημοκρατία σημαίνει ὅτι ἡ ἀνώτερη ἐξουσία βρίσκεται στὰ χέρια τῆς πλειοψηφίας τοῦ ἐνῆλικος πληθυσμοῦ. Ἀνατολικὰ τοῦ Σιδηροῦ Παραπετάσματος δημοκρατία σημαίνει στρατιωτικὴ δικτατορία μιᾶς μικρῆς μειοψηφίας ἀνθρώπων πὺς ἀποφάσισαν νὰ αὐτοκαλοῦνται δημοκράτες. Οἱ διαφορὲς στίς ἐννοίες τῶν λέξεων εἶναι ἀσφαλῶς κάτι πολὺ συνηθισμένο. Οἱ Ἰταλοὶ πὺς θέλουν νὰ μοῦ μιλήσουν εὐγενικὰ μὲ φωνάζουν «ὁ ἐξοχος σὲρ Ράσελ», αὐτὸ ὅμως γιὰ τοὺς Ἄγγλους ἀκούγεται μάλλον ἀστεία. Πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι ὁ τρόπος

μὲ τὸν ὁποῖο χρησιμοποιεῖται σήμερα ἡ λέξις δημοκρατία ἀπὸ τοὺς Ρώσους εἶναι ἀρκετὰ θρασύς καὶ ἀποβλέπει μόνον στὸ νὰ ἀποκρύψῃ τὴν ἀπροθυμίαν τοὺς νὰ τηρήσουν τοὺς ὅρους τῆς Γιάλτας καὶ τοῦ Πότσταμ. Στίς χώρες πὺς ὀνομάζουμε σήμερα δορυφῶρες, ἐπρόκειτο νὰ ἐγκαθιδρυθοῦν δημοκρατικὲς κυβερνήσεις. Ἀλλὰ οἱ Ρῶσοι ἀποφάσισαν νὰ ἐγκαταστήσουν δικτατορίες καὶ νὰ τίς ὀνομάσουν δημοκρατίες. Καὶ τὸ ἀπλὸ αὐτὸ ἐφεύρημα μὲ τὴν ὑποστήριξιν τοῦ πολυαριθμότερου στρατοῦ τοῦ κόσμου εἶχε θλιθερὴ ἐπιτυχία.

Πρέπει ὥστόσο νὰ ὁμολογήσουμε πὺς ἡ ἐρμηνεία πὺς δίνει ἡ Δύσι στὴν λέξι Δημοκρατία δὲν εἶναι ἡ ἴδια μὲ ἐκείνην πὺς εἶχε ἡ λέξις ἀρχικά.

Πὺς ἀρχισε

Ἡ Δημοκρατία, σὰν λέξις καὶ σὰν κατάσταση, ἐφευρέθηκε ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας. Ὅσο ἐξέρυμε, κανεὶς δὲν εἶχε συλλάβει τὴν ἰδέαν τῆς πρὶν ἀπ' αὐτοῦς. Εἶχαν

περάσει μοναρχίες, θεοκρατίες, ἀριστοκρατίες, ἀλλὰ κανεὶς δὲν εἶχε φανταστῇ ἕνα σύστημα στὸ ὁποῖο ὅλοι οἱ πολῖτες θὰ συμμετείχαν στὴν διακυβέρνησιν τῆς

χώρας. Ἀλλά, ἀκόμη καὶ οἱ πιὸ προοδευτικὲς μορφές δημοκρατίας ποὺ ἀναπτύχθηκαν ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες, ἦταν ἀπὸ ὠρισμένες ἀπόψεις ἀτελεῖς: οἱ γυναῖκες καὶ οἱ σκλάβοι δὲν ἔπαιρναν μέρος στὴ διακυβέρνησι. Γιά τις γυναῖκες, εἰδικά, ὁ Πλάτων πίστευε πὼς ὁ περιορισμὸς ἦταν ἀδικος, δὲν ἔβριθε ὅμως ὁπαδοὺς σ' αὐτὴ τοῦ τῆ γνώμη.

Ὅπου ἐπικρατοῦσε ἡ δημοκρατία στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα ὁ ἀπλὸς πολίτης εἶχε ἀπὸ πολλές ἀπόψεις πολὺ περισσότερη δύναμι ἀπ' αὐτὴ ποὺ ἔχει σὲ ἕνα σύγχρονο δημοκρατικὸ κράτος. Ψήφισε γιὰ κάθε προτεινόμενο νόμο, οἱ δικαστὲς ἐκλέγονταν μὲ κλῆρο ἀπὸ τοὺς πολῖτες καὶ δὲν ὑπῆρχε ἡ πανίσχυρη γραφειοκρατία γιὰ νὰ θέτῃ ἐμπόδια στὸ δρόμο τῆς λαϊκῆς θελήσεως. Ἕνα τέτοιο σύστημα, ἀπὸ τεχνικὴ ἄποψι, μποροῦσε νὰ ἐφαρμοσθῇ μόνο σὲ μιὰ πόλι-κράτος, γιὰ τοῦτο προϋπέθετε ὅτι οἱ πολῖτες θὰ μπορούσαν νὰ συναθροίζονται καὶ νὰ ψηφίζουν ἀπ' εὐθείας γιὰ κάθε μέτρο, κάτι ἀδύνατο γιὰ ἕνα μεγάλο σύγχρονο κράτος.

Δὲν μπορούμε νὰ ποῦμε πὼς τὸ σύστημα εἶχε πλήρη ἐπιτυχία. Δημιουργήθηκε σὰν ἀντίθεσι στὴν ἀριστοκρατία, ποὺ κι' αὐτὴ πάλι εἶχε δημιουργηθῇ σὰν ἀντίθεσι στὴ μοναρχία. Στις περισσότερες Ἑλληνικὲς πόλεις - κράτη ἡ ἀριστοκρατία εἶχε ἡττηθῇ ἀπ' τὴν δημοκρατία ἀλλὰ καὶ ἡ ἑξουσία ἡ δημοκρατία κατὰ κανόνα ἔδωσε τὴ θέσι της στὴν τυραννία. Ὁ τύραννος, ὅπως τὸν ἐννοοῦσαν οἱ Ἕλληνες, δὲν ἦταν ἀπαραιτήτως κακὸς κυβερνήτης. Ἦταν ἀπλῶς ἕνας ἄνθρωπος ποὺ εἶχε γίνεи μονάρχης μὲ τὴ θέσι ἢ μὲ τὴν εὐνοία τοῦ λαοῦ καὶ ὄχι κλη-

ρονομικά. Συνήθως ὁ τύραννος ὑπερασπιζόταν τὸ λαὸ ἐναντίον τῶν ἀριστοκρατῶν καὶ τῶν πλουτοκρατῶν, καὶ ὅταν ἀποκτοῦσε ἀρκετὲς συμπάθειες ὑποστήριζε πὼς οἱ ἐχθροὶ τοῦ συνωμοτοῦσαν γιὰ νὰ τὸν δολοφονήσουν καὶ ὅτι χρειαζόταν σωματοφυλακὴ. Ὅταν ἀποκτοῦσε τὴ σωματοφυλακὴ δὲν εἶχε παρὰ νὰ χαρίζῃ τὴν εὐνοιά του στοὺς σωματοφύλακές του καὶ φυσικά ὁ λαὸς ξεχνιόταν.

Οἱ Ἕλληνες δὲν ἀνακάλυψαν ποτὲ καμμιά μέθοδο γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴ δημοκρατία ἀπ' αὐτὸν τὸν κίνδυνο. Ὡστόσο ἡ δημοκρατία διατηρήθηκε ὡς τὴν ἐποχὴ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ποὺ προτοῦ ξεκινήσῃ γιὰ τὴν ἐκστρατεία στὴν Περσία ὑποχρέωσε μὲ εἰδικὲς συνθήκες τις πόλεις - κράτη νὰ κρατοῦν τοὺς δημοκράτες μακριὰ ἀπὸ τὴν ἐξουσία.

Ἡ Ρώμη ἐπανελάβε σὲ μεγάλη κλίμακα αὐτὸ ποὺ εἶχαν δοκιμάσει οἱ Ἕλληνες. Γιὰ πολὺν καιρὸ ἀριστοκρατία καὶ λαὸς ἀγωνίζονταν μετὰξὺ τους. Κέρδισε ὁ Ἰούλιος Καίσαρ σὰν ὑποστηρικτὴς τῆς δημοκρατίας, τὴν ὁποία κατήργησε μόλις ἐξασφάλισε τὴν ἐξουσία. Ὑστερὰ ἀπ' αὐτὸν ἡ δημοκρατία ἐξαφανίστηκε γιὰ πολὺν καιρὸ. Ξαναφάνηκε πάλι πολὺ ἄργα καὶ λίγο - λίγο, σὰν ἀποτέλεσμα τῆς καινούργιας ἐμπορικῆς εὐημερίας ποὺ ἄρχισε στὴ Λομβαρδία τὸν 11ο αἰῶνα καὶ ἀπλώθηκε πρὸς βορρᾶν σὲ μεγάλα ἐμπορικὰ κέντρα.

Ὁ σύγχρονος λιμπεραλισμὸς ἄρχισε στὸ Μιλάνο μὲ τις συγκρούσεις τῆς πόλεως μὲ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο καὶ τὸν Αὐτοκράτορά της. Ἦταν μιὰ περιορισμένη μορφή δημοκρατίας, ποὺ συνίστατο κυρίως στὴν ἀνεξαρτησία τῶν φεουδαρχῶν καὶ τῶν τιτλούχων τῆς

ἐκκλησίας. Ἐν τούτοις εἶχε τεράστια ἱστορικὴ σημασία, γιὰ τοῦτο ἔδινε τὴν εὐκαιρία νὰ ἐξαναζήσῃ ἡ πολιτικὴ σκοπιμότητα καὶ ἡ ἐλευθερία τῆς σκέψεως. Οἱ δημοκρατικὲς κυβερνήσεις εἶναι ἀληθινὰ πὼς δὲν κράτησαν πολὺ. Στὴ Βενετία ἔδωσαν τὴ θέσι τους στὴν ἀριστοκρατία καὶ στὸ Μιλάνο καὶ στὴ Φλωρεντία στοὺς

πλουτοκράτες. Πάντα ὅμως ὑπῆρχαν ὠρισμένα ὅρια στὴ φαιλότητα αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, γιὰ τοῦτο δὲν μπορούσαν νὰ ἐπικαλεσθοῦν κανένα πατροπαράδοτο δικαίωμα διεκδικήσεως τῆς ἐξουσίας, ἦταν πολὺ εὐκόλο νὰ ἐκδιωχθοῦν ἢ συμπεριφερόταν πολὺ ἄσχημα.

Ἀντιπροσωπευτικὴ Κυβέρνησι

Ἐν τῷ μεταξύ, ἕνας καινούργιος θεσμός, ὁ θεσμός τῆς ἀντιπροσωπευτικῆς κυβερνήσεως εἶχε ἐγκαθιδρυθῇ σὲ διάφορες χώρες, πρὸς βορρᾶν τῶν Ἀλπεων. Γιὰ μᾶς αὐτὸ εἶναι κάτι ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ λείπῃ ἀπὸ τὴν δημοκρατία· ἀλλὰ οἱ ἀρχαῖοι δὲν τὸ εἶχαν σκεφθῇ. Ἡ μεγάλη του ἀξία ἦταν πὼς ἔδινε τὴ δυνατότητα σὲ μεγάλο ἀριθμὸ ἐκλογένων νὰ ἀσκοῦν ἐμμέσως τὴν ἐξουσία καὶ ἔτσι ἔκανε ἐφικτὴ τὴν κατανομή τῆς πολιτικῆς εὐθύνης σὲ ὁλόκληρο τὸ κράτος καὶ ὄχι μόνο σὲ μεμονωμένες πολιτείες ὅπως παλαιότερα.

Ἡ ἀντιπροσωπευτικὴ κυβέρνησι ἔφερε μερικὸς νέους κινδύνους γιὰ τὴ δημοκρατία, διαφορετικούς ἀπ' αὐτοὺς ποὺ ἔφερε ἡ τυραννία στὰ παλιὰ χρόνια. Μιὰ

ἀντιπροσωπευτικὴ συνέλευσι μπορεῖ νὰ ἀσκήσῃ τὰ καθήκοντά της μὲ τρόπο ἀπόλυτο καὶ νὰ ἐξαχσῇ πὼς ὀφείλει τὴν θέσι της στὴ λαϊκὴ ἐκλογή.

Ὁ Ρουσσώ, ποὺ διακηρύσσει ὅτι πιστεύει στὴ δημοκρατία, ἔχει τὴν γνώμη πὼς ἡ λέξι αὐτὴ ἀποδίδεται σωστὰ μόνο μὲ τὴν μορφή ποὺ εἶχε ἡ δημοκρατία στὴν ἀρχαιότητα, ὅταν κάθε πολίτης ψήφισε γιὰ κάθε νόμο. Τὴν μεταβίβασε τῆς ἐξουσίας σὲ αἰρετοὺς ἀντιπροσώπους ὁ Ρουσσώ τὴν ὠνόμαζε «Αἰρετὴ Ἀριστοκρατία». Καὶ παραδέχεται κάτι ὀλοφάνερο: πὼς εἶναι ἀδύνατο νὰ ἔχουμε σήμερα δημοκρατία μὲ τὴν ἀρχαία ἐννοία. Τὸ σύστημα αὐτὸ, λέει, εἶναι πολὺ τέλει γιὰ τὸν ἀτελὴ μᾶς κόσμον.

Ἡ Ἀμερικανικὴ Δημοκρατία

Οἱ χαρακτηριστὲς μιὰς δημοκρατίας καθορίζεται σὲ μεγάλο βαθμὸ ἀπὸ τις δυνάμεις ποὺ θεωρεῖ ἐχθροὺς της. Ἡ Ἀμερικανικὴ δημοκρατία στὴν ἀρχὴ ἦταν κυρίως ἐστραμμένη ἐναντίον τῆς Ἀγγλίας. Ἡ Γαλλικὴ δημοκρατία τοῦ 1789 στρεφόταν κυρίως ἐναντίον τῶν μεγάλων κτη-

ματιῶν. Ἡ Ἀγγλικὴ δημοκρατία στὸ πρῶτο ἡμῖς τοῦ 19ου αἰῶνος ἀγωνιζόταν νὰ ἀποκτήσῃ δύναμι γιὰ τις μεσαῖες τάξεις, ὕστερα ὅμως ἀναζητοῦσε δύναμι γιὰ τοὺς ἐργαζομένους καὶ θεωροῦσε ἐχθροὺς της τοὺς μεγάλους ἐργαζομένους.

Ἡ Ἀμερικανικὴ δημοκρατία ὁ

πέστη μεγάλη μεταβολή όταν έγινε Πρόεδρος ο "Αντριου Τζάκσον. Ός τότε οί πρόεδροι ήταν μορφωμένοι άνθρωποι, κυρίως κτηματίες. Ο "Αντριου Τζάκσον αντιπροσώπευε μιά επανάσταση των πρωτοπόρων και των μεταναστών έναντι των αυτών των ανθρώπων. Δεν αγαπούσε τη μόρφωση και ήταν καχύποπτος απέναντι των μορφωμένων, γιατί αυτοί καταλάβαιναν πράγματα άκατανόητα γι' αυτόν. Αυτή η έχθρότης για τη μόρφωση διατηρήθηκε στην Αμερικανική δημοκρατία από τότε, και δεν άφησε την Αμερική να επωφεληθής όσο θα έπρεπε από τους μορφωμένους της.

Σήμερα το θέμα αυτό είναι ιδιαίτερα όξύ, δεν μπορούμε όμως να πούμε ότι αποτελεί ουσιαστικό παράγοντα μιάς δημοκρατίας. Δεν παρουσιάστηκε ποτέ στην Αγγλία ούτε στη Γαλλία εκτός από την εποχή της Τρομοκρατίας της Γαλλικής Επανάστασης. Η τάσις αυτή θέβαια είναι έκδηλη στη σημερινή Ρωσία και είναι, φαντάζομαι, μιά από τις δικαιολογίες που προβάλλει στον έαυτό της ή Σοβιετική Κυβέρνησι για να νομίζει πως είναι δημοκρατική.

Ένα από τα προβλήματα που έχει να αντιμετωπίση κάθε σύγ-

χρονη δημοκρατία είναι η χρησιμοποίησις των ειδικών. Υπάρχουν πολλά, άκρως σημαντικά θέματα, που είναι δύσκολο να τα κατανοήσει ο κοινός πολίτης. Απ' αυτά το κυριώτερο ίσως είναι τα οικονομικά. Ο Τζάκσον κατηγορησε την Τράπεζα της Αμερικής κυρίως γιατί δεν καταλάβαινε από τραπεζικά. Το πρόβλημα είναι να εξασφαλιστή ότι όταν χρειαστή η γνώμη των ειδικών θα μπορέση να έναρμονιστή με την πολιτική που ακολουθείται σύμφωνα με την λαϊκή θέλησι και δεν θα ευνοήση τα σχέδια μιάς μειοψηφίας.

Στην Αμερική την εποχή του Τζάκσον, όταν οί άνθρωποι κατάλαβαν τον κίνδυνο, αποφάσισαν ότι οί κρατικοί δικαστές —παρ' όλο που δεν ήταν δημοσπονδιακοί — έπρεπε να είναι αίρετοί. Το φάρμακο όμως αποδείχθηκε χειρότερο από την αρρώστια. Αύξαναν πολύ την εξουσία του πολιτικού που είχε εξασφαλίσει την έκλογη των φίλων του στις θέσεις των δικαστών και μπορούσε πια να είναι σχεδόν θέβαιος ότι οί ευνοούμενοι του θα έβγαζαν αποφάσεις σύμφωνα με την επιθυμία του και όχι σύμφωνα με το νόμο.

Οί αδυναμίες της εξουσίας

Οί κάτοχοι της εξουσίας, πάντοτε και παντού, άδιαφορούν για το καλό ή το κακό εκείνων που δεν έχουν καμμία εξουσία, εκτός αν τους συγκρατή ο φόβος. "Ισως αυτό να φανή υπερβολή. "Ισως να λεχθής πως οί καθώς πρέπει άνθρωποι δεν μπορούν να επιβάλλουν μιά μαρτυρική ζωή στους άλλους πέρα από

ένα όρισμένο σημείο. Αυτό μπορεί να λέγεται, αλλά η ιστορία αποδεικνύει πως δεν είναι αλήθεια. Οί καθώς πρέπει αυτοί άνθρωποι κατορθώνουν να μην ξέρουν ή να κάνουν πως δεν ξέρουν ότι άλλοι βασανίζονται για τη δική τους ευτυχία.

Ο Λόρδος Μέλμπουρν, ο πρώ-

τος Πρωθυπουργός της Βασιλείας Βικτωρίας, ήταν ένας τέτοιος καθώς πρέπει άνθρωπος. Στην ιδιωτική του ζωή ήταν χαριτωμένος. Μορφωμένος, καλλιεργημένος, φιλελεύθερος και ανθρωπιστής. Ήταν και πλούσιος. Τα πλούτη του έρχονταν από ανθρακωρυχεία, όπου δούλευαν και παιδιά, ώρες μέσα στη σκοτεινιά, για ένα κομμάτι ψωμί. Από την αγωνία αυτών των παιδιών μπορούσε εκείνος να είναι τόσο ευγενής. Ανάλογες περιπτώσεις παρουσιάστηκαν ακόμη και στις ρίζες του κομμουνισμού. Ο Μάρξ ζούσε από τον "Εγκελς και ο "Εγκελς ζούσε εκμεταλλευόμενος το προλεταριάτο του Μάντσεστερ στα πεινασμένα χρόνια της δεκαετίας του 1840. Οί καλλιεργημένοι νέοι των διαλόγων του Πλάτωνος ζούσαν από τη δουλειά των σκλάβων και από την εκμετάλλευσι της βραχύβιας Αθηναϊκής αυτοκρατορίας. Αδικίες από τις οποίες έχουμε ένα κέρδος

μπορούν πάντα να δικαιολογηθούν με κάποιο πρόσχημα.

Οί άνθρωποι αισθάνονται φρίκη —και πολύ δίκαια— για τα εγκλήματα των Μάου - Μάου, αλλά πολύ λίγοι σκέπτονται ότι όλες αυτές οί φρικαλεότητες δεν είναι ούτε το εν χιλιόστον εκείνων που επέβαλαν οί λευκοί επί αιδώνες στους μαύρους με την δουλεία και την δουλεμπορία.

Όταν ο Στάλιν εισήγαγε την κολλεκτιβοποίησι συνάντησε πεισματώδη αντίστασι εκ μέρους των χωρικών. Κι' αυτός αντιμετώπισε την αντίδρασι με μιά σκληρότητα που θα ήταν αδύνατο να έκδηλωθής σε ένα δημοκρατικό καθεστώς. Προκάλεσε τον θάνατο από πείνα πέντε εκατομμυρίων χωρικών και την μεταφορά κάπου έπτά εκατομμυρίων σε στρατόπεδα καταναγκαστικής εργασίας. "Ολα αυτά εν όνόματι της «επιστημονικής καλλιέργειας της γής».

Δημοκρατία και πόλεμος

Ενα πλεονέκτημα της δημοκρατίας είναι πως υπάρχει μεγάλη πιθανότης να είναι λιγότερο φιλοπόλεμη από μιά απολυταρχία. Τα πλεονεκτήματα ενός πολέμου στα κράτη που νικούν τα χαίρονται οί λαχοί: τα μειονεκτήματα τα ύφίσταται ο λαός. Δεν έχω καμμία αμφιβολία πως αν μπορούσε σήμερα να επικρατήση η θέλησι του Ρωσικού λαού, ο κίνδυνος πολέμου μεταξύ Δύσεως και Ανατολής θα εξαφανιζόταν. Ακόμη δεν μπορεί κανείς να αποδείξη με ακρίβεια τις ευθύνες για τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο. Όσοσο νομίζω ότι όλοι

θα συμφωνούσαν πως η μεγαλύτερη ευθύνη πρέπει να μοιραστή ανάμεσα στις τρεις Αυτοκρατορίες, την Γερμανία, την Αυστρία και την Ρωσία. "Όσο για τον Β' ή ευθύνη θαρρείς φανερά και άποκλειστικά τον Χίτλερ. Αντίθετα από ό,τι λέγεται συνήθως, η δημοκρατία δίδει μεγαλύτερη δύναμι σε εποχή πολέμου. "Ισως αυτό να μην ισχύη για τους πρώτους μήνες του πολέμου, εινα όμως αλήθεια όταν ο πόλεμος διαρκεί. Όποιοσδήποτε λάβη τον κόπο να ρίξη μιά ματιά στους πολέμους των τελευταίων 150 χρόνων, θα δής ότι, πάντοτε, κερδήθηκαν από την παράταξι

που θρυσκόταν πλησιέστερα προς την δημοκρατία. Οί λόγοι είναι δύο, νομίζω. Πρώτον ότι ένα δημοκρατικό έθνος αισθάνεται καμάρι του του πολεμάει. Αντίθετα, ο λαός που θρέθηκε μπλεγμένος σ' ένα πολεμο από έναν απόλυτο μονάρχη, δεν έχει το αίσθημα της

Η ανεγκτικότητα στη Δημοκρατία

Η ανεγκτικότητα είναι κατά πολλούς τρόπους απόλυτως απαραίτητη για την επιτυχία της δημοκρατίας. "Αν οί άνθρωποι επιμένουν στις άρχες τους τόσο ώστε να αισθάνονται πως πρέπει να σκοτώσουν ή να πεθάνουν γι' αυτές, κάθε διαφορά γνώμης θα ώδηγοῦσε σέ έμφύλιο πόλεμο ή σέ επανάστασι.

Η δημοκρατία απαιτεί ένα μάλλον δύσκολο συνδυασμό ατομικής πρωτοβουλίας και ύποταγής στην πλειοψηφία. Προϋποθέτει

Δημοκρατία και Έθνικισμός

Ο έθνικισμός είναι ένα από τα θέματα στα όποια ή δημοκρατία δεν είχε ως τώρα επιτυχία. Στα παλιά χρόνια, όταν οί πολεμοί γίνονταν για μια δυναστεία ή για τη δόξα ατόμων, ή μάζα του λαού τους αντίκρυζε με αδιαφορία ή και έχθρότητα.

Τό μίσος για τον πόλεμο, στα παλιότερα χρόνια, άναχαίτισε την έντασί του. "Όταν ή κατάστασι γινόταν πολύ σοβαρή, άρχιζε δυσάρεσκεια, άκόμη και στάσεις. Άλλά σέ μια δημοκρατική χώρα ο κοινός ψηφοφόρος αισθάνεται πως ο πόλεμος είναι δικός του πόλεμος. Τό έγώ του συνδέεται

εύθνης και έπομένως ούτε τό άγωνιστικό πνεύμα.

Δεύτερο, μια δημοκρατική κυβέρνηση υπόκειται πάντα στην κριτική των πράξεών της και δύσκολα μπορεί να εϋνοήση πρόσωπα άκατάλληλα ή να άποθαρρύνη την λελογισμένη πρωτοβουλία.

πως ένας άνθρωπος που έχει ισχυρές πολιτικές πεποιθήσεις μπορεί να τις συζητή και να προσπαθή να τις επιβάλη στην πλειοψηφία, αλλά ότι, αν ή πλειοψηφία άποδειχθή αντίθετη, θα ύποταχθή στην επιθυμία της με καλή διάθεσι.

"Όσοι πιστεύουν στη δημοκρατία θα έπρεπε να κάνουν ό,τι τους είναι δυνατό για να επικρατήση στην παιδεία τό πνεύμα της ανεγκτικότητας.

μ' αυτόν με έναν τρόπο που δεν παρουσιάζεται σέ μια άπολυταρχία.

Τούτο έχει τό καλό ότι δίνει περισσότερες πιθανότητες στην δημοκρατία να νικήση αλλά έχει και τό κακό ότι δίνει την δυνατότητα σέ μια κυβέρνηση να παρατείνη τον πόλεμο ή να κάνει επιθετική πολιτική. "Όστόσο για τό κακό αυτό ύπάρχει μόνο μια θεραπεία: όλα τά έθνη να συμφωνήσουν ώστε ή παιδεία τους να άσχολήται περισσότερο με τά κοινα ενδιαφέροντα της ανθρωπότητας παρά με τις αντίζηλιες μεταξύ των διαφόρων κρατών.

Η διδασκαλία της ιστορίας

Τό να γίνουν οί δημοκρατίες φιλειρηνικές και όχι φιλοπόλεμες έξαρτάται κυρίως από τά σχολεία. Η ιστορία θα έπρεπε να διδάσκεται σαν ιστορία του πολιτισμού και όχι σαν ιστορία του έθνους ή του άλλου έθνους. Θα έπρεπε να διδάσκεται από την σκοπιά της ανθρωπότητας ως συνόλου και όχι μιας μόνο χώρας. Τά παι-

διά θα έπρεπε να μαθαίνουν πως κάθε χώρα έχει διαπράξει έγκλήματα και πως τά περισσότερα από αυτά ήταν σφάλματα. Θα έπρεπε να μαθαίνουν πως ή δική ύστερία μπορεί να παρασύρη ένα όλόκληρο έθνος στη μανία και στην καταδύωξη εκείνων που δεν έχουν παρασυρθή από τη γενική παραφροσύνη.

Παγκόσμια κυβέρνηση

Τί έξουσία θα χρειαζόταν μια παγκόσμια κυβέρνηση; Πρώτα απ' όλα την έξουσία να άποφασίζει για πόλεμο και ειρήνη. Θα χρειαζόταν τό μονοπώλιο των πύο σημαντικών όπλων. Τό δικαίωμα να άναθεωρή τις συνθήκες μεταξύ των έθνών. Τό δικαίωμα να έξαπολύη πόλεμο έναντίον κάθε χώρας που θα επαναστατούσε εναντίον της έξουσίας της ή θα άσκοῦσε έξθρική επίθεσι έναντίον άλλης χώρας. Δεν θα χρειαζόταν όμως να έλέγχει τά κράτη σχετικά με την έσωτερική οικονομική τους ανάπτυξι, την παιδεία, την θρησκεία ή άλλα έσωτερικά ζητήματα.

Έκείνο που θα έπρεπε να άφαιρή από κάθε έθνος είναι αυτό που έχει άφαιρεθή από τό άτομο, δηλαδή τό δικαίωμα να σκοτώνη. Οί πολίτες, έκτός αν είναι γκάγκστερς, δεν αισθάνονται περτωρισμένη την έλευθερία τους έπειδή δεν μπορούν να σκοτώουν τό γείτονά τους κάθε φορά που βάζει δυνατά τό ραδιόφωνό του.

Τά έθνη θα έπρεπε να είναι εύχρηστημένα έχοντας την έλευθερία να διακανονίζουν τά έσωτερικά τους και να μην ζητούν εύκαιρία να σκοτώνουν ξένους όποτε τους άρέσει.

Δημοκρατία και έλευθερία

Η σχέση της δημοκρατίας με την ατομική έλευθερία δεν είναι πάντα τόσο στενή όσο νομίζεται. Θεωρητικώς ή δημοκρατία παραμερίζει άρκετά την έλευθερία της μειοψηφίας. Κανένας δεν χαρακτηρίζει αυστηρά μη δημοκρατικό τό μέτρο της κηρύξεως έκτός νόμου των κομμουνιστών σέ μια χώρα όπου ή πλειοψηφία τους άντιπαθεί.

Τό είδος της έλευθερίας που διατηρείται δυσκολότερα σέ μια δημοκρατία είναι αυτό που άντλεί τη σημασία του από υπηρεσίες που προσφέρονται στην κοινότητα και που δεν είναι φανερές στον άνίσο λαό. Τά καινούργια λογοτεχνικά νέα δεν είναι σχεδόν ποτέ δημοφιλή, γιατί έρχονται σέ άντίθεση με βαθιά ριζωμένες προλήψεις. "Ο Λούθηρος

θεωρούσε τον Κοπέρνικο απλό παραδοξολόγο που ήθελε να γίνει γνωστός με τις έκκεντρικότητες του. Ο Καλθίνος είχε την ίδια γνώμη και το ίδιο πίστευε τότε η Καθολική Εκκλησία για τον Γαλιλαίο. Η Δημοκρατία δεν θα μπορούσε να σώσει τον Κοπέρνικο και τον Γαλιλαίο από τον διωγμό.

Στην σημερινή Αμερική ενώ ένας δάσκαλος δεν έχει φόβο να υποστή νομικές κυρώσεις για τις πεποιθήσεις του, θα υποστή ίσως πολύ σοβαρές οικονομικές κυρώσεις αν διδάσκη Ιστορία ή οικονομικά ή κοινωνιολογία, χωρίς να συμφωνήσει με τους απόλυτους και τους αμαθείς γύρω του.

Πολύ συχνά στο παρελθόν διακεκριμένοι άνθρωποι βρήκαν προστασία από την μανία του θύχλου κοντά σε μη δημοκρατικούς κυβερνήτες. Ο Αριστοτέλης ή-

ταν ασφαλής στην Αθήνα όσο ζούσε ο Αλέξανδρος και τον προστατεύε, αλλά, όταν τέθανε ο Αλέξανδρος, αναγκάστηκε να φύγει.

Θα ήταν θέβαια έντελως αντιιστορικό να συμπεράνουμε πως η πνευματική ελευθερία είναι γενικά ασφαλέστερη σε μη δημοκρατικά καθεστώτα. Έχουμε μερικά παραδείγματα φωτισμένων δεσποτικών αρχόντων, αλλά η πλειοψηφία τους ήταν άνθρωποι έντελως στενοκέφαλοι και πάντα πρόθυμοι να περιορίσουν την πνευματική ελευθερία περισσότερο και από τη χειρότερη δημοκρατία. Σήμερα ένα τέτοιο παράδειγμα δίνει η Ρωσία. Η ρωσική Κυβέρνηση νομίζει πως ξέρει για τη γενετική περισσότερα από οποιοδήποτε ειδικό και όποιος δοκιμάσει να διαφωνήσει, στο τέλος μετανοεί.

Η Δημοκρατία και η Δύσι

Τα δυτικά κράτη είναι σήμερα οι φρουροί της Δημοκρατίας και της ελευθερίας. Τα κράτη αυτά κάθε άλλο παρά τέλεια είναι, αλλά είναι καλύτερα από τα άλλα και μόνο αν καλλιεργηθεί, ότι καλύτερο έχουν, θα προοδεύσει η ανθρωπότητα.

Νομίζω πως έμεις οι Δυτικοί δεν ξέρουμε πάντοτε τι πρέπει να διαφυλάξουμε για τους ανθρώπους. Δεν είναι μόνο αυτό που όφειλουμε στην ελληνορωμαϊκή κληρονομία και στον Χριστιανισμό. Ακόμη περισσότερο είναι αυτό που πετύχαμε στους τέσσερις τελευταίους αιώνες: η αντικατάσταση της δεισιδαιμονίας με την επιστήμη, η δυνατότητα να εξαφανίσουμε τη φτώχεια από τον κόσμο, οι ιατρικές γνώσεις που

έθεσαν τέρμα σε αληθινές μάστιγες της ανθρωπότητας και (έστω και άμυδρά) ο σεβασμός για την πρωτοβουλία και την ελευθερία των ατόμων που ή δουλεία τους είναι δημιουργική και όχι καταστρεπτική.

Η ανθρωπότητα προχωρούσε αργά στο παρελθόν γιατί όλοι όσοι ήθελαν την πρόοδο καταδιώκονταν. Στα σύγχρονα δυτικά κράτη δεν συμβαίνει αυτό και η πρόοδος μέσα στους τέσσερις τελευταίους αιώνες ήταν μεγαλύτερη παρά σε οιαδήποτε άλλη περίοδο της Ιστορίας. Μήπως η πρόοδος αυτή σταματήσει από καμιά σκοτεινή ανατολική τυραννία; Δεν το πιστεύω. Αλλά δεν μπορώ και να άρνηθω πως ο κίνδυνος υπάρχει. Ο κίνδυνος δεν

είναι μόνο μία στρατιωτική ή τα είναι περισσότερο κίνδυνος πνευματικής ήτας, κίνδυνος μήπως ο άνθρωπος σε ένα άγριο μέχρις έσχάτων άγωνα ξεχάσει κάθε τι που δεν εξυπηρετεί την άμεση στρατιωτική νίκη.

Είναι στο χέρι μας έμας των Δυτικών να φερθούμε με τέτοιο τρόπο, ώστε να φανή ή αξία του συστήματός μας ακόμη και σ' εκείνους που δεν έχουν καμιά διάθεση να το παραδεχθούν. Αυτό είναι μία πολιτική θραδεία, ύπομονητική, χωρίς έντυπωσιακές

έκδηλώσεις. Μερικοί θα θρούν ότι της λείπει κάθε ήρωισμός. Υπάρχουν άνθρωποι που όταν αντιληφθούν ένα κακό, είναι πεπεισμένοι πως πρέπει να αναστάθουν μία σταυροφορία για να το εξαλείψουν, έστω και με στρατιωτική δύναμη. Ξεχνούν ότι στο διάστημα μιας σταυροφορίας οι ίδιοι οι σταυροφόροι λησμονούν τους ιδεαλιστικούς σκοπούς με τους οποίους ξεκίνησαν και μπρός στα μάτια τους υπάρχει μόνον ή επιθυμία της νίκης.

Ο Διευθυντής παραπονείται στον ιδιοκτήτη του μαγαζιού: —Δεν ξέρω πού να τον βάλω αυτόν τον Τζάν. Τον έχω δοκιμάσει σε τρία τμήματα. Κοιμάται συνεχώς όρθιος. —Να σου πω, λέει ο ιδιοκτήτης. Βάλε τον στις πιτζάμες και κρέμασέ του μία καρτέλλα που να λέη: «Έχουμε τις καλύτερες πιτζάμες. Ακόμη και αυτός που τις πουλάει δεν μπορεί να κρατηθεί ξύπνιος».

P. M

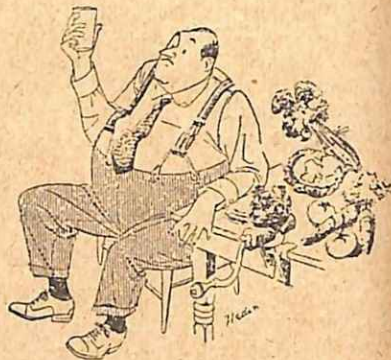
Στον κεντρικό δρόμο ενός σκωτσέζικου χωριού, ο πάστορ συναντά τον κλητλανάφη του σουπί στο μεθύσι. —Δεν ντρέπεσαι, Μάκ Φέρσον; φωνάζει. *Ένας υπηρέτης της Εκκλησίας σ' αυτή την κατάσταση! —Δεν φταίω εγώ, πάτερ μου, δικαιολογείται ο κλητλανάφης. Πήγα να μοιράσω στους ενόριτες την ειδοποίησή σας ότι την Κυριακή θα έχουμε Θεία Μετάληψη και ξέρετε...ό καθένας ήθελε να με κεράσει ένα ούισκυ... ύστερα άλλο ένα... πως ν' άρνηθ ή κανείς; —Γιά τάσου, Μάκ Φέρσον, δεν πιστεύω να θέλεις να πής ότι όλοι οι ενόριτες μου είναι μεθύστακες; —Όχι όλοι, φυσικά, πάτερ μου. Αλλά σε όσους δεν πίνουν έστειλα την ειδοποίησή ταχυδρομικά.

Tatler

«Αν ἀτελεισθῆτε ἀπὸ τὴν ἐπιστήμην δοκιμάστε μιὰ σοφὴ συμβουλὴ :

Ἀδυνατίζετε Παχαίνοντας

Τοῦ
CORET FORD

Νὰ ἀδυνατίζετε; Μὰ δὲν ὑπάρχει στὸν κόσμο εὐκολώτερο πρᾶγμα. Ἀρκεῖ νὰ ἀποδείξετε λίγη θέλησι καὶ θὰ ἀδυνατίζετε χωρὶς νὰ τὸ καταλάβετε. Ἀπλούστατα, θὰ ἀποφεύγετε ὅ,τι παχαίνει· π.χ. τὸ φαγητό. Ἀλλὰ ἡ ὑπόθεσι αὐτῇ, ποὺ στὴν οὐσία της εἶναι τόσο ἀπλή, καταντάει πραγματικὸ πρόβλημα ἐξ αἰτίας τῶν ἀνθρώπων ποὺ συναντᾶτε καθημερινῶς καὶ ποὺ θέλουν, σώνει καὶ καλά, νὰ σὰς ἐπιβάλουν τὴ δικὴ τους μέθοδο.

Δοκίμασα ὅλες τὶς μεθόδους. Ἐγίνα χορτοφάγος, ἔκοψα τὸ φαί σχεδὸν ἐντελῶς, ἔζησα πίνοντας διάφορα ζουμιά καὶ φυσικά δὲν παρέλειψα καὶ τὸ «ἀδυνατίζετε σὲ ἐπτά ἡμέρες» τοῦ Δρος Σλάμπ. Πῆρα πρωτεΐνες, ἀπέφυγα τὸ ὑδροξείδιο τοῦ ἀνθρακος, τὸ μόνο μου ἔδεσμα γιὰ ἀρκετὸ καιρὸ ἦταν γιαούρτι καὶ μαγιά τῆς μπύρας· καὶ στὸ τέλος τί κέρδισα; Ἐνα κιλό, ἂν πιστέψω αὐτὸ ποὺ μοῦ εἶπε ἡ ζυγαριὰ μου.

Τὸ δράμα εἶναι πὼς κανεὶς δὲν θέλει νὰ ἔχη τὸ θάρος ποὺ τοῦ ἀναλογεῖ. Τὸν παλιὸ καλὸν καιρὸ, ὁ ἰδιοκτήτης μιᾶς κοιλιᾶς ἦταν ὑπερήφανος γιὰ τὴν... ἰδιοκτησίαν

του. Τὴν χάιδευε μὲ τρυφερότητα καὶ τῆς ἔλεγε:

— Ἀχ, κοιλίτσα μου! Ἐγὼ σὲ δημιούργησα, ἐγὼ σ' ἔθρεψα! Σὲ ταΐσα μὲ ὅ,τι καλύτερο εἶχε ἡ ἀγορά. Τὸ φθινόπωρο θὰ σὲ πάω στὴν ἑκθεσι!...

Σήμερα, ὅμως, τὰ πράγματα ἄλλαξαν. Ὅλοι ἀνησυχοῦν γιὰ τὸ θάρος τους. Οἱ μισοὶ θέλουν ν' ἀδυνατίσουν καὶ οἱ ἄλλοι μισοὶ νὰ παχύνουν. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι ὑπάρχουν τόσοι χοντροὶ καὶ τόσοι ἀδύνατοι ὅσοι ὑπῆρχαν καὶ πρῶτα. Ἡ μόνη διαφορὰ εἶναι πὼς ἄλλαξαν τὰ πρόσωπα.

Λοιπὸν, γιὰ νὰ ξαναγυρίσουμε σὲ μένα, δὲν ἦταν πὼς εἶχα πραγματικὰ ἀνάγκη ἀπὸ δίαιτα. Ἀπλῶς, ἓνα θράδυ θέλησα νὰ θάλω τὸ σμόκιν μου καὶ δὲν ξέρω πὼς μοῦ φάνηκε ὅτι εἶχε μπῆ. Τόσο πολὺ, ὥστε χρειάστηκε νὰ κρατήσω τὴν ἀναπνοή μου γιὰ νὰ κουμπώσω τὸ σακκάκι. Τὴν ὥρα τοῦ δείπνου, ἡ οἰκοδόμοίνα παρατήρησε πὼς τὰ μάτια μου κόντευαν νὰ πεταχοῦν ἔξω ἀπὸ τὶς κόγχες τους καὶ μὲ ρώτησε:

— Μήπως ἔχετε π'εσι;

Ἀντί, λοιπὸν, νὰ ἀγοράσω καινούργιο σμόκιν, προτίμησα νὰ ἀ-

φαίρεσω λίγο πάχος ἀπὸ δῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ —πρὸ παντὸς ἀπ' ἐκεῖ. Στὸ κάτω - κάτω, δὲν ἦταν καὶ μεγάλη δουλειά. Τὸ μόνο ποὺ εἶχα νὰ κάνω, ἦταν νὰ προσέξω τὸ διαιτολόγιό μου, γιὰ δυο-τρεῖς μέρες. Μοῦ εἶχαν πῆ:

— Μακρυὰ ἀπὸ ἀμυλῶδη! Εἶναι θάνατος!

Ἐκοψα τὰ ἀμυλῶδη, ὅπως ἔκοψα καὶ τὴ ζάχαρι καὶ τὸ ἀλάτι, γιὰτὶ κάποιος συνάδελφός μου στὸ γραφεῖο μὲ εἶχε θεσπιάσει πὼς ἔχασε τρῖα κιλά σὲ μιὰ ἑβδομάδα, ἀπλῶς καὶ μόνο γιὰτὶ ἔτρωγε τὰ φαγητὰ του χωρὶς καθόλου ἀλάτι. Κάποιος ἄλλος ποὺ συνάντησα στὸ τραῖνο μὲ συμβούλευσε νὰ μὴν τρώω κρέας γιὰτὶ οἱ ζωϊκὲς πρωτεΐνες παχαίνουν.

— Μόνο γάλα, αὐγὰ καὶ τυρί, μοῦ εἶπε.

Ὁ διπλανός του —δεξιὰ του καθότανε— παρατήρησε πὼς τὰ γαλατερά εἶναι πλούσια σὲ θερμίδες καὶ ὅτι καλύτερο θὰ ἦταν νὰ περιορισθῶ στὰ λαχανικά.

— Νὰ τὰ περνᾶτε ἀπὸ τὴ μηχανὴ ὡμὰ καὶ νὰ πίνετε τὸ ζουμί τους.

Ὁ ἀπέναντί μου τινάχτηκε καὶ ἔκρουσε τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου:

— Προσοχή! Τὰ φασόλια, τὰ μπιζέλια, οἱ φακές, παχαίνουν! Καὶ ὁ διπλανός τοῦ ἀπέναντί μου, συμπλήρωσε:

— Δὲν θάλαπτουν, φτάνει νὰ μὴν τὰ κάνετε σωτέ!

— Πρὸ παντὸς ὅμως, φώναξε μιὰ κυρία, νὰ μὴν τὰ θράζετε, γιὰτὶ τότε χάνουν τὶς βιταμίνες τους!

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη περνοῦσε ὁ εἰσπράκτωρ, ὁ ὁποῖος ἀνακατεύτηκε, φυσικά, στὴ συζήτησι. Κατὰ τὴ γνώμη του δὲν εἶχε τόσο

σημασία τὸ τί τρῶς, ὅσο ἡ ὥρα ποὺ τὸ τρῶς.

— Κατάργησα λοιπὸν τὸ πρῶγευμα, τὸ γεῦμα καὶ τὸ δείπνο, εἶπε. Ἐ, λοιπὸν, ξέρετε πόσο ἀδυνάτισα σὲ μιὰ ἑβδομάδα;

— Τρία κιλά, τοῦ εἶπα.

— Μάλιστα! τὸ θρήκατε!

Στὸ τέλος τῆς ἑβδομάδος εἶχα ἐξοβελίσαι ἀπὸ τὸ τραπέζι μου τὰ πάντα, ἐκτὸς ἀπὸ μερικὰ πρᾶγματα ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀσφαλῶς δὲν κινδυνεύεις νὰ παχύνῃς, κάτι σελλοφάν καὶ τὰ παρόμοια. Τὸ θάδισμά μου ἦταν ἀνάλαφρο καὶ τὰ μάτια μου γυαλίζανε.

— Ἡ ὄψι σου εἶναι θαῦμα! μοῦ ἔλεγαν οἱ φίλοι μου. Ἄσε τὸν κόσμο νὰ λήθ. Αὐτὸ τὸ λίγο θάρρος σοῦ πάει περίφημα!...

Νομίζω πὼς τὸ μυστικὸ θρίσκειται στὶς πρωτεΐνες. Ὅλα τὰ διβλία ποὺ μιλοῦν γιὰ δίαιτα συμφωνοῦν ὅτι ἡ ἑλλειψὶς πρωτεϊνῶν φέρνει μείωσι τῆς ζωτικότητος. Κάθε ἐρωτικὴ διάθεσι ἐξαφανίζεται καὶ εὐχαρίστως ἀρκεῖται σ' ἓνα παιχνιδι ντόμινο. Γιατί; Διότι οἱ πρωτεΐνες περιέχουν ὥρισματες οὐσίες ποὺ ὀνομάζονται ἀμινοξέα. Φαίνεται —ἐπαναλαμβάνω φάινεται— πὼς ὅταν τὰ ζωτικὰ αὐτὰ συστατικὰ μπαίνουν στὸ κυκλοφορικὸ σύστημα, τὰ κύτταρα ὁρμῶν ἐπάνω τους καὶ τὰ μεταβάλλουν σὲ ἱστό. Τὰ διπλώνουν μιὰ φορά σὲ μᾶκρος, δυὸ φορές σὲ πλάτος καὶ τὰ φοροῦν σὰν ἓνα εἶδος καπέλλο. (Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος ποὺ καμμιά φορά ἀκούμε γούργουριάματα καὶ μουρμουρητὰ στὰ βᾶθη τοῦ εἶναι μὰς ὅταν ἔχουμε στομαχάρια).

Ὁ Δρ Σλάμπ, διάσημος διαιτολόγος τοῦ Χόλλυγουντ, ἔκανε πᾶνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα ἓνα πείραμα: 37 ὑπάλληλοι ἐνὸς γραφείου ποὺ τοὺς ἔλειψαν οἱ πρωτεΐνες, αἰσθᾶ-

νονταν την ανάγκη να κοιμούνται κάθε μεσημέρι μετά το φαγητό. Ο Δρ Σλάμπ τούς αύξησε τις πρωτεΐνες. Το αποτέλεσμα ήταν ότι δούλευαν τόσο πολύ το πρωί, ώστε χρειάστηκε να κοιμούνται πριν από το φαγητό.

Αλλά ο Δρ Σλάμπ έκανε και ένα άλλο πείραμα για να αποδείξει ότι οι πρωτεΐνες ενεργούν δυναμικά: Έδωσε σε φοιτητές ένα γεύμα έξω από το κτήριό τους. Ο ίδιος έφαγε κρέας και λάχανο. Το άλλο πρωί τα έχασε βλέποντας πως οι φοιτητές αυτοί είχαν τώρα μακρύτερα μαλλιά, ρόζ νύχια και γλυκειά φωνή. Ο Δρ Σλάμπ θρήνησε σε αδυναμία να εξηγήσει το φαινόμενο αυτό ως τη στιγμή που του είπαν πως είχε μπη κατά λάθος στο θάλαμο των φοιτητριών!

Αυτά ως προς την επιστημονική εξήγηση της δίαιτας. Και τώρα ως έρθουμε στο πρακτικό μέρος. Αν δεν δώσετε στον οργανισμό σας τα έλκυστα που του χρειάζονται θα παρουσιάσετε ανωμαλίες στη θρέψη και, συγκεκριμένα, αδυναμία της άκοιτης. Από την άλλη μεριά όμως, εάν παίρνετε πάρα πολλά έλκυστα, σε λίγον καιρό το στομάχι σας θα είναι σαν εκείνων που καταπίνουν σπαθιά. Η λύσις; Ισορροπία στην τροφή σας. Π.χ. θάλτε πάνω στο πηρούνι σας μια έλκυστα, πάνω στην έλκυστα μια ρόγα σταφύλι, πάνω στη ρόγα ένα κε-

ράσι βουτηγμένο σε οινόπνευμα και φάτε την μπουκιά σας γρήγορα, πριν το οικοδόμημα καταρρεύσει.

Το καλύτερο σύστημα για να αδυνατίσετε είναι να μην τρώτε. Αυτή είναι η θασική αρχή της επαναστατικής μεθόδου των «επτά ημερών» του Δρος Σλάμπ, που ώνομάστηκε έτσι γιατί κανείς απ' όσους την έφηρμσαν δεν έζησε περισσότερο από επτά ημέρες. Η ιδέα που ρίχνει ο Δρ Σλάμπ είναι απλή: Να αφήνεις το φαγητό στο πιάτο και να στρέφεις προς ό,τι βρίσκεται γύρω, μέσα και κάτω, ανάλογα με το έδεσμα.

1) Ότι βρίσκεται γύρω: Τα φλούδια της πατάτας, τα όστρακα των στρεϊδιών και το σελλοφάν των μπισκότων.

2) Ό,τι βρίσκεται μέσα: τα μαλλιά της άγκινάρας, τους σπόρους του καρπουζιού, το κουκούτσι της έλιδας.

3) Ό,τι βρίσκεται κάτω: Το τραπέζομάντιλο.

Και μια τελευταία συμβουλή: Αν όλα αυτά τα συστήματα δεν δώσουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα, μπορείτε πάντοτε να τροποποιήσετε το θάρος σας μετακινώντας τα θαρύδια της ζυγαριάς. Έχω μια φίλη που με τη μέθοδο αυτή κατάρθωσε να χάσει τρία κιλά σε μια έβδομάδα...

Στην «Εκλογή» του Ίανουαρίου

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΙ ΞΕΝΑ

Ε' ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Από τα πολλά ενδιαφέροντα άρθρα που λάβαμε καλύτερο κρίθηκε του κ. Ν. Φίλιππα, το οποίο και δημοσιεύουμε. Επίσης δημοσιεύουμε αποσπάσματα από τις καλύτερες συνεργασίες

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΑΦΕΝΕΙΟ

Του

ΝΙΚ. ΦΙΛΙΠΠΑ

Ενα από τα «τρωτά» που μάς βρίσκουν οι ξένοι, όταν αποφασισουν να μάς κρίνουν σαν σύνολο, είναι ότι δεν εργαζόμαστε αρκετά, ότι σπαταλάμε ασκοπα τον καιρό μας και προβάλλουν σαν κλασσική απόδειξη της τεμπελιάς μας το καφενείο. «Πώς είναι δυνατόν, λένε, να μιλούμε για ανοικοδόμησι, για παραγωγή και ευημερία σ' αυτή τη χώρα, όταν οποιαδήποτε μέρα και ώρα, εργασιμη ή όχι, βρίσκεις τα καφενεία γεμάτα και τους νεοέλληνες στρωμένους στο τάβλι ή στα χαρτιά να σκοτώνουν ασπλάχνως την ώρα τους;»

Η θέα του καφενόβσιου, στρωμένου κυριολεκτικά πάνω σε τρεις καρέκλες —γιατί δεν του φτάνει μία— του απολαμβανόντος με νοχέλια τον «ερατεινόν» πολλά θαρύν ή μέτριον, είναι κάτι που σκανδαλίζει τον άμυητο και θάζει σε σκέψεις εκείνον που δεν έχει μελετήσει αρκετά το φαινόμενο που λέγεται ελληνικό καφενείο. Και γεννιέται το ερώτημα αυθόρμητα: ποιός ο ρόλος του καφενείου και τί ανάγκες επέβαλαν την εμφάνισι και τη διατήρη-

σί του; Ίσως να πή κανείς πως δεν αξίζει να ασχοληθώ μ' αυτό το θέμα. Συνηθίσαμε όλοι μας, όκόμα και οι πιστοί του λάτρεϊς, να μιλούμε περιφρονητικά για το καφενείο. «Όταν σε μια σοβαρή συγκέντρωσι ή σ' ένα ιερό χωρο ή συζήτησι ξεφύγει από τον εϊρηνικό της δρόμο άκοις όλους να σου λένε άγανακτημένωι: «για καφενείο το πέρασες;» ή «σε καφενείο θαρρείς πως είσαι;» και κανείς δεν σκέφτηκε ποτέ να ρωτήση όλους αυτούς, γιατί συχναζούν σ' ένα μέρος, που με τόση περιφρόνησι το αναφέρουν. Η απάντησι δεν είναι εύκολη. Το καφενείο έχει τα καλά του, αλλά έχει και τα τρωτά του, και όπως σε κάθε βήμα της ζωής μας τα καλά που μάς παρέχει κάποιος, όσα κι αν είναι, ξεχνιόυνται μπροστά σ' ένα κακό, έτσι και με το καφενείο. Άρκοιιν ένα-δυό τρωτά που έχει για να εξαφανίσουν όλα του τα καλά. Άς θάσουμε λοιπόν τα πράγματα στη θέση τους άμερόληπτα και σωστά. Και πρώτα μια ματιά στο παρελθόν, να δοίμε πως ξεκίνησε το ελληνικό καφενείο, τί ρόλο δι-

αδραμάτισε στη μακρά σταδιοδρομία του. "Όσο παράξενο κι' αν ακουστή αυτό, το καφενείο έχει πριν απ' όλα... ιστορικήν αξία(!) Δημιούργημα κατ' έξοχην ελληνικό, ψυχή μέσ' απ' την ψυχή μας, υπάρχει και δρᾷ από τὸν καιρὸ τῆς Τουρκοκρατίας ἀκόμα, καὶ κατ' ὀρθωσεν νὰ ἐπιζήσῃ ὅλων τῶν περιπετειῶν τοῦ ἔθνους μας.

Στὰ παλιότερα χρόνια μάλιστα γνώρισε μεγάλες δόξες. Τὸ χαρακτήρισαν —καὶ δικαίως— σὰν «δεύτερο σπίτι» τοῦ Ἑλληνος καὶ ὑπῆρξε τὸ κατ' ἐξοχὴν κέντρον τῶν φιλολογικῶν καὶ πολιτικῶν ζυμώσεων τῶν διαφόρων ἐποχῶν. "Όλοι οἱ μεγάλοι ἄνδρες τῆς χώρας, διανοούμενοι, καλλιτέχνες, πολιτικοί, στρατηγοί, ποιηταί, πέρασαν τὶς πύλες του καὶ γνώρισαν τὰ μυστικά του. Σουρῆς, Ἀννίνος, Παράσχος, Παλαμᾶς, Καθάφης καὶ ἄλλοι τὸ λάμπρυναν μὲ τὴν παρουσία τους μεταβάλλοντάς το ἀπὸ ἄσπμο καὶ εὐτελὲς κατάστημα σὲ ἄντρον τῶν μουσῶν.

Τὸ «Πράσινο Κλαρί» στὴν Ἱερὰ ὁδὸ, τὸ πρῶτο μετὰ τὴν ἐπανάστασι τοῦ 1821, ἡ «Ὠραία Ἑλλάς» (γυνίκα Ἑρμοῦ καὶ Αἰδίου), τὸ γνωστὸ ὡς «Καφενεῖο τῶν Κυρίων», τὰ «Χαυτεῖα» στὴν Ὀμόνοια, ὁ «Μαῦρος Γάτος» τοῦ Πανεπιστημίου, τὸ «Νέον Κέντρον» (Σταδίου καὶ Ἑμμανουὴλ Μπενᾶκη), εἰδικὸ γιὰ τοὺς φιλολογοῦντας, καὶ ἀργότερα τὸ σημερινὸ καφενεῖο τοῦ Ζαχαράτου στὸ Σύνταγμα, ἦταν τὰ κατ' ἐξοχὴν κέντρα συναντήσεως τῶν λογίων καὶ τῶν πολιτικῶν μας. Ἐκεῖ μέσα λύνονταν τὰ πολὺπλοκα ἑλληνικά προβλήματα, καὶ μπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς ὅτι ὁ ρυθμὸς τοῦ τόπου μας, στὰ παλιότερα χρόνια ἰδίως, ἐπαίρνε πνοὴ ἀπὸ τὸ

καφενεῖο. Αὐτὰ ὡς πρὸς τὸ παλιὸ ἑλληνικὸ καφενεῖο.

Τὸ σημερινό, ἂν ἐξαίρεσουμε τὶς προσθήκες καὶ τὶς διαφορὲς μικροαλλαγὰς ποὺ ἐπέφερε... ἡ πρόοδος, διατηρεῖ πάντοτε τὸ παλιὸ τοῦ χρώμα καὶ τὴ γραφικὴ τοῦ ἐμφάνισι, ἀντίθετα πρὸς τὴ σημερινὴ ταβέρνα, ποὺ ἔχασε τελείως τὸν χαρακτήρα τῆς καὶ ἐγινε μοντέρνο κοσμικὸ κέντρο. Βέβαια καὶ ἡ σύνθεσις τοῦ καφενείου ἄλλαξε πολὺ. Οὐτὸ κέντρο συναντήσεως τῶν λογίων εἶναι, ὅπως μιὰ φορά, οὕτε «μικρὴ βουλή», ὅπως ἦταν τοῦ Ζαχαράτου, οὕτε «πνευματικὴ κιθωτός», ὅπως τὸ ἔλεγαν μερικοί. Σήμερον ἐξυπηρετεῖ κάπως πεζότερες ἀνάγκες, χωρὶς μὲ αὐτὸ θέβαια νὰ παύῃ νὰ ἔχῃ τὴ χρησιμότητά του καὶ τὴ θέσι του.

Προτοῦ λοιπὸν θγάλουμε συμπέρασματα γι' αὐτὴ τὴ χρησιμότητά εἶναι ἀνάγκη νὰ δοῦμε ποιοὶ εἶναι οἱ συνηθέστεροι θαμῶνες τοῦ καφενείου. Αὐτοὶ θὰ γίνουν ὁ καθρέφτης ποὺ θὰ μᾶς δείξῃ τὶς πραγματικὰς ἀνάγκες ποὺ ἐπέβαλαν τὴ διατήρησι τοῦ καφενείου. Κατ' ἀρχὴν πελάτες τοῦ καφενείου εἶναι οἱ πάσης φύσεως ταξιδιώτες, οἱ περαστικοί. Γι' αὐτοὺς τὸ καφενεῖο εἶναι ἕνα εἶδος «κέντρου διερχομένων». Κατόπιν οἱ διάφοροι ἀδειοῦχοι κι' ὅσοι γιὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο λόγον ἔχουν μιὰ ὥρα ἐλεύθερη, ποὺ γυρεύουν νὰ τὴ «σκοτώσουν». Τρίτη μεγάλη στρατιά καφενόβιων εἶναι ἡ τῶν παντὸς εἰδους ἐπιχειρηματιῶν ἄνευ γραφείου, τῶν ἐπιχειρηματιῶν «τοῦ ποδαριοῦ». Ἄμα δῆτε ἀνθρώπους στρωμένους στὸ καφενεῖο μὴ νομίσете πὼς ὅλοι ἀναπαύονται. Ἀντίθετα ὑπάρχουν ἄνθρωποι πολὺ ἀσχολοὶ ποὺ θρῆκαν αὐτὸν τὸν

ἐξυπνότατο τρόπο νὰ κάνουν τὶς δουλειὰς τους, χωρὶς νὰ ἔχουν τὶς σκοτούρες ποὺ θὰ τοὺς δημιουργοῦσε ἡ συντήρησι ἑνὸς γραφείου, τὰ νοίκια του, οἱ φόροι του, ἡ καθαριότης του κ.λ.π. Στὸ καφενεῖο θὰ συναντήσετε τὸν ἐργολάβον, τὸ μηχανικό, τὸ δικηγόρον, τὸ μεσίτη, ἀκόμα καὶ τὸν πράκτορα συνοικεσίων, ποὺ θὰ ἀνυπλάθουν νὰ σῶς ἐξυπηρετήσουν σὲ ὅποιοδήποτε ζήτημα, χωρὶς ἡ ἐκμετάλλευσι τοῦ πρωτότυπου αὐτοῦ γραφείου νὰ τοὺς στοιχίξῃ τίποτε περισσότερο ἀπὸ δυο-τρεις βαρεῖς γλυκοὺς ἢ μιὰ «παγωμένη» τὴν ἡμέρα. Ὑστερα ἄκολουθεῖ ἡ μεγάλη στρατιά, ὁ κοσμάκης, ποὺ δὲν ἔχει κατάλληλο σπίτι νὰ μείνῃ καὶ λέγοντας «κατάλληλο» δὲν ἐννοοῦμε μόνο τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ ἐμφάνισι, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀτμόσφαιρα ἐν γενεῇ, ποὺ κάνει ἕνα σπίτι νὰ εἶναι σπίτι.

Πραγματικὰ, ἡ δυσἀρεστη ἐμφάνισι καὶ ἀτμόσφαιρα τοῦ φτωχοῦ ἑλληνικοῦ σπιτιοῦ δὲν εἶναι καθόλου ἐλκυστικὴ.

Στὴν Ἑλλάδα τὸ σπίτι, σὰν θαλπωρὴ καὶ γαλήνη, εἶναι σχεδὸν ἄγνωστο. Ὁ ξένος μπαίνοντας στὸ σπίτι τοῦ ἔχει τὸ δωματίον τοῦ ἐπιπλωμένο σύμφωνα μὲ τὸ γούστο του, ἔχει τὴ γωνίσα του ποὺ «μιλά» στὴν ψυχὴ του. Καὶ δὲν βλέπει τὴν ὥρα ποτε νὰ θρεθῇ ἐκεῖ. Ἀντίθετα, ὁ φτωχὸς Ἕλληνας μπαίνοντας στὸ σπίτι τοῦ δὲν βλέπει τὴν ὥρα νὰ φύγῃ. Γιατί, ἀπλούστατα, δὲν ἔχει ἐκεῖ μέσα τίποτα ποὺ νὰ τὸν τραβᾷ. Τέσσερες τοῖχοι γυμνοὶ πολλές φορές, ἐπιπλα κακοβαλμένα, ἐλειψὶ «γωνίαις» γιὰ ξεκούρασι. Ὁλ' αὐτὰ εἶν' ἕνα κι' ἕνα γιὰ ἀπομακρύνουν τὸν καθένα ἀπὸ

τὸ σπίτι του, ποὺ μὴ ἔχοντα ποῦ ἄλλου νὰ πάῃ, θὰ καταφύγῃ στὸ καφενεῖο, τὸ ἄσυλο αὐτὸ τῆς φτωχολογίας. Ἐκεῖ θὰ περάσῃ λίγες ὥρες μὲ τὸ τάβλι τοῦ ἢ μὲ τὰ χαρτάκια του σὲ μιὰν ἀτμόσφαιρα καπνισμένη καὶ θορυβώδη, ποὺ μὲ τὴν πολυκοσμία τῆς ἢ ἀπλῶς μὲ τὴ συντροφιά θὰ τοῦ δώσῃ κάπως τὴ θαλπωρὴ καὶ τὴν ξεκούρασι ποὺ χρειάζεται. Ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀποψὶ τὸ καφενεῖο εἶναι τὸ καταφύγιον τῶν θασανισμένων καὶ ὁ παράδεισος τῆς φτωχολογίας. Ἔτσι ἐξηγεῖται ἡ διάδοσις τοῦ ἀπ' ἄκρῃ σ' ἄκρῃ τῆς Ἑλλάδος. Καὶ τὸ πῶς μικρὸ χωριὸ ἔχει τὸ καφενεῖο τοῦ σήμερον, ἔχει δηλαδὴ τὴ λήσχη του, ποὺ ἐνῶ σὲ ἄλλα μέρη εἶναι κάτι αὐτονόητο, στὴν Ἑλλάδα ἦταν ὡς χθὲς σχεδὸν ἄγνωστο.

Κύριο, καὶ σχεδὸν ἀποκλειστικὸ προϊόν του εἶναι ὁ καφές. Ἡ δὲν δηλαδὴ, ἂν θέλουμε νὰ εἰμαστέ ἀκριβεῖς. Γιατί τὰ τελευταῖα χρονία, μὲ τὴν ἑλλειψὶ τοῦ καφέ καὶ τὴν ἄγρια φορολογία, τὸ καφενεῖο κινδύνεψε νὰ κλεισῇ. Ἡ κατοχὴ τὸ ἀπόκαμε. Ὁ καφετζῆς δὲν εἶχε νὰ προσφέρῃ πιά στοὺς πελάτες του τίποτε ἄλλο ἀπὸ ρεθυθόζουμο ἢ κριθαρόζουμο ἢ δὲν ἐξέρω τί ἄλλο ὀζουμο. Ἡ πελατεία τοῦ ἀραιώσε. Ἀργότερα, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσι, ὅταν μῆκε τὸ δελτίο, τὸ κράτος θέλησε νὰ ἀπαγορεύσῃ στὸ καφενεῖο νὰ πωλᾷ καφέ. Δὲν τὸ πέτυχε θέβαια αὐτό, πέτυχε ὅμως νὰ τὸ τσακίσῃ. Ἐν τῷ μεταξύ τὸ καφενεῖο εἶχε νὰ ἀντιμετωπίσῃ ἄγριο συναγωνισμό μὲ τὰ λεγόμενα «κέντρα» ἢ τὰ «μπαρ οὐζερι», ποὺ μὲ τὴ μουσικὴ τους (ραδιόφωνο), τοὺς μεζέδες καὶ τὰ ποτὰ κόντεψαν νὰ τοῦ πάρουν ὅλη τὴν πελατεία. Γιὰ νὰ μὴ συμβῇ αὐτὸ

ἀναγκάστηκε ὁ καφε-
τζής ἢ νὰ τοῦ ἀλλάξη
φίρμα ἢ νὰ δίνη καὶ
λεμονάδες, πορτοκα-
λάδες, ἀκόμη καὶ εἶδη
ζαχαροπλαστικής.

Μά, δυστυχῶς, δὲν
ἀρκέστηκε σ' αὐτὰ μο-
νάχα. Τὴν ὑπαρξὶ καὶ
τὴ λειτουργία του τὴ
στήριξε στὸ τάβλι καὶ
στὰ τυχερὰ παιχνίδια
κυρίως, πού ἐν ἀφθο-
νεῖα εἰσήγαγε. "Εἶσι
τὸ καφενεῖο ἐγινε λέ-
σχη τοῦ χειρότερου
εἰδους.

Ἀπὸ δὴ ἀρχίζει ἡ
κακὴ δρᾶσις τοῦ κα-
φενεῖου. Τὸ χαρτί καὶ
τὸ τάβλι εἶναι πειρα-
σμός. Καὶ δὲν τραβᾷ
μόνο τὸν ἀθῶο στρα-
τοκόπο πού ζητάει ξε-
κούρασι μέσα ἐκεῖ,
τραβᾷ καὶ τὸν ἐργάτη
ἀπὸ τὴ δουλειά του, καὶ τὸ σπου-
δαστὴ ἀπὸ τὸ μάθημά του. Ἰδίως
τὸν τελευταῖο. Τὸ τάβλι καὶ τὸ

Ὁ Νικόλαος Σπυρ.
Φίλιππος γεννήθηκε
στὴν Ἀθήνα τὸ
1920 καὶ σπούδασε
φιλολογία στὸ Πα-
νεπιστήμιον Ἀθηνῶν.
Σήμερα διευθύνει τὸ
Ἑλληνοαγγλικὸ Κολ-
λέγιο Κ. Γκιζελή.
ἔχει ἀσχοληθῇ με
μεταφράσεις τῶν
ἀρχαίων συγγραφέ-
ων κυρίως, διατελέ-
σας συνεργάτη τοῦ
«Παύρου» καὶ δια-
φόρων περιοδικῶν.

χαρτί, τὰ δυὸ αὐτὰ
τρωτὰ τοῦ καφενεῖου,
ἐγιναν ἀφορμὴ νὰ μᾶς
χαρακτηρίσουν οἱ ἐξέ-
νοι τεμπέληδες καὶ
νὰ συκοφαντήσουν τὸ
καφενεῖο. Τί θὰ γίνῃ
λοιπόν; Θὰ τὸ καταρ-
γῇσιν τὸ καφενεῖο;
"Οχι βέβαια. Δὲν εἶ-
ναι δυνατό γιὰ μερι-
κοὺς τεμπέληδες —
πού οὕτως ἢ ἄλλως
κάπου θὰ τεμπελιά-
ζαν— νὰ παραγνωρί-
σουμε τὴν ἀξία του.
Θὰ διατηρηθῇ τὸ κα-
φενεῖο. Θὰ διατηρηθῇ
καὶ γιὰ τὴ δρᾶσι του
καὶ γιὰ ἄλλον ἓνα λό-
γο. Γιατὶ μυρίζει Ἑλλά-
δα. Τὸ χωριουδάκι ἢ
τὸ ἀπομακρυσμένο νη-
σί δὲν μπορεῖ νὰ ζή-
σῃ χωρὶς τὸ καφενε-
δάκι του καὶ ἡ ζωὴ
τῆς πόλεως δὲν μπορεῖ νὰ στε-
ρηθῇ ἀπὸ κάτι πού τίποτε ἄλλο
δὲν μπορεῖ νὰ τὸ ἀντικαταστήσῃ.

(Ἡ ἀναγγελία τοῦ ΣΤ' Δημοσιο-
γραφικοῦ Διαγωνισμοῦ στὴ σελί-
δα 111).

ΙΔΕΕΣ, ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ, ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ἀπὸ τίς ἐνδιαφέρουσες συνεργασίες,
πὺ μᾶς ἔστειλαν οἱ ἀναγνώστες μας

«...Τὸ καφενεῖο εἶναι ἔθνικόν μας ἀμάρτημα.... Σὰν τόπος συντόμων συναντή-
σεων καὶ συναλλαγῶν, εἶναι καλὸ. Σὰν λέσχη τῶν φτωχῶν, πρόχειρη, μίζρη,
ἀλλ'...ἀναγκαῖα λύσι. Σὰν βαλτοτόπι ὅπου λιμνάζουν διάφοροι χασομέρηδες,
κακὸ κι' ἀνάποδο. Σὰν ἐπιχείρησι καλὸ, ἀλλὰ ὅχι καὶ πολὺ χορταστικὸ, γιατί

οἱ καφε-ἐπιχειρηματίες κοντύνουν νὰ γίνουν περισσότεροι ἀπὸ τοὺς... καφε-
τροφίμους. Βγάζει λογίους κι' ἐθνοσώτρες τὸ καφενεῖο, βγάζει ὅμως κι' ἀπο-
γοητευμένους τῆς ζωῆς. "Ἡ μάλλον δὲν βγάζει, φιλοξενεῖ. Γιατὶ στὸ κάτω-κά-
τω τὸ καφενεῖο εἶναι πλαίσιο, δὲν εἶναι φούρνος νὰ βγάλῃ καρβέλια, οὔτε σχο-
λεῖο νὰ βγάλῃ...κούτσουρα...»

ΑΚΗΣ ΤΣΟΠΑΝΑΚΗΣ
Πειραιῶς

«...Υπάρχουν λοιπὸν καφενεῖα κεντρικά, συνοικιακά καὶ ἀπόκ'ντρα, ρωμαν-
τικά. Καφενεῖα μὲ παράδοσι καὶ καφενεῖα...καλλιτεχνικά. Καφενεῖα στὰ ὁποῖα
ὁ πτωχὸς δὲν θὰ τολμήσῃ νὰ καθῇ καὶ καφενεῖα πού ὁ πλούσιος θὰ μὴ ἀπο-
δύνησῃ καὶ θὰ σταθῇ γιὰ λίγο ὄρθιος. Καφενεῖα...κοσμοπολιτικά καὶ καφενεῖα
ἀνάγκη καὶ θὰ σταθῇ γιὰ λίγο ὄρθιος. Καφενεῖα γιὰ κείνους πού παίζουν τάβλι,
πού θυμίζουν τὴν ἰδιαίτερη πατρίδα. Καφενεῖα καθαρὰ καὶ καφενεῖα ἀκάθαρτα. Κα-
φενεῖα γιὰ κείνους πού παίζουν σκάκι. Καφενεῖα καθαρὰ καὶ καφενεῖα πού κατοί-
νευεῖται δημόσια, καφενεῖα πού ἐξυπηρετοῦν ἓνα μέγαρο καὶ καφενεῖα πού κατοί-
νευεῖται μέσα...στὰ Ὑπουργεῖα!...»

ΝΤΙΝΟΣ ΜΑΓΓΙΟΡΑΚΟΣ
Ἑνταῦθα

«...Τὸ καφενεῖο δὲν εἶναι καθόλου σύγχρονη ἐφεύρεσι, ὅπως θὰ μπορούσε κα-
νεῖο δικαιολογημένα νὰ σκεφθῇ. Τί ἄλλο ἦσαν τὰ ἀρχαῖα θερμώλια, ὅπου ἐ-
πωλοῦντο θερμὰ ποτὰ καὶ συγκεντρώνονταν οἱ πολῖτες; ἢ οἱ λέσχες, ὅπως ἀ-
ποκαλοῦσαν οἱ ἀρχαῖοι ὠρισμένους δημόσιους τόπους, ὅπου φλυαρούσαν οἱ ἀρ-
γασχοὶ καὶ ἐβρίσκαν ἄσυλο οἱ πτωχοί; Στὶς λέσχες πῆγαιναν σοβαρὰ πρό-
σωπα γιὰ νὰ ἀναπαυθοῦν ἀπὸ τοὺς μαθητάς τους. Τὰ πρῶτα καφενεῖα ὅπως
καὶ οἱ φιλόσοφοι ὡδηγοῦσαν ἐκεῖ τοὺς μαθητάς τους. Τὰ πρῶτα ἀπὸ αὐτὰ
τὰ ἐννοοῦμε ἐμεῖς φάνηκαν στὴν Κωνσταντινούπολι, ὅπου σὲ πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ
δινόνταν καὶ παραστάσεις τοῦ Καραγκιόζη, καὶ στὸ Λονδίνο, ὅπως ἀναφέρει ὁ
Θ. Βελιανίτης, τὸ πρῶτο καφενεῖο ἰδρύθηκε ἀπὸ κάποιον "Ελληνα στὴ συνοικία
Saint-Mitchell's Abbey, ἐκεῖ ὅπου ἐγκατεστάθηκε πολὺ ἀργότερα τὸ «Virginia
Cafe-House», πού ἔφερε τὴν ἐπιγραφὴν «Ἑλληνικὸν Καφενεῖον» καὶ ἐγίνε κέν-
τρο τῶν διανοουμένων τῆς ἀγγλικῆς πρωτεύουσας. Καφενεῖα ὑπῆρχαν καὶ ἐπὶ
Τουρκοκρατίας στὴν παλαιὰ ἀγορὰ μὲ πελάτες Ἑλλήδους, ἀλλὰ καὶ Ὁθο-
μανοὺς. Πρῶτον ἐμεῖς τὸ καφενεῖο τῆς «Ὁραίας Ἑλλάδος» στὸ τέρμα πε-
ρίπου τῆς οδοῦ Αἰόλου, πού εἶχε ἀνοίξῃ κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῆς βα-
σιλείας τοῦ "Οθωνος. Εἶχε μεταβληθῇ σὲ πολιτικὸ κέντρο ὅλων τῶν κομμάτων
καὶ πολιτικῶν ἀποχρώσεων. Ἐκεῖ ἐσκευαζόταν οἱ ὅποιος ἤθελε νὰ πληροφορηθῇ τὴν
κατὰ τῆς δυναστείας. Ἐκεῖ ἀκόμα μπορούσε ὅποιος ἤθελε νὰ πληροφορηθῇ τὴν
κοινὴ γνώμη ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Ἀπὸ τὴν «Ὁραία Νεολαία» ἐξεδῆλυνε χωρὶς καμμιὰ
κινῆν ταραχώδεις διαδηλώσεις καὶ ἡ «Χρυσὴ Νεολαία» αὐτὴ ἦταν μιὰ διαρκὴς
δυσκολία τὰ ἀντιδραστικὰ της φρονήματα. Τὸ καφενεῖο αὐτὸ δρόμοι ἐγίναν θέα-
τρὰ ἐπαναστατικῆς ἐστίας. Πολλὲς φορὲς μάλιστα οἱ πρώτες χρηματιστηριακὲς
ἐπιματηρῶν σκηνῶν. Στὸ καφενεῖο αὐτὸ ἐγίναν οἱ πρώτοι ἐκθρόνισι τοῦ "Οθα-
τρο αἱματηρῶν σκηνῶν. Στὸ καφενεῖο αὐτὸ τοῦ εἶδους μεταφέρθηκαν στὴν Ὁμόνοια
πράξεις στὴν ἐποχὴ τῶν λαυρακιῶν τοῦ εἶδους μεταφέρθηκαν στὴν Ὁμόνοια
νοσ παρήκμασε καὶ τὰ κέντρα αὐτοῦ τοῦ εἶδους μεταφέρθηκαν στὴν Ὁμόνοια
καὶ στὸ Σύνταγμα, ὅπου συχνάζανε οἱ ποιηταί. Καθ' ἑλληνικὸ νησί, ἐπαρχιακὴ
πόλεις καὶ χωριό, ἔχει στὴν Ἀθήνα τὸ καφενεῖο του, ἀνάλογα μὲ τὴν καταγωγὴ
τοῦ καταστηματοῦ, καὶ αὐτὸς πού ἐρχεται ἀπὸ τὴν ἐπαρχία ξέρει πού νὰ
πῇ γιὰ νὰ συναντήσῃ τοὺς συγχωριανούς του, ὅπως καὶ ὁ πρωτευουσιάνος
πού ἔχει ἀκόμα δεσμούς μὲ τὴν ἐπαρχία πηγαινέι ἐκεῖ γιὰ νὰ μάθῃ νέα ἢ χρή-
σιμες πληροφορίες. Δὲν εἶναι λοιπὸν καταφύγιο τῆς τεμπελιάς καὶ κανεὶς δὲν
ἀφίνει τὴ δουλειά του γιὰ νὰ χάσῃ καιρὸ στὸ καφενεῖο. Ἀπ' ἐναντίας, ὁ ἀ-
νεργὸς θὰ πάῃ στὸ ὠρισμένον καφενεῖο πού συχνάζουν ἐργολάβοι ἢ ἐργοδότες
γιὰ νὰ ἐρῇ δουλειά. Ὁ ἁθροισμὸς, ὁ μουσικὸς τῆς πρωτεύουσας. Ὁ ἐφο-
ἐπαρχιακὰ τουρνεῖ καὶ τὰ θεατρικὰ συγκροτήματα τῆς πρωτεύουσας.

ταλιού, παίρνουν τη θέση καταστρεπτικών ποτών, μα ή «ξ-ρή» κι' οι «κούπες» δημιουργούν μιὰ προδιάθεσι χαρτοπαίξιας σὲ κλίμακα ὑπολογίσιμη...»

ΑΡΗΣ ΑΒΟΥΡΗΣ

Ἐνταῦθα

«...Ὅσο καὶ νὰ μὴ θέλουμε νὰ τὸ ἀναγνωρίσουμε, τοῦ καφενεῖου ἡ κοινωνικὴ ἀποστολὴ μπορεῖ νὰ εἶναι πολὺ μεγάλη. Ἀρκεῖ νὰ μὴ βάλουμε στὰ κούφια ὅλοι μαζί ἕναντιόν του. Τὸ ἀναθεματίζουμε ὅλοι μας, κι' ὅμως κανεὶς δὲν πῆρε ἀπαλλαγὴ ἀπ' αὐτό. Φιλολογοῦν γιὰ τὴ διάλυσί του, κι' ὅμως κανεὶς δὲν προτείνει κατὶ θετικὸ πού θὰ τὸ ἀντικαταστήσει. Τί θὰ ἀπομείνῃ ἂν κλείσουν τὰ καφενεῖα; Δὲν θὰ ἦταν καλύτερα καὶ τὸ ἐπίσημο Κράτος καὶ ἡ Ἐκκλησία καὶ οἱ ποικίλες ἀνθρωπιστικὲς Ὀργανώσεις νὰ ἐνδιαφεροῦν γιὰ τὴν ἐξύψωσί του; Ἄν εἴχαμε μιὰ στάλα ὀργανωτικὴ διάθεσι, ὁ συρφετὸς τοῦ ἑλληνικοῦ καφενεῖου θὰ γινόταν εὐσυνείδητος λαός...»

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΗΣ

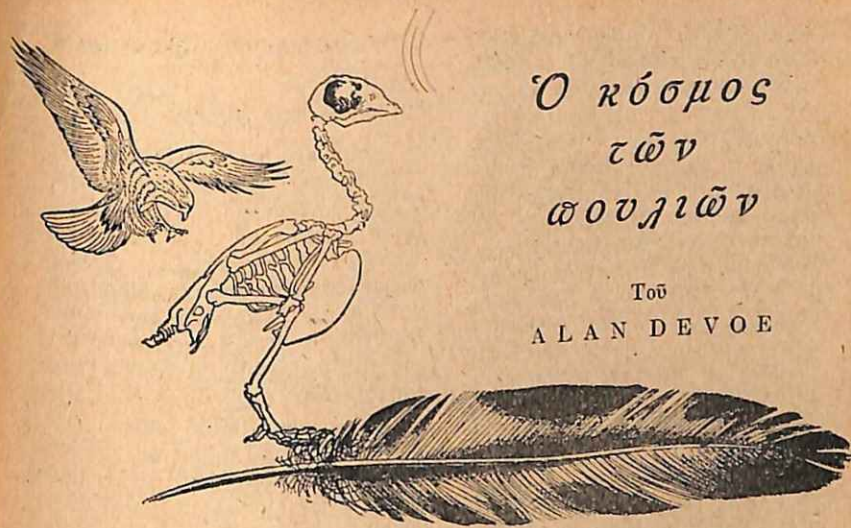
Ἐπίσης εὐχαριστοῦμε γιὰ τὶς ἐνδιαφέρουσες συνεργασίες τούτες:

Ἀγγελο Στεργίου, Ἐνταῦθα, Τάσο Ζαφειρίου Ἐνταῦθα, Σωτ. Μπλίκας, Κώστα Παπαϊωάννου, Χρ. Πετρόπουλο Ἐνταῦθα, Τάκη Διδάρη Ἐνταῦθα, Βασ. Χριστόπουλο Ἀσίνη Ναυπλίου, Φώτ. Μορφίδη Ἐνταῦθα, Κυρ. Χανὸ Καλλιθέας, Α. Ἀθανασίου Καλλιθέας, Δημ. Λούκα Βύρωνα, Ἀργ. Γιαννίση Ν. Φάληρο, Γεώργ. Μπεάκο Ἐνταῦθα, Εὐάγγ. Ἀνδριανὸ Καστόριο Σπάρτης, Δημ. Φιλιππίδου Κουπόνια, Ν. Ἐπιτροπάκη Ἱεράπετρα, Νότη Πάλα Ἐνταῦθα, Ἀλ. Ρήγα Κόρινθο, Βασ. Καπελλιῶτη Πάτρα, Ἡλ. Παπαδόπουλο Ν. Σφαγείας, Πέτρο Κυπριωτῆ Παγκράτι, Εὐάγγ. Ματσάγγο Βόλο, Γιάννη Κολιόπουλο, Α. Λαχούρη Κηφισιά, Ἀθ. Νίκαινα Λεβάδεια, Σπύρο Μαρκιανὸ Ἐνταῦθα, Διονύσιο Κανελ-λακόπουλο Ἄνω Βούλα, Στ. Τραϊφόρο Πειραιά, Νίτσα Δέδε Ἐνταῦθα, Μιχαήλ Ἀμόργιο Ἐνταῦθα, Χαρ. Γεωργιλᾶ Ἐνταῦθα, Ἀντ. Νικολαΐδη Ἐνταῦθα Βρασ. Τοῖπουρα Ψυχικό, Δημ. Ἀλλαμμένο Ἐνταῦθα, Βέτα Κωστίδου Ν. Σμύρνη, Ἡ. Λεδάκη, Μ. Μανουσέλη Ἐνταῦθα, Σπύρο Παπασταθόπουλο Ἐνταῦθα, Χρ. Ἀποστολίδη Ἐνταῦθα.

Ενας Παρισινὸς ράφτης ἔβαλε στὸ κατ'ἀστημά του αὐτὴν τὴν ἐπιγραφή: «Ὁ καλύτερος ράφτης τῆς Γαλλίας». Ὁ γείτονάς του, ράφτης ἐπίσης, νόμισε πὼς ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ βάλῃ κατὶ πιδ καλὸ καὶ ἔγραψε: «Ὁ καλύτερος ράφτης τοῦ κόσμου». Ἀλλὰ ὑπῆρχε κι' ἕνας τρίτος ράφτης στὸν ἴδιο δρόμο, ὁ ὁποῖος ἔπρεπε νὰ τοὺς ξεπεράσῃ καὶ τοὺς δύο. Ἀφοῦ σκέφτηκε λίγο ἔγραψε: «Ὁ καλύτερος ράφτης τῆς γειτονιάς».

Constellation

Ὁ κόσμος τῶν πουλῶν

Τοῦ

ALAN DEVOE

Τὸ φτερωτὸ θαῦμα

Τὸ πουλὶ εἶναι γιὰ μένα κατὰ τόσο θαυμάσιο, ὅσο καὶ τὰ ἄστρα, εἶπε ὁ διάσημος ζωολόγος Ἐλλιστ Κούζ. Τὸ νὰ μάθῃς κατὰ γιὰ τὸ φτερωτὸ αὐτὸ θαῦμα, σημαίνει νὰ γνωρίσῃς μερικὲς ἀπὸ τὶς πιὸ ἐκπληκτικὲς δημιουργίες τῆς φύσεως. Κάθε θῆμα γιὰ τὴν δημιουργία τοῦ πουλιοῦ ὑπῆρξε ἴδιο μὲ τὴν ιδέα τοῦ φτερουγίσματος καθὼς περνᾷ ἀπὸ τὸ μυαλό σου. Δημιουργήθηκε ἕνα πλάσμα ἄερίνο, μιὰ «χάρις τοῦ οὐρανοῦ». Τοῦ χάριστηκε ἡ ελαφρότητα, ἡ ζωηρότητα, ἡ δύναμις — δύναμις θέλους — καὶ μιὰ ὄψι πού ἀνυψώνει τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου, λὲς καὶ ἀνεβαίνει κι' αὐτὸ πάνω σὲ φτερά.

ΤΟ ΑΟΡΑΤΟ ΜΑΤΙ

Τὸ πουλὶ ἔχει ἐλάχιστο μυαλό, ἀλλὰ χρειάζεται ἰσχυρότατη ὄρασι γιὰ νὰ μπορῇ νὰ πετάῃ. Ἐ-

πειδὴ μόνο ἕνα μικρὸ μέρος τοῦ ματιοῦ τοῦ πουλιοῦ βλέπουμε ἐμεῖς, μᾶς εἶναι ἀδύνατο νὰ ἀντιληφθοῦμε περὶ τίνος γιγαντιαίου ὀργάνου πρόκειται. Τὰ μάτια τοῦ πουλιοῦ εἶναι τόσο μεγάλα, ὥστε μόλις πού χωρᾶνε μέσα στὸ κρανίον του. Πολλὰ γεράκια καὶ κουκουβάγιες ἔχουν τὸν βολβὸ τοῦ ματιοῦ πολὺ μεγαλύτερον ἀπὸ τὸν δικό σας καὶ τὸν δικό μου. Τὰ τεράστια αὐτὰ μάτια ὑποχρεώνουν τὸ μυαλὸ τοῦ πουλιοῦ νὰ περιορίζεται στὸ βάθος τοῦ κρανίου. Σὲ πολλὰ πουλιά, τὰ δύο μάτια μαζί ζυγίζουσι περισσότερο ἀπὸ τὸ μυαλό! Σὲ μερικά, μόνο τὸ ἕνα. Καὶ γιὰ τὰ μάτια αὐτὰ θάπρεπε καὶ τρίτο βλέφαρο πού ἀνοίγοκλείνει σὰν ἀσπίδα προστατευτικὴ ἀπὸ τὸν ἀνεμὸ ὅταν τὸ πουλὶ διασχίζει τοὺς αἰθέρες.

Ἄλλα θαύματα; Ἡ κουκου-

βάγια έρευνά τὰ σκοτεινά δάση με μάτια δέκα φορές πιό ευαίσθητα στο άδύνατο φως από τὰ δικά μας. "Ένα γεράκι μπορεί νά έχει τόσο όξυ βλέμμα, ώστε καθώς βρίσκεται επάνω στο δέντρο - παρατηρητήριο ν' ανακαλύψει ένα μικρό θήραμα σέ απόστασι μεγαλύτερη από ένα μίλι. Για νά θγάξει τὰ σκουλήκια από τις σχισμές τών δένδρων, ό δρυοκόλαπτης έχει μιὰ γλώσσα τόσο μακριά, ώστε τυλίγεται μέσα στο κεφάλι του και έχει τή ρίζα της μπροστά στα μάτια του. Πολλά πουλιά, που ζούνε στις άκτές, έχουν τόσο ανεπτυγμένο και με τόση ακρίβεια τὸ αίσθημα τοῦ χρόνου, ώστε ύστερα από έκδρομές στην ένδοχώρα γυρίζουν στην παραλία για φαί τήν ώρα ακριβώς που άρχίζει ή άμπωτις. Ό πιό άσήμαντος σπίνος που κλωθογυρίζει στους θάμνους τοῦ κήπου μας κλείνει μέσα του τέτοια καταπληκτική ζωτικότητα, ώστε ή μικροσκοπική του καρδιά χτυπά 500 φορές τὸ λεπτό. Η θερμοκρασία τοῦ σώματος ώρισμένων πουλιών φθάνει στους 110 βαθμούς!

Ό Ράσκιν, ποιητική άδεία, είπε για κάποιον πουλί, ότι ήταν «σάν φύσημα τοῦ άνέμου που τὰ φτερά τοῦ έδωσαν σχήμα». Παρ' όλ' αυτά δέν έπese έξω. Τὸ πουλί διοχετεύει τὸν άέρα που άναπνέει σέ όλο του τὸ σῶμα. Οί πνεύμονες τοῦ πουλιοῦ συγκοινωνούν με έννέα βοηθητικούς «άεροσάκκους», μερικοί από τους οποίους διοχετεύουν άέρα στο έσωτερικό κοίλωμα τών όστών. Τὰ όστά τών θηλαστικῶν είναι θωριά και συμπαγή. Τῶν πουλιῶν είναι κοίλα, γεμάτα από μιὰ σπογγώδη οὐσία φτιαγμένη επιτηδες για ν' απορροφά τὸν άέρα. Καθώς τὸ πουλί άναπνέει, τὸ σῶ-

μα του πλημμυρίζει όλόκληρο από άέρα.

ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΟΥ ΦΤΕΡΟΥ

Α κόμη και τὸ κρανίον τοῦ πουλιου είναι σχεδιασμένο με τρόπο που νά βοηθήσει τήν άνάερη και άύλη κατασκευή του. Τὰ όστά τοῦ κρανίου σχηματίζουν άνάλαφρα έλάσματα και υποστηρίγματα. Για νά έλαφρώσει αὐτήν τήν ζωντανή ιπτάμενη μηχανή, ή φύσις τοῦ άφαίρεσε τὰ δόντια, που χρειάζονται θωριά σαγόνια και μύς. Για νά κερδίσει θάρος, στο πίσω μέρος τοῦ σώματός του, τὰ φτερά τῆς οὐράς φυτρώνουν όλα πάνω σ' ένα μοναδικό κοντό κόκαλο.

Τὰ φτερά είναι τὰ ισχυρότερα «μηχανήματα» που υπάρχουν στή φύσι, άνάλογα με τὸ μέγεθος και τὸ θάρος τους. "Ισως τὸ φτερό νά φαίνεται άπλωσάν ένα θέλος με ένα ριπίδιο δεξιά κι' ένα άριστερά. Είναι όμως κάτι πολύ περισσότερο. Κάθε ριπίδιο αποτελείται από αρκετά παράλληλα στελέχη. Κάθε ένα απ' αὐτά είναι κι' ένα φτερό σέ μικρογραφία με έξαιρετικά λεπτά και από πιό κοντά, μικρά ριπίδια. "Αν κυττάξετε άκόμη με φακό, θά ανακαλύψετε ότι τὰ μικρά αὐτά φτεράκια σχηματίζουν άκόμη μικρότερα. Δηλαδή ένα φτερό μπορεί νά άποτελείται από περισσότερα από ένα εκατομμύριο φτεράκια!

Για νά είναι τὸ σῶμα τοῦ πουλιου μιὰ τέλεια πτητική μηχανή, ή κατασκευή του είναι ή πιό ισχυρή μέσα στον ζωϊκό κόσμο. "Ολοι οί σπόνδυλοι του είναι ένωμένοι ώστε νά σχηματίζουν ένα ισχυρότατον άξονα. Η σπονδυλική στήλη, τὰ πλευρά και τὸ στέρνο σχηματίζουν ένα άπαραβίαστο «κλουβί».

ΠΤΗΣΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΓΕΙΩΣΙΣ

Κ αθώς τὸ πουλί, πετώντας, χτυπά τὰ φτερά του προς τὰ κάτω, φαίνεται σάν νά προχωρή κώπηλατώντας στον άέρα. Έν τούτοις οί φωτογραφικές μηχανές δείχνουν ότι δέν συμβαίνει αὐτό. Τὸ πουλί είναι μιὰ μικρογραφία άεροπλάνου. Σέ κάθε χτύπημα τὸ φτερό κινείται προς τὰ εμπρός και τὸ μέρος που βρίσκεται προς τὸ σῶμα μένει σχεδόν άκίνητο, ένω ή άκρη του κάνει μιὰ έλαφρή κλίσι ακριβώς σάν τὸ φτερό τοῦ άεροπλάνου.

Κατά τήν πτήσι τὸ τρίχωμα τῶν φτερῶν ὀρθώνεται σχηματίζοντας σχεδόν ὀρθές γωνίες με τή βάση του και παίζει τὸ ρόλο τοῦ έλικα.

Οί άκροβασίες που μπορεί νά κάνει ένα πουλί στο πέταγμά του είναι σχεδόν άπίστευτες: "Ένα μεγάλο γεράκι κυνηγά ένα ὀρτύκι. Ξαφνικά, τὸ ὀρτύκι, από ύψος μόλις 5—6 ποδιῶν, πέφτει σάν πέτρα μέσα σέ μιὰ συστάδα θάμνων. Μιὰ στιγμή, προτού τὸ σῶμα του βρεθῇ μέσα σ' αὐτὸ τὸ καταφύγιο, τὸ γεράκι ὀρμά από κάτω του, άναποδογυρίζεται χωρίς νά έλαττώσει τήν ταχύτητά του, άρπάζει τὸ σῶμα που πέφτει και συνεχίζει τὸ ιλιγγιώδες πέταγμά του. "Ένας άφρικανικός άετός που κάνει κάθετη έφόρμησι με ταχύτητα μεγαλύτερη από 100 μίλια τήν ώρα, σταματά ξαφνικά με τόσο έκπληκτικό τρόπο —με άπλωμένα στον άέρα φτερά και οὐρά— και άπομένει άκίνητος, σάν πῶμα στον άέρα, σέ ύψος 5 μέτρα από τή γῆ.

Τὸ πουλί εξασφαλίζει τήν ὁμαλή προσγείωσί του με τὰ πόδια του, που άποτελούνται από τρία μόνο ισχυρά όστά με κλειδώσεις που λειτουργοῦν προς διαφορετι-

κές διευθύνσεις! "Ισως αὐτὸς είναι ὁ πιό έκπληκτικός μηχανισμός που υπάρχει στή φύσι.

Ο ΕΡΩΤΑΣ

Γ ιὰ νά προκαλέσει τὸν σύντροφό του, τὸ άρσενικό πουλί χρησιμοποιεί τὸ κελάϊδισμά του, τὸ όποιο παράγεται από ένα πραγματικά ιδιόρρυθμο φωνητικό ὄργανο. Πρόκειται για ένα «κιβώτιο» μέσα στο όποιο υπάρχει ένα κοκκαλάκι πλακέ και πάνω σ' αὐτὸ τὸ κοκκαλάκι εφαρμόζουν τετωμένες μεμβράνες τις όποιες έλέγχουν πολύπλοκοι μύες που μπορούν με θαυμαστή ευλυγισία νά άνοίγουν και νά κλείνουν τήν είσοδο στον άέρα, καθώς τὸ πουλί άναπνέει.

Τὰ άνοιξιάτικα κελαϊδίσματα καταλήγουν σέ μιὰ τελετή από τις πιό περιέργες και συγκινητικές συγχρόνως. "Ακόμη και τὸ πιό άσήμαντο πουλάκι έχει μιὰ άπερίγραπτη χάρι όταν κάνει τήν έρωτική του έξομολόγησι. Διαλέγει έκλεκτους σπόρους ήλιοτροπίου και πετὰ προς τήν άγαπημένη του κρατώντας τους στο ράμφος του. "Αν εκείνη δέν έννοεί νά... υποκύψει, καταφεύγει σέ άλλη μιὰ ευγένεια: Ξεφλουδίζει όλους τους σπόρους και τους προσφέρει έναν-έναν. Χαριτωμένα φτερουγίσματα, χοροί, άκροβατικές επιδείξεις στον οὐρανό, και, μέσα σ' όλα αὐτά, κυρίαρχο τὸ γοητευτικό κελαϊδισμα, ένα άληθινά άλησμόνητο έρωτικό τραγούδι.

Η ΦΩΛΙΑ

Ο ί φωλιές τῶν πουλιῶν είναι τόσο καλοχτισμένες, ώστε δέν μπορεί νά πιστέψει κανείς πως ή επιδειξιότητα αὐτή είναι ένστικτώδης. Καί όμως, ή έπιστήμη

απέδειξε τελευταία ότι η αρχιτεκτονική των πουλιών είναι έντελως ανεπηρέαστη από την πείραν των προηγούμενων γενεών. Τέσσερες γενεές μικρών πουλιών ανατράφηκαν σε πτηνοτροφεία, χωρίς να δουν ποτέ φωλιά. "Υστερα, η πέμπτη γενιά αφέθηκε ελεύθερη. Στη στιγμή, τα πουλάκια άρχισαν να χτίζουν με την ίδια επιδεξιότητα τις φωλιές όπως οι πρόγονοί τους...

Το φαί που τρώνε τα νεογέννητα πουλιά είναι άπιθανο. Το μήκος των σκουληκιών που τρώει σε μια μέρα μια καρδερίνα-μωρό φθάνει τα 14 πόδια. "Ενα κοτσούφι που έκανε εξορμήσεις για να φέρη τροφή στα μικρά του έξακριβώθηκε ότι από την ανατολή έως τη δύση του ήλιου πήγε και ήρθε 1217 φορές. "Ενα μικρό χελιδόνι που ζυγίζει 31 γραμμάρια, έφαγε σε μια μέρα 48 γραμμάρια τροφής! Γενικά για να μπορέσει να συντηρηθεί ένα πουλί, πρέπει η ημερήσια τροφή του να ζυγίζει το μισό του βάρους του.

Ο ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΗΣ
ΤΗΣ «ΑΠΟΔΗΜΙΑΣ»

Κάθε καλοκαίρι τα φθαρμένα φτερά αλλάζουν. Και αλλάζουν με τέτοιο θαυμασίο ρυθμό, ώστε το πρώτο φτερό που θα πέση θα έχει αντικατασταθεί κατά το ήμισυ προτού πέση το δεύτερο. "Ετσι, κατά την άλλα-

γή των φτερών του, το πουλί δεν εμποδίζεται ούτε στιγμή στο πέταγμά του. Στα αποδημητικά πουλιά, το λαμπρό θερινό φόρεμα αντικαθίσταται από ένα πρόχειρο «ταξιδιώτικο» κοστούμι.

Κατά την φθινοπωρινή αποδημία, τα πουλιά πετούν σε ύψος μεγαλύτερο από 1.500 μέτρα και καλύπτουν απίστευτες αποστάσεις: "Ενα μικροσκοπικό πουλάκι, κάτοικος του Καναδά, πετάει έως την Βραζιλία, 4.000 μίλια μακριά. "Ενα άλλο ταξιδεύει από τον "Αρκτικό "Ωκεανό στην "Αργεντινή, 8.000 μίλια μακριά. "Αλλά ο «πρωταθλητής της αποδημίας» είναι το χελιδόνι του "Αρκτικού που περνά το καλοκαίρι στο Νότιο Πόλο και ξεχειμωνιάζει στην "Ανταρκτίδα. Συνολικό έτησιο ταξίδι 22.000 μίλια!

Πώς όμως κατορθώνουν τα πουλιά και βρίσκουν τον δρόμο τους; Οι φυσικοί απέδειξαν τελευταίως ότι υπολογίζουν τον γεωγραφικό χώρο και πιθανώς και τον χρόνο από την πορεία του ήλιου. "Ωστόσο παραμένει μυστήριο το πώς κατορθώνουν και βρίσκουν το δρόμο τους μέσα στους ουρανούς, όταν συχνά ταξιδεύουν νύχτα.

Το θαύμα της ζωής των πουλιών θα πρέπει να μας θυμίζει τα λόγια του μεγάλου φυσικού Ουάτερτον: «Το μόνο που μας μένει είναι να υποκλιθούμε.»

ΜΩΣΑΪΚΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Στην "Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας ο Κολοκοτρώνης άκουσε τις συζητήσεις καθισμένος σε ένα δέντρο, διότι η "Εθνοσυνέλευσις γινόταν στο ύπαιθρο. "Εκείνη την ημέρα —λένε— διάβαζαν ένα ψήφισμα και μερικοί βρήκαν πως από το κείμενο έπρεπε να κοπή η φράση «έν αυτή». "Εγινε λοιπόν συζήτηση αν έπρεπε να κοπή το «έν αυτή» ή να μείνει. "Ο Κολοκοτρώνης όμως παρεξήγησε, διότι νόμισε ότι έλεγαν «να κοπή ένα αυτό». Και πηδώντας από το δέντρο άρχισε να φωνάζει:

—Τί λέτε, μωρέ; Ποιανού θα κόψετε το έν' αυτό; Για τούτο ξεσκαλώσαμε τον τόπο;

Α. Γ. Α.

☆

Μια φορά ο βασιλεύς "Οθων έκανε περιοδεία στα νησιά του Αιγαίου. Σ' ένα απ' αυτά τα νησιά, μια γρηούλα που έβλεπε να γίνεται τόση προετοιμασία για την υποδοχή του, ζήτησε επίμονα να την παρυσιάσουν μπροστά του για να του χαρίσει ένα μικρό δώρο. "Οταν επί τέλους μπόρεσε να τον πλησιάσει το έδωσε το δώρο της, τον φίλησε και τον καμάρωσε άμιλητη και συγκινημένη. Και όταν ο "Οθων θέλησε να συνεχίσει τον δρόμο του, τον χτύπησε φιλικά στον ώμο και του είπε:

—"Αντε στο καλό, παιδάκι μου, και του χρόνου να μας έρθης Δήμαρχος!

—Γένοιτο! απάντησε ο "Οθων, γελώντας μ' όλη του την καρδιά... Παναγ. Τσαχενιάς

Σε ένα αστικό λεωφορείο. "Αφού ο εισπράκτωρ έκοψε τα εισιτήρια, έθεώρησε καλό να κάνει την έρώτηση:

—Μπροστά ποιός δεν έχει εισιτήριο;

Καμμία όμως απάντησις δεν δόθηκε.

"Ο εισπράκτωρ επανέλαβε την έρώτησι καί έπειδή και πάλι καμμία απάντησις δεν δόθηκε, διότι όλοι είχαν εισιτήρια, ρώτησε για τρίτη φορά:

—Μπροστά ποιός δεν έχει εισιτήριο;

—"Ο σωφέρ, κύρ' εισπράκτορα, απάντησε αγανακτιμένος ένας επιβάτης, ενώ γέλια άκούστηκαν στο λεωφορείο.

Χαρίλαος Γ. Πασιδάης

☆

Ενα αυτοκίνητο παρέσυρε ένα περαστικό, ο οποίος μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο έτοιμος θάνατος. "Η γυναίκα του ειδοποιήθηκε και σε λίγο κατέφθασε στο προσκέφαλο του συζύγου της. Τον βλέπει στο κρεβάτι άκίνητον και ρωτά με αγωνία το γιατρό:

—Μήπως πέθανε;

—Δυστυχώς! απαντά ο γιατρός κουνώντας θλιβέρα το κεφάλι του. "Αλλά εκείνη τη στιγμή ο έτοιμος θάνατος ψιθυρίζει:

—"Ακόμη... ζω...

Και η γυναίκα γυρίζει και του λέει αυστηρά:

—Σώπα, εσύ... "Ο γιατρός ξέρε!

τί λέει!... Νίκος Νικολαΐδης

REMPPRANT

Αμστερνταμ, 1642. Ἡ φρίκη τοῦ πολέμου πού ρημάζει τὴν Εὐρώπη δὲν ἀγγίξε τὴν πόλι. Ὁ λα —κτίρια καὶ μνημεῖα— βρίσκονται στὴ θέσι τους. Τὸ μόνο πού ἔχει ἐντελῶς ξεφύγει ἀπὸ τὴν τροχιά του εἶναι ὁ ἡθικὸς ρυθμὸς τῆς ζωῆς τῶν κατοίκων. Οἱ δρόμοι πλημμυρίζουν ἀπὸ χιλιάδες ἀτέλειωτες κουρελιασμένους, πεινασμένους καὶ θρώμικους πρόσφυγες πού ἄφησαν τὰ σπιτικά τους γιὰ νὰ γλυτώσουν τὰ παιδιὰ τους. Τὰ σπιτία πάλι πλημμυρίζουν ἀπὸ ἀνθρώπους πού προσαρμόστηκαν μὲ τὸ «πνεῦμα τῆς ἐποχῆς», ἀπὸ μαυραγορίτες καὶ κερδοσκοποὺς πού ἔχουν ἀποφασίσει νὰ μαζέψουν μὲ κάθε τρόπο ὅσο μποροῦν περισσότερα χρήματα, ἀδιαφορώντας γιὰ τὰ ἀδέλφια τους πού πεθαίνουν στὰ ὑγρά πεζοδρόμια.

Ἐχουν μαζέψει τόσα, πού δὲν ξέρουν τί νὰ τὰ κάνουν. Ἀγορά-

ζουν ὅ,τι εἶδη πολυτελείας βρίσκουν, πληρώνοντας ἀσυζητητὶ ὅποιαδήποτε τιμή, καὶ τὰ στοιβά-
ζουν στὰ μέγαρά τους.

Τὰ γιαπωνέζικα φλυτζάνια πού πουλιῶνταν πρῶτα τρία φλωρίνια τὸ κομμάτι, ἀγοράζονται τώρα πρὸς τέσσερις χιλιάδες. Ὑστερα γίνανε τὰ μαργαριτάρια τῆς μόδας. Ὅταν πέρασε καὶ ἡ φούρια τῶν μαργαριταριῶν ἄρχισαν νὰ κάνουν χρυσὲς δουλειές οἱ ὥρολογοποιοὶ πού ἔφτιαξαν κάτι ... καταπληκτικὰ ρολόγια πού χτυποῦσαν τὶς ὥρες μὲ καμπάνες, σὺν ἐκκλησίες. Τὰ ρολόγια αὐτὰ ἐκτιμήθηκαν τόσο πὺλ ἀπὸ τὸν ἐκλε-

κτὸ αὐτὸν κύκλο, ὥστε πούληθηκαν σὲ ἀστρονομικὲς τιμές.

Τέλος ἔφτασε μιὰ μέρα ὅπου ἡ τάξις τῶν κερδοσκοπῶν, ἀφοῦ βαρέθηκε ὅλα τὰ ἄλλα, ἔστρεψε τὴν προσοχή της καὶ πρὸς τοὺς ζωγραφικοὺς πίνακες. Μερικοὶ εἶχαν ἀκούσει ὅτι κάποιοι ζω-

Ρέμπραντ: «Ἐνα κορίτσι μπροστὰ σὲ μιὰ ἀνοιχτὴ πόρτα».

γράφος πού ἔμενε στὸ «γκέττο», στὴν ἐβραϊκὴ συνοικία, εἶχε στὸ σπίτι του τόσοις πίνακες, ὥστε μποροῦσε κανεὶς νὰ διαλέξῃ σὰ νᾶταν σὲ μουσεῖο. Πῆγαν καὶ τὸν θρῆκαν. Τὸν ἔλεγαν Ρέμπραντ θὰν Ρίν.

«Παραξενιὲς» καλλιτέχνου

Ο Ρέμπραντ κολακεύτηκε στὴν ἀρχή. Ὑπέθεσε ὅτι ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἐπισκέπτες ἐνδιαφέρθηκαν πραγματικὰ γιὰ τὸ ἔργο του. Γρήγορα ὅμως ἐξακρίβωσε ὅτι τὸ μόνο πού δὲν τοὺς ἐνδιέφερε ἦταν ἡ Τέχνη. Ἐμπαιναν στὸ σπίτι του μὲ ἀναίδεια, συνοδεύόμενοι ἀπὸ τίς φοβερὰ θορυβώδεις γυναῖκες τους, τοῦ μιλοῦσαν προστατευτικὰ καὶ συχνὰ περιφρονητικὰ, ἀγνοοῦσαν ἀκόμη καὶ τὸ ὄνομά του —τὸν φώναζαν Ρόνεμπραντ ἢ Ρέμσαϊτ— καὶ τὸν ρωτοῦσαν μὲ πόσα φτιάξῃ θὰ μπορούσε νὰ τοὺς φτιάξῃ ἕνα σκαλιστὸ τούρκικο γιγατανί...

Ὁ Ρέμπραντ δὲν ἦταν ἄνθρωπος πού μπορούσε ν' ἀνεχθῇ τέτοια πράγματα. Καὶ ἀντὶ νὰ κἀνὴ πὼς δὲν καταλαβαίνει καὶ νὰ τοὺς πούλῃ τὰ ἔργα του στὸ δεκαπλάσιο τῆς τιμῆς τους, προτίμησε νὰ τοὺς δείξῃ τὴν πόρτα μὲ τὸν πιὸ ἀπότομο τρόπο.

Τὰ ἔχασαν καὶ ἔφυγαν χωρὶς νὰ μπορέσουν νὰ ἐξηγήσουν τὴ συμπεριφορά του. Πῆγαν καὶ εἰσαν σὲ ὅλους τοὺς γνωστούς τους ὅτι αὐτὸς ὁ Ρόμποτ —κάπως ἔτσι τὸν λένε— εἶναι ἕνας φαντασμένος καὶ ἀρρωστημένος τύπος, ἕνας θάναυσος καὶ θάρβαρος ἄνθρωπος μὲ τὸν ὅποιο δὲν μπορεῖ πιὰ νὰ ἔχουν καμμιά σχέση.

Βάνουσος καὶ θάρβαρος ὁ Ρέμπραντ!... Ἡ πιὸ ἀγνή καὶ ἀνεξίκακη ψυχὴ τῆς ἐποχῆς του. Τὸ μόνο του ἐλάττωμα ἦταν πὼς

ἐργαζόταν τόσο πολὺ, ὥστε δὲν τοῦ ἔμενε καιρὸς γιὰ κουτσομπο-
λιό...

Τὸ τελευταῖο παιδί τοῦ μυλωνᾶ

Γεννήθηκε στὸ Λέυντεν τὸ 1606. Ὁ πατέρας του ἦταν μυλωνᾶς καὶ ἡ μητέρα του κόρη φούρναρη. Εἶχε τέσσερις μεγαλύτερους ἀδελφούς, ὅλους μετριότητες, καὶ μιὰ ἀδελφή πού τὴ λάτρευε.

Ἀπὸ πολὺ νωρὶς ἔγινε φανερό ὅτι ὁ Βενιαμὴν τῆς οἰκογενείας δὲν ἦταν προωρισμένος νὰ κληρονομήσῃ τὸν πατρικὸ μύλο. Νύχτες ὀλόκληρες περνοῦσε ἀγρυπνος, ὀλόκληρες στὴν ἀνάγνωσι τῆς βυθισμένης ἐνὶ στήν ἀνάγνωσι τῆς Ἀγίας Γραφῆς... Ἡ μητέρα του ὑποβοηθοῦσε τὴν τάσι αὐτῆ τοῦ γιοῦ της καὶ καμάρωνε μὲ τὴν ἐξέ-
ψι ὅτι ἴσως μιὰ μέρα νὰ τὸν ἔ-
βλεπε ἱεροκήρυκα ἢ τοῦλάχιστον
χειροῦργο... Δεκατεσσάρων χρο-
νῶν τὸν ἔγραψαν στὸ Πανεπιστή-
μιο τοῦ Λέυντεν.

Τὸ πείραμα ἀπέτυχε παταγω-
δῶς. Ὁ νεαρὸς Ρέμπραντ δὲν
μποροῦσε νὰ πιάσῃ στὰ χέρια
τοῦ ἄλλο βιβλίου ἐκτὸς ἀπὸ τὴν
Ἀγία Γραφή. Τὸ τετράδιό του
τῶν λατινικῶν ἦταν πάντοτε γε-
μάτο σχέδια. Στὸ τέλος τῆς χρο-
νιάς ἐγκατέλειπε τὸ Πανεπιστή-
μιο καὶ πῆγε στὸ ἐργαστήριό ἐ-
νὸς ζωγράφου.

Ὅπως ὅλοι σχεδὸν οἱ μεγά-
λοι καλλιτέχνες, πολὺ γρήγορα
εἰδείξε τὸ ταλὲντο του. Ἐκανε τέ-
τοιες ἀλματώδεις προόδους, ὥ-
στε σὲ τρία χρόνια ὁ δάσκαλός
του δὲν εἶχε πιὰ τίποτε νὰ τὸν
διδάξῃ.

Τοῦ τὸ εἶπε. Στὴ στιγμή, ὁ νε-
αρὸς Ρέμπραντ ξεκίνησε γιὰ τὸ
Ἄμστερνταμ, ὅπου συμφώνησε
μὲ τὸν διάσημο «μαῖτρ» Λάσμαν
νὰ τὸν πᾶρῃ βοηθό του.

Δὲν εἶχε κάνει καλὴ ἐκλογή.

Ο «μαίτρ» ήταν φοβερά σχολαστικός και ο Ρέμπραντ διάσπηξε να τον εγκαταλείψει, μόνον όμως αφού έμαθε μια καινούργια μέθοδο για να φωτίσει τους πίνακές του. Η μέθοδος αυτή ήταν ιταλική εφεύρεση, αλλά ο Όλλανδος καλλιτέχνης, με το πέρασμα του χρόνου, τόσο την τελειοποίησε και την τροποποίησε, ώστε την έκανε συνώνυμή του.

Ευτυχισμένα χρόνια

Πριν φθάσει στα είκοσιένα του χρόνια ήταν ήδη διάσημος στον τόπο του. "Αρχισε να δουλεύει σκληρά, ημέρα και νύχτα —την ημέρα ζωγραφίζοντας, τη νύχτα σχεδιάζοντας. Κέρδιζε πολλά λεπτά και ξόδευε πολλά. Το 1632, σε ηλικία είκοσιέξι χρόνων, εγκαταστάθηκε στο "Αμστερνταμ, την πολιτεία των νεοπλουτών κερδοσκόπων.

Δεν είχε καλὰ - καλὰ φθάσει, όταν έλαβε την πρώτη παραγγελία. Το ανέθεταν να ζωγραφίσει ένα πίνακα για το σωματείο των χειρουργών. Ο νεαρός καλλιτέχνης στρώθηκε άμέσως στη δουλειά και σε λίγον καιρό την αΐθουσα του σωματείου τη στόλιζε το περίφημο και πασίγνωστο «Μάθημα Ανατομίας» που αντίγραφα του θάβει σήμερα κανείς σχεδόν σε κάθε ιατρείο. Έπτά γενειοφόροι γιατροί παρακολουθούν τον καθηγητή που τεμαχίζει ένα πτώμα.

Το έργο αυτό υπήρξε ο πρώτος μεγάλος σταθμός στην καλλιτεχνική σταδιοδρομία του Ρέμπραντ και η αρχή της πιο ευτυχισμένης περιόδου της ζωής του. Δέκα χρόνια, ο Ρέμπραντ θάν Ρίντ υπήρξε όχι μόνο ο ευνοούμενος καλλιτέχνης των συμπατριωτών του αλλά και ένας εξαι-

ρετικά ευκατάστατος άνθρωπος. Στο διάστημα αυτό, ανέπτυξε δλην την δραστηριότητά του χωρίς να έχει κανέναν ανταγωνιστή.

Μια μέρα ήρθε στο εργαστήριό του ένα κορίτσι είκοσι χρόνων, ή Σάσκια θάν Γύλενμπορτ. Είχε ξανθά μαλλιά και γλυκύτατο πρόσωπο. Ο Ρέμπραντ την έρωτεύτηκε και παρά τις αντιρρήσεις και τις διαμαρτυρίες των συγγενών της Σάσκια, που θεωρούσαν τον καλλιτέχνη κατώτερο τους, την παντρεύτηκε.

Η νεαρή κυρία Ρέμπραντ άγαπούσε τα όμορφα φουστάνια και τα κοσμήματα. Ο σύζυγός της τους παλιούς αθηντικούς πίνακες των μεγάλων Ιταλών ζωγράφων. "Ετσι, τα χρήματα που κέρδιζε ο καλλιτέχνης ίκανοποιούσαν τις δαπανηρές επιθυμίες των δύο συζύγων.

Στο διάστημα των παραγωγικών χρόνων, τρία παιδιά γεννήθηκαν. Πέθαναν και τα τρία πολύ μικρά. Ο Ρέμπραντ εργαζόταν συνεχώς. "Επειδή ήθελε να βλέπει από κοντά τους εξαθλιωμένους πρόσφυγες για να εμπνεέται για τα πρόσωπα της Παλαιάς Διαθήκης, αποφάσισε να μετακομίσει στο «γκέττο», την έβραϊκή συνοικία.

Ένα τέταρτο παιδί γεννήθηκε —άγόρι— που αυτό έζησε. Η μητέρα όμως, γυναίκα λεπτή και ανέκαθεν ασθενική, πέθανε.

Σε λίγον καιρό, από τα χέρια του καλλιτέχνη έβγαινε ένα άκόμη από τα μεγάλα και γνωστά έργα του: «Η Νυκτερινή Φρουρά». Παριστάνει μια ομάδα ανθρώπων, που η φαινομενική ψευτοπαλληκαριά τους δέν κρύβει τον χαρακτήρα τους.

Τα πρόσωπα όμως αυτά —οι εύγενείς του "Αμστερνταμ— πε-

ρίμεναν καλύτερη μεταχείριση από μέρους του. Το έργο είχε μια τραχύτητα και μια πρωτοτυπία, που δέν άρεσε καθόλου στους πελάτες του, λάτρες της συμβατικότητας.

Αλλά, παρά την ψυχρή υποδοχή του έργου του, ο Ρέμπραντ δέν πτοήθηκε. Έξακολούθησε να δουλεύει σύμφωνα με τις δικές του αντιλήψεις και έφτιαξε μερικά από τα καλύτερα έργα του, ανάμεσα στα όποια το άσύγκριτο εκείνο σχέδιο: «Ο Ίησους θεραπεύων τον άσθενή».

Η ζωή του, τσακισμένη από τα άλλεπάλληλα πλήγματα, έγινε κάπως πιο υποφερτή από την παρούσα της νεαρής οικονομίας του Χέντρικτς Στόφφελς, μιας νέας με όλοστρόγγυλο πρόσωπο και λυπημένα μάτια. Δέν ήξερε ούτε να διαβάσει ούτε να γράψει, αλλά στην ψυχή ήταν μια πραγματική άγία. Το πρώτο τους παιδί πέθανε στη γέννα, το δεύτερο, ή Κορνηλία, έζησε και αργότερα έκλεισε τα μάτια του πατέρα της.

Εκείνη την εποχή, ο Ρέμπραντ έδιωξε απ' το σπίτι του τους νεόπλουτους που τον είχαν έννευρσει όσο τίποτε άλλο. Οι παραγγελίες έπαψαν. Η οικονομική του κατάσταση έγινε φοβερά δύσκολη. Δανειζόταν χρήματα και δέν μπορούσε να τα επιστρέψει. Η καταστροφή δέν άργησε να έρθει. Ο καλλιτέχνης κηρύχθηκε σε χρεωκοπία και το σπίτι του μαζί με τα περισσότερα έργα τέχνης που το στόλιζαν πέρασε στην ιδιοκτησία ενός παπουτσιή.

Αλλά ούτε και τότε λύγισε ο γίγας. Καμμία πικρία δέν πότισε την ψυχή του. Προσκάλεσε τον «ένάγοντα» σε μια ταβέρνα και τον κέρασε ένα ποτήρι κρασί!...

Ακολουθήσαν χρόνια δυστυχί-

ας και ψυχικού μεγαλείου συγχρόνως. Ο Ρέμπραντ φορούσε κουρέλια, έτρωγε ψωμοτύρι και εργαζόταν άκατάπαυστα. Στο τέλος τον συντηρούσε ο γιός του, το μόνο ζωντανό από τα τόσα που είχε αποκτήσει με την πρώτη του γυναίκα. "Όταν κι αυτός πέθανε, ο γέρος φόρεσε τα καλύτερα κουρέλια του και τον συνόδευσε ως την τελευταία του κατοικία.

Ο κύκλος της ζωής του είχε πια συμπληρωθεί. Η μεγάλη ψυχή του είχε νικήσει τη μοίρα. Και όταν έσβησε ήσυχά - ήσυχά, όπως είχε ζήσει, οι γείτονες που είδαν να περνάει μπροστά στα σπίτια τους το φτωχικό του φέρετρο ψιθύρισαν μεταξύ τους ότι ο νεκρός αυτός υπήρξε κάποτε προσωπικότητας στο "Αμστερνταμ.

Τα χαρακτηριστικά της τέχνης του

Ο Ρέμπραντ δέν ζωγράφισε τα πρόσωπα των μοντέλων του απλώς και μόνο για ν' αποδώσει τα έξωτερικά χαρακτηριστικά τους. Ζωγράφισε τη θλίψη, την όργη, τη σύγχυση και γενικότερα την τραγωδία του «έσωτερικού ανθρώπου». Στα έργα του δέν υπάρχουν χαρούμενα και ευτυχισμένα πρόσωπα εκτός από μια μοναδική εξαίρεση, τον πίνακα που ζωγράφισε μόλις παντρεύτηκε τη Σάσκια και που παριστάνει τον ίδιο με τη γυναίκα του καθισμένη στα γόνατά του. Τα πρόσωπα του δέν έχουν «γραμμές» στην κυριολεξία. Είναι συνθέσεις φωτός και σκιάς. Το πρώτο του μοντέλο υπήρξε ο έαυτός του, ένας άνθρωπος με χοντρό σβέρκο μπροστά σ' έναν καθρέφτη. Και το τελευταίο του, πάλι ο ίδιος, ένα ευτυχισμένο γέρικο πρόσωπο, μια χοντροκομμένη

μάσκα από χρωματιστή λάσπη που κοροϊδεύει όσους τὸν ἐχθρεύτηκαν στο διάστημα τῆς πολυθλασσιμῆς ζωῆς του.

Μοντέλα του γιὰ τοὺς θρησκευτικούς του πίνακες ὑπῆρξαν τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας του καὶ οἱ Ἑβραῖοι ποὺ ζοῦσαν στο «γκέτο» τοῦ Ἀμστερνταμ. Οἱ Ἰταλοὶ καλλιτέχνες κύτταζαν τὴ ζωὴ ἀπὸ πολὺ ψηλὰ καὶ γι' αὐτὸ οἱ θρησκευτικοὶ τοὺς πίνακες ἔχουν μιὰ θεία πνοή. Ὁ Ρέμπραντ εἶδε τοὺς ἀνθρώπους σὰν ἀνθρώπος καὶ γι' αὐτὸ ἔδωσε στὰ ἐπεισόδια τῆς Ἀγίας Γραφῆς τὴν πιὸ ἀνθρώπινη, δραματική, γεμάτη συγκίνησι πνοή.

Πρὸς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του, τότε ποὺ μοίραζε τὸ χρόνο του ἀνάμεσα στὴ ζωγραφικὴ καὶ στο πιστό, χάρισε στὸν κόσμο τὸ περίφημο ἔργο του «Οἱ Σύνδικοι», ἀπεικόνισι μερικῶν ἐμπόρων ποὺ βρίσκονται πολὺ πιὸ κοντὰ στὴν οὐσία τῆς ζωῆς ἀπὸ τοὺς Ἀπο-

στόλους τῆς ἰταλικῆς τέχνης.

Καὶ μᾶς ἄφησε ἀκόμη ἓνα πλῆθος ἀπὸ πορτραῖτα τῆς Χέντρικτς, τῆς γυναίκας ποὺ ἀγάπησε περισσότερο ἀπὸ τὴν ἀνάγνώρισι τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀπὸ τὸ χρυσάφι.

Ἡ βασικὴ πίστι τοῦ Ρέμπραντ ἦταν πάντα ὅτι ὁ ἀνθρώπος μπορεῖ κατὰ ἓνα ὅποιονδήποτε τρόπο —ἀκόμη καὶ θυσιάζοντας τὸν ἑαυτό του— νὰ κατανικήσῃ τὶς πίκρες, τὶς θλίψεις καὶ τὶς στενοχώριες του.

Γι' αὐτὸ στο ἔργο του, ποὺ στηρίζεται πάνω στὴν πίστι αὐτή, παρελαύνει ὅ,τι καλύτερο ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ὁ ἀνθρωπότης: ἡ γενναιοψυχία, ἡ ἀνεξικακία, ἡ καρτερικότητα, τὸ ψυχικὸ μεγαλεῖο. Ἄν ὁ Ροῦμπενς ὑπῆρξε ὁ κατ' ἐξοχὴν «ζωγράφος τῆς σάρκας», ὁ Ρέμπραντ θὰ μπορούσε νὰ χαρακτηρισθῇ ὁ «ζωγράφος τῆς ψυχῆς».

Κάποτε ὁ Τριστάν Μπερνάρ κατάρθωσε νά...δραπέτευση ἀπαράτητος στο τέλος τῆς πρώτης πράξεως ἐνὸς ἔργου φοβερὰ ἀνιάρου. Βγαίνοντας παρατήρησε στὴν εἴσοδο μιὰ ἀφίσσα μὲ τὶς λέξεις: «Ἀπαγορεύεται ἡ εἴσοδος στοὺς σκύλους». Καὶ ὁ Τριστάν Μπερνάρ συμπλήρωσε ἀπὸ κάτω μὲ μολύβι: «Διαταγὴ τῆς Ἑταιρείας Προστασίας τῶν Ζώων».

Constellation

Κάποτε ὁ Καροῦζο ἔδωσε ἓνα ρεσιτάλ σὲ μιὰ μικρὴ ἀμερικανικὴ πόλι. Στὸ πρόγραμμα, μεταξὺ τῶν ἄλλων, ὑπῆρχε καὶ «Ὁ Σιδηρουργός» τοῦ Μπράμς. Λίγο πρὶν ἀρχίσῃ ἡ παράστασι, κάποιος ζήτησε νὰ δῇ ἐπείγοντως τὸν Καροῦζο. Ὁ καλλιτέχνης τὸν δέχθηκε. —Εἶδα στο πρόγραμμα, εἶπε ὁ ἐπισκέπτης, ὅτι θὰ τραγουδήσετε τὸν «Σιδηρουργό». Ἐγὼ εἶμαι ὁ σιδεράς αὐτῆς τῆς πόλης... σᾶς δίνω δέκα δολλάρια γιὰ νὰ πῆτε ὅτι, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἄλλα, φτιάχνω καὶ κλειδαριές!...

Up

ΟΙ ΑΚΤΙΝΕΣ Χ ΜΑΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΥΤΥΧΙΑ!

Τοῦ
JEAN GRANDPIERRE

Με τὶς συσκευὲς αὐτὲς ποὺ καταγράφουν τὴ λειτουργία τοῦ ἐγκεφάλου μπορῶ, χωρὶς νὰ σᾶς γνωρίζω, χωρὶς νὰ σᾶς ὑποβάλω ἐρωτήσεις, χωρὶς νὰ σᾶς κυττάξω, νὰ σᾶς πῶ ἂν σκέπτεστε ἐντατικά, ἂν δνειροπολεῖτε, ἂν θρίσκεστε στὰ πρόθυρα τοῦ ὕπνου, ἀκόμη καὶ ἂν ἔχετε μεγαλύτερες πιθανότητες ἀπὸ ἄλλους νὰ γίνετε θύμα αὐτοκινητιστικοῦ δυστυχήματος. Μπορῶ ἀκόμη νὰ σᾶς πῶ ἀκριβῶς μὲ ποῖο τρόπο σκέπτεστε ἂν ἔχετε ἀφηρημένη ἢ συγκεκριμένη φαντασία. Καὶ ἂν μάθαστε νὰ ἐλέγχετε τὰ ἐξοσμὰτα τοῦ θυμοῦ ἢ τὶς ἐπιθετικὲς σᾶς τάσεις. Φέρτε μου τὶς γυναῖκες σας καὶ θὰ ὑπολογίσω πόσες πιθανότητες ἔχετε νὰ εἴστε εὐτυχισμένος στὴ συζυγικὴ σας ζωὴ. Μελετώντας τὸ ἠλεκτρο-εγκεφαλογράφημα ἢ —ἂν προτιμᾶτε— τὴν ἐγκεφαλικὴ σφραγίδα τῶν παιδιῶν σας θὰ σᾶς συμβου-

Ἡ ἠλεκτρο-εγκεφαλογραφία, ἡ καταγραφὴ τῶν ἠλεκτρικῶν κυμάτων ποὺ ἐκπέμπει ὁ ἐγκεφαλὸς, χρησιμοποιεῖται γιὰ τὴν ἀνίχνευσι τῶν ἐγκεφαλικῶν ὁγκῶν. Ὁ ἐγκεφαλὸς τοῦ Γκροῦ Ὀυκαδηγητῆς, μὲ ἓνα ὄλτερο ὅμως, κατὰ πλῆρη ἀντικαταστήσει τὴν λειτουργία τοῦ φυσιολογικοῦ ἐγκεφάλου. Μὲ τὸν αὐτὸν μηχανισμό, ποὺ αὐτὸς ἐκπέμπει, νὰ καταλάβῃ ἂν ἔχουμε πιθανότητες νὰ εὐτυχίσουμε, νὰ γίνουμε καλοὶ στὴ δουλειά μας ἀκόμη καὶ νὰ μᾶς συμβουλέψῃ πῶς νὰ ἀναθάρσυνουμε τὰ παιδιά μας.

λέψω ἂν πρέπει νὰ τὰ ἀναθάρσυνετε μὲ τὸ ἄγριο ἢ μὲ τὸ μαλακό.

Δὲν μπορῶ νὰ σᾶς πῶ πολλὰ πράγματα γιὰ τὸ ἐπίπεδο τῆς εὐφύιας σας —ὅχι ἀκόμη— ἀλλὰ, ἂν τύχαινε νὰ εἴστε μιὰ μεγαλοφυΐα, αὐτὸ ἀσφαλῶς δὲν θὰ μοῦ διέφευγε. Ἄν σᾶς συνέβαινε τὸ δυστύχημα νὰ ἔχετε ἐπιληψία, θὰ ἐπεσήμαινα χωρὶς κανένα δισταγμὸ τὸ κέντρο τῆς ἠ-

λεκτρικῆς θύελλας ποὺ ταραξεῖ τὸ μυαλό σας καὶ θὰ ἐξαπέλυα τὸν ἀντικαταστάτην ποὺ δὲν θὰ σᾶς ἐκρίσει πολλὰ. Καὶ ἂν εἴχατε διαπράξει κανένα ἔγκλημα, στὸ χέρι μου θὰ ἦταν νὰ σᾶς στείλω στὸ αὐλο ἢ στὴν ἀγχόνη. Θὰ μετροῦσα τὶς εὐθύνες σας. Ἄν πάτε ἐρχόμενοι νὰ μὲ ξαναδῆτε σὲ εἴκοσι χρόνια —μὲ τὸν ὅρο νὰ μὴν ἔχετε γίνῃ στὸ μεταξὺ ἀλκοολικός, νὰ μὴν ἔχετε δεχθῇ κανένα πολὺ δυνατό χτύπημα στὸ κρανίον καὶ νὰ μὴν ἔχετε πάθει κανένα

όγκο στον έγκέφαλο— θα μπορούσα να θρώ την ταυτότητά σας από τα έγκεφαλικά σας άποτυπώματα, που είναι άκόμη πιο άνεξάλειπτα και πιο προσωπικά από τα δακτυλικά.

☆

Ο άνθρωπος που μάς λέει αυτά τα λόγια μέσα σ' ένα εργαστήριο, όπου διάφοροι πίνακες, θαλάμους και τριοδικές λυχνίες και μία ψηλή ηλεκτρονική συσκευή έχουν αντικαταστήσει τα σύνεργα του Φάουστ, δεν άστειεύεται καθόλου. Αυτός ο άνθρωπος των 40 έτών, με την στρογγυλή γενειάδα, το γελαστό βλέμμα, το όλοζώντανο πνεύμα, αλλά και με τη σοβαρή φωνή του μηχανικού και τις μετρημένες κινήσεις του τεχνικού, είναι ο Γκρέη Ουώλτερ, διευθυντής του τμήματος Φυσιολογίας του Νευρολογικού Ίνστιτούτου Μπέρντεν στο Μπρίστολ. Για το πολύ κοινό είναι πάνω απ' όλα ο πατέρας της "Ελσης και του Έλμερ, των δύο ηλεκτρονικών χελωνών που αντιγράφουν τις ζωντανές άδελφές τους γεμίζοντας φώδες. Οί Άμερικανοί άγόρασαν την πατέντα του θαυμασίου αυτού έπιστημονικού παιχνιδιού. Για όσους όμως ενδιαφέρονται περισσότερο για το μυστήριο του ανθρώπου, παρά για το μυστήριο του συγκεκριμένου ατόμου, είναι ο φυσιολόγος που δούλεψε περισσότερο από κάθε άλλον για να ξερευνήσει την δράση του έγκεφάλου. Ο "ζωντανός έγκέφαλος" συναγωνίζεται, στις Ηνωμένες Πολιτείες, την έκθεσι του Δρος Κίνσεϋ: μέσα σε λίγες έβδομάδες πουλήθηκαν περισσότερα από 50.000 αντίτυπα.

Τόν άκουσα να εκθέτη τις τελευταίες ανακαλύψεις σε μία ομάδα ειδικών για την παιδική εγκληματικότητα και την κοινωνι-

κή πρόνοια, που είχαν μαζευτεί από όλες τις γωνίες της Άγγλίας. "Όλοι μας με συγκίνησι είχαμε βρεθεί σ' αυτό το Ίνστιτούτο του Μπρίστολ.

☆

Την ώρα που ξεκουραζόμαστε, τα 10 δισεκατομμύρια έγκεφαλικά μας κύτταρα, άτρωτα και πάντοτε νέα, από τότε που θα γεννηθούμε ώσπου να πεθάνουμε, δονούνται και παθαίνουν ηλεκτρικές έκτονώσεις, όπως και το μοναδικό κύτταρο της άμοιβάδας, του άπλούστερου ζωντανού οργανισμού. Η τάσις του ηλεκτρισμού τους είναι έλαχιστη —έκατομμυριοστό του βόλτ— και για να γίνη αντίληπτη από τα πιο ευαίσθητα όργανα, πρέπει ένα έκατομμύριο κύτταρα να δράσουν συγχρόνως.

Μόλις τώρα αρχίζουμε, είπε ο Ουώλτερ, να έρευνούμε αυτόν τον κόσμο των 10 δισεκατομμυρίων κυττάρων, από τον οποίο περνούν αδιάκοπα τα κύματα του ηλεκτρικού μας έγώ. Άλλά όταν για πρώτη φορά μπορέσαμε να δείξουμε πώς τα κύτταρα αυτά ύπακούουν σε κάποια τάξη, πώς ύπάρχει μία σχέση ανάμεσα σε ώρισμένες φάσεις της ρυθμικής ενεργείας του έγκεφάλου και σε ώρισμένα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του ανθρώπου, ήταν σαν να έπαιρναν ξαφνικά κάποιο νόημα οί γραμμές, οί έλικες και οί κύκλοι των δακτυλικών μας άποτυπωμάτων. "Όλες αυτές οί γραμμές αντιστοιχούν σε κάποιον κώδικα και δουλειά μας τώρα είναι ή άποκρυπτογράφησης του.

Στην κατάστασι της εγρηγόρσεως ο έγκέφαλός μας παρουσιάζεται σαν μία τρομερή μηχανή που αναγνωρίζει, χειρίζεται

και ταξινομεί διάφορα σήματα, σήματα έξωτερικά. Και από το ήρεμώτερο περιβάλλον ο έγκέφαλος δέχεται έκατοντάδες σήματα στο δευτερόλεπτο. Υπάρχουν όμως και σήματα έσωτερικά, έκκλήσεις για βοήθεια, οί κείες φωνές που θγαίνουν από τους μυς, από τους άδένες, από τα όργανα του σώματος. Στα έγκεφαλογράμματα, λοιπόν, δεν θα ήητε την άμεση ενέργεια των κυττάρων, ούτε τα ισχυρά ρεύματα της έγκεφαλικής λειτουργίας, αλλά τις άλληλεπιδράσεις τους. Ποιός από σάς θα ήθελε να έρευνηθί ή σκέψι του;

Ένας από μάς προχώρησε και ξάπλωσε στο τραπέζι των πειραματισμών. Μία νοσοκόμος του καθάρισε με οινόπνευμα το τριχωτό μέρος της κεφαλής και ένω του έβαζαν τα δύο ηλεκτρόδια στα πλάγια και προς τα πίσω του κεφαλιού, εκείνος έκανε μία κίνησι να τραθηχί.

Μη φοβάστε, του είπε ο Γκρέη Ουώλτερ. Έγώ δεν εκτέμνω ήλεκτρικό ρεύμα στον έγκέφαλό σας· δέχομαι αυτό που εκτέμπει εκείνος. Καταγράφω την τάσι του ηλεκτρισμού που εκτέμπουν τα κύτταρα του "όπτικού κέντρου" που βρίσκεται στο πίσω μέρος του κρανίου. Εκεί αναγνωρίζονται τα σήματα που στέλνουν τα όπτικά σας νεύρα.

Τα ηλεκτρόδια είναι συνδεδεμένα με τις εσχάρες έλέγχου δύο τριοδικών ενισχυτικών λυχνιών. Τα ρεύματα, ενισχυμένα κατά ένα έκατομμύριο φορές, έπηρεάζουν ένα γαλβανόμετρο έφωδισμού με μία άκίδα καταγραφής. Μόλις έπιτευχί έπαφή, το χαρτί της καταγραφής γεμίζει από φρενιτώδεις μουντζούρες.

Περίεργο! Είπε έκπληκτος ο Γκρέη. Πόσο μικροί κύκλοι! Τι

μεγάλη συχνότης! Αυτά είναι τα χαρακτηριστικά ίχνη ενός διανομένου που ή επιφάνεια του έγκεφάλου του βρίσκεται σε διαρκή διέγερσι. Η ευφυία πάντα πληρώνεται με κάποιο νευρωτισμό. Από έναν καθυστερημένο διανοητικά άνθρωπο θα έχουμε ένα ώραίο συμμετρικό διάγραμμα με άραιά και πλατιά κύματα. Και τώρα, είπε άπευθυνόμενος στο ύποκείμενο, κλείστε τα μάτια σας. Χαλαρώστε τους μυς σας, μη σκέπτεστε τίποτα, μετρήστε τις άναπνοές σας.

Άμέσως ο ρυθμός της καταγραφής ήρέμισε.

Έχουμε μία επιτυχία, είπε ο χειριστής των οργάνων. Ο φίλος μας είναι όπτικός τύπος. Σκέπτεται με εικόνες μάλλον παρά με λέξεις.

Αυτό είναι αλήθεια, είπε ο άλλος, αλλά πώς το ξέρετε;

Μόλις κλείσατε τα μάτια σας ή συχνότης των κυμάτων σας, που ήταν κατά μέσο όρο 25 κύκλοι στο δευτερόλεπτο, έπεσε στους 13. Και να ξέρετε πώς έχετε άλλες τις πιθανότητες να γίνετε καλός οδηγός αυτοκινήτου... Από 8 ως 13 κύκλους το δευτερόλεπτο. Βρισκόμαστε στα κύματα α λ φ α, κι' αυτά κανονικά δεν παρουσιάζονται σε ενήλικα που βρίσκεται σε στιγμή πνευματικής ήρεμίας, παρά μόνο όταν είναι προικισμένος με όπτική φαντασία. Και τότε λέμε πώς αυτός ο άνθρωπος ανήκει στον τύπο R γιατί αντίδρα (Reagit). Αντίθετα ο τύπος Α, δηλαδή ο Άφηρημένος (Abstrait), αυτός που δεν δίνει ποτέ κύματα α λ φ α, σκέπτεται πάντα με άφηρημένες έννοιες. Όσο για τον τύπο Ρ, που δίνει κύματα α λ φ α διαρκή (Permanant), αυτός είναι σκλάβος των όπτικών του εικόνων από τις όποιες

δεν ελευθερώνεται ποτέ.

—Έχει μεγάλη σημασία να ξέρουμε σε ποιόν τύπο ανήκουμε. Πριν από μερικά χρόνια μου έφεραν ένα αγοράκι που το θεωρούσαν καθυστερημένο. Ήταν 8 ετών και δεν ήξερε ούτε να διαβάσει ούτε να γράψει. Το έγκεφαλογράφημά του μάς αποκάλυψε έναν τύπο Α (Αφηρημένος), δηλαδή ένα πνεύμα 100% αφηρημένο, και τότε δεν άπορησα καθόλου με την άγνοιά του. Φοιτούσε σε ένα καινούργιο σχολείο όπου η διδασκαλία γινόταν όλο με εικόνες. Συμβούλεψα τους γονείς να το στείλουν σε άλλο σχολείο και τώρα μαθαίνω πώς διαπρέπει στα μαθηματικά.

—Πώς μπορούσατε να καταλάβετε ότι το υποκείμενό σας θα μπορούσε να γίνει καλός οδηγός αυτοκινήτου; ρώτησε κάποιος.

—Παρατήρησα πώς έδινε κύματα $\alpha \lambda \phi \alpha$ με συχνότητα 13, άριθμό σχετικά μεγάλο, υψηλό. Συνήθως τα κύματα αυτά φθάνουν στο 8. Αυτό σημαίνει πώς το ρεύμα που εκπέμπεται από τα κύτταρα του οπτικού πεδίου του έγκεφάλου μας παρασύρει αδιάκοπα τα μηνύματα που μεταδίδουν τα οπτικά μας νεύρα. Ο ρυθμός της κινήσεως αυτής εκφράζεται ακριβώς με τα κύματα $\alpha \lambda \phi \alpha$. Συνεπώς ένας οδηγός αυτοκινήτου που τα κύματα $\alpha \lambda \phi \alpha$ του έγκεφάλου του έχουν συχνότητα 13 είναι ικανός, όταν τρέχει με μεγάλη ταχύτητα, να καταλαβαίνει τα εμπόδια πολύ πιο έγκαιρα από έναν που έχει συχνότητα π.χ. 8. Η κίνηση αυτή και κατά συνέπεια και τα ίδια τα κύματα $\alpha \lambda \phi \alpha$ εξαρτώνται από μια διανοητική λειτουργία. Τώρα θα το αποδείξουμε ακολουθώντας αντίθετο δρόμο. Πόσο κάνει 15X13; ρώτησε το υποκείμενο.

Πραγματικά στα λίγα δευτερόλεπτα που κράτησε ο υπολογισμός του, το υποκείμενο δεν έξεπεμψε παρά μικρά κύματα με μεγάλη συχνότητα.

—Εδώ έχουμε ρυθμό Βήτα, 14—30 κύκλους στο δευτερόλεπτο, εξέηγε ο Ουώλτερ.

Τότε εγώ παρατήρησα πώς άφου μάς ανήγγειλε σωστά το γινόμενο του πολλαπλασιασμού του, 15X13=195, το υποκείμενο δεν ξαναγύρισε στην συχνότητα $\alpha \lambda \phi \alpha$, όπως θα περίμενε κανείς, άφου είχε τελειώσει το έργο που του αναθέσανε.

—Αυτό γίνεται γιατί ο φίλος μας είναι λεπτολόγος, άπάντησε ο Ουώλτερ χαμογελώντας. Βάζω στοίχημα πώς τώρα θα κάνει τη δοκιμή του πολλαπλασιασμού του.

—Ακριβώς, άπάντησε εκείνος κατάπληκτος.

—Λοιπόν, είπε ο Ουώλτερ τρίβοντας τα χέρια του, νομίζω πώς δεν τα καταφέραμε και πολύ άσχημα μ' αυτή την πρώτη ηλεκτρική άναγνώριση: διανοούμενος, οπτικός, καλός οδηγός αυτοκινήτου, λεπτολόγος. Τώρα θα προχωρήσουμε σε άνιχνεύσεις σοβαρότερες.

Μας ώδήγησε στα άδυστα των άδύτων, εκεί όπου κανείς δεν μπαίνει χωρίς κάποια άνατριχίλα. Είναι η αίθουσα που χρησιμοποιείται άποκλειστικώς για το Τοποσκόπιο, το «Τόψυ» όπως το λένε χαϊδευτικά. Ή συσκευή αυτή είναι το καύχημα των Άγγλων και ο φθόνος των Άμερικανών. Είναι μοναδική στο είδος της. Εφεύρεσι του Γκρέη Ουώλτερ και έκτελεσι του κ. Σίπτον, ενός από τους μεγάλους ειδικούς του κόσμου στα ηλεκτρονικά. Άληθινά ραντάρ του έγκεφάλου, δίνει μια συνολική και ταυτόχρο-

νη εικόνα των ηλεκτρικών φαινομένων που δημιουργούνται στα διάφορα σημεία του έγκεφάλου, το σημείο εκείνο του κόσμου, όπως είπε ένας συγγραφέας, όπου συμβαίνουν τα περισσότερα πράγματα στον μικρότερο χώρο και χρόνο.

Στην άριστερή γωνία ήταν το πειραματικό τραπέζι. Πάνω υπήρχε μια κάσκα με 22 ηλεκτρόδια, που καθένα τους ήταν προσαρμοσμένο στο τμήμα του έγκεφάλου που αντίστοιχεί σε κάθε μια από τις μεγάλες έγκεφαλικές περιοχές. Ξεκινώντας από την κάσκα αυτή υπάρχουν 22 παροχετεύσεις, που αντί να είναι συνδεδεμένες με άκιδες καταγραφής, οδηγούν τον έγκεφαλικό ηλεκτρισμό προς τις άθόνες μικρών καθοδικών σωλήνων. Οί άθόνες αυτές είναι μονταρισμένες με τέτοιο τρόπο ώστε να δίνουν ένα είδος έγκεφαλικού χάρτη χωρισμένου σε 22 τμήματα. Ο πατημένος σε 22 τμήματα προσηρητής λοιπόν δεν έχει μπροστά του μια γραμμική εικόνα, αλλά ρυθμικά σχήματα που μοιάζουν με κάποιο μπαλέτο παρτιζου, με χορεύτριες που τις με διάττοντες άστέρους φωσφορικών τήματα των καθοδικών σωλήνων, αναλόγως με το αν η περιοχή του έγκεφάλου προς την όποια αντίστοιχούν βρίσκεται σε άρση ή σε ήρεμία. Τα φευγαλέα αυτά σχήματα καταγράφονται από ειδικά όργανα καταγραφής, σε μια κινηματογραφική συσκευή και σε μια φωτογραφική μηχανή. Ένας αυτόματος άναλυτής της συχνότητας των γραμμών —άλλο εφεύρεσι του Γκρέη Ουώλτερ— επιτρέπει την άνάλυσι των ηλεκτρο-έγκεφαλικών ίχνων, τον διαχωρισμό των κυμάτων διαφορε-

τικής συχνότητας και τον καθορισμό του μέσου όρου πλάτους τους σε μια περίοδο 10 δευτερολέπτων.

—Ποιός θα ήθελε να δοκιμάσει; ρώτησε ο Ουώλτερ.

Μα την άλήθεια, σκέφθηκα, γιατί όχι εγώ;

—Τώρα θα μετρήσουμε την ικανότητα αυτοελέγχου ενός Γάλλου, είπε ο έφευρτής χαμογελώντας. Δεν έχετε θέβαιά επιληψία. Έν τάξει. Με το «στροβοσκόπιο» μου θα περάσω μπροστά από τα μάτια σας περιοδικές λάμπες που ο ρυθμός τους θα πλησιάζει σιγά-σιγά στο ρυθμό των κυμάτων σας $\alpha \lambda \phi \alpha$. Καί ενώ θα παρατηρούμε στο ραντάρ μας τις διαταραχές που θα προκαλούν οι λάμπες στον έγκεφαλικό σας ηλεκτρισμό, θα ήθελα έσεις να μάς λέτε τις έντυπώσεις σας. Δεν έχετε τίποτα να φοβηθείτε, αλλά αν αισθανθήτε ζαλάδα ή σπασμούς, ειδοποιήστε με. Τώρα κλείστε τα μάτια.

Μου έβαλε την κάσκα. Μπροστά στα μάτια μου το ηλεκτρονικό στροβοσκόπιο γύριζε, εκπέμποντας λάμπες κάθε δευτερόλεπτο. Μέσα από τα κλειστά βλέφαρά μου διέκρινα κάτι σαν πολύχρωμο ταμπλό που κάθε του τετραγώνου «χτυπούσε» ρυθμικά σαν καρδιά. Τα χρώματα ξεπηδούσαν όσε οί λάμπες έπιτυχιονταν, ώπου έφτασαν σε έναν τρελό χορό.

—Είναι άφάνταστο! είπα. Τα χρώματα περνούν μπροστά στα μάτια μου σαν κομήτες, κάνουν στροφές χωρίς να σταματούν και αλληλοσυγκρούονται διαρκώς, σαν ίπτάμενοι δίσκοι. Σταθήτε! Τα χρώματα είναι παράξενα, άπίστευτα, μου φαίνονται λιγότερο όπτικά και πιο διανοητικά.

Σάν μέσα σέ όνειρο άκουσα τὰ σχόλια:

—Οί όπτασίες αὐτές ἀνήκουν σ' αὐτό τὸ ὑποκείμενο, καί εἶναι σχεδόν ἀδύνατο νὰ περιγραφοῦν ἢ νὰ μεταδοθοῦν. Βλέπετε ὅμως πῶς ἀνεβαίνει στήν ὀθὼν τῶν καθοδικῶν σωλήνων αὐτῇ ἡ τρικυμία ἐν μικρογραφίᾳ ποῦ προκαλεῖ στο μυστικό του ἡ έντονη όπτική διέγερσι; Τὸ σπινθήρισμα τῶν δίσκων πού στήν ἀρχή περιόριζεται στοὺς θασικοὺς σωλήνες — σ' αὐτοὺς ποὺ ἀνταποκρίνονται στο πίσω μέρος τοῦ ἐγκεφάλου, δηλαδή στήν περιοχή τῆς όπτικῆς ἀναγνώσεως — ἀπλώνεται σιγά-σιγά στοὺς γειτονικοὺς σωλήνες τῶν ἄλλων αἰσθητικῶν κέντρων. Εἶναι σάν νὰ ἡ μικρὴ αὐτὴ τρικυμία σπάη τοὺς φυσιολογικοὺς φραγμοὺς τοῦ ἐγκεφάλου. Προσοχή! Τῶσα ρυθμίζω ἀκριβῶς τὸ στροβοσκόπιό μου μετὸν ρυθμὸ τῶν κυμάτων ἄλφ α τοῦ ὑποκειμένου.

Τὴν ἴδια στιγμή εἶχα ἓνα αἶσθημα ἀηδίας, σάν νὰ εἶχα στο στόμα σάπια μῆλα καὶ συγχρόνως ἄκουσα ἓναν ἦχο ἀπὸ καμπάνες. Τότε θυμήθηκα τὴν προειδοποίησι τοῦ Οὐῶλτερ. Μήπως αὐτὸ δὲν εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ συμπτώματα τῆς ἐπιληπτικῆς κρίσεως, ποῦ ἀρχίζει πολὺ συχνά με σύγχυσι τῶν δεδομένων τῶν διαφόρων αἰσθήσεων; Καὶ τότε έννοιωσα νὰ με συνεπαίρῃ ὁ θυμός.

—Όρίστε! δὲν ἔχω καν ἀνάγκη νὰ τὸν ρωτήσω τί αἰσθάνεται, εἶπε μιὰ ἡρεμὴ φωνὴ με εἰρωνικό τόνο. Βλέπετε αὐτὲς τίς λάμπεις στοὺς σωλήνες ποὺ ἀντιστοιχοῦν με τὴ μέση περιοχή τοῦ ἐγκεφάλου, τοῦ θαλάμου ποὺ ρυθμίζει ἀνάμεσα σὲ ἄλλα καὶ τὴ διάθεσί μας; Εἶναι λάμπεις θυμοῦ καὶ τὸ καταλαβαίνω. Ἡ διατάραξι τῶν κυμάτων ἄλφ α καὶ τοῦ μῆχα-

νισμοῦ τῆς όπτικῆς ἀναγνώσεως εἶναι πολὺ δυσάρεστη. Μπορεῖ νὰ ἐξηγῇ μάλιστα καὶ ὠρισμένα αὐτοκινητιστικὰ δυστυχήματα ποὺ γίνονται τὴ νύχτα στοὺς σκοτεινοὺς ὁρόμους. Παρατηρήστε τώρα τὰ ἴχνη τῶν κυμάτων του στὸν αὐτόματο ἀναλυτὴ τῶν συχνοτήτων. Ἀπὸ τὰ κύματα ἄλφ α ξεχωρίζουν καθαρά κύματα ποὺ λέγονται Θ ἡ τ α με πολὺ ἀδύνατη συχνότητα, με 4—7 κύκλους τὸ δευτερόλεπτο.

—Ὁ φίλος μας ὁ Γάλλος ὁστόσο ξαναθρίσκει κανονικά τὴν αὐτοκυριαρχία του. Τὰ κύματα ἄλφ α κυριαρχοῦν πάλι. Κυττάξτε τὴν μετάθεσι τῆς δραστηριότητος τῶν σωλήνων τοῦ κέντρου πρὸς τὴν περιφέρεια, ἐνῶ ξανακυρρίζει στήν ἡρεμία. Εἶναι μιὰ ἀπὸ τίς σπάνιες περιπτώσεις ὅπου μπορεῖτε νὰ δῆτε φυσικὴ ἔκφρασι τῶν διανοητικῶν φαινομένων.

—Τὰ κύματα Θ ἡ τ α φωτίζουν με ἓναν καινούργιο τρόπο τίς σχέσεις ἀνάμεσα στὸν ἐγκεφαλικὸ ἠλεκτρισμὸ καὶ στὸν χαρακτήρα. Ὅπως ἐξετάζουμε συνεχῶς τὰ όπτικά μηνύματα, ἀναζητοῦμε καὶ τοὺς εὐχάριστους ἐρεθισμούς. Τὰ κύματα θ ἡ τ α ἀφοροῦν αὐτὴ τὴν ἔρευνα. Ὁρισμένοι ἄνθρωποι ἀντιδρῶν περισσότερο στὰ δυσάρεστα ἐρεθίσματα, ἄλλοι στήν ἀφαίρεσι τῆς χαρᾶς. Εἶχαμε κάποτε ἓνα ὑποκείμενο ποῦ τοῦ χάιδευε τὸ κεφάλι μιὰ χαριτωμένη νοσοκόμα. Ὅταν σταμάτησε παρατηρήσαμε μιὰ πραγματικὴ ἔκρηξι ἀπὸ κύματα θ ἡ τ α. Κανονικά οἱ ἐνήλικες διατηροῦν τὸν ἔλεγχο τῶν ἐπιθετικῶν τοὺς ἀντιδράσεων καὶ γι' αὐτὸ τὸ λόγο μιὰ τέτοια καταγραφὴ κυμάτων παρατηρεῖται συχνότερα σὲ παιδιὰ παρά σὲ μεγάλους. Στούς ψυχοπαθεῖς ὅμως καὶ στοὺς πε-

ρισσότερους ἐγκληματίες ὁ μῆχανισμὸς τοῦ ἐλέγχου τῆς ἐπιθετικότητας θρίσκεται σὲ ἐμβρυώδη κατάστασι. Θὰ σᾶς δείξω τὸ ἐγκεφαλογράφημα ἐνὸς δοδοφύλου ποὺ κατάφερα νὰ τὸν σώσω ἀπὸ τὸν δῆμιο. Δείχνει ἀφθονία ἀκτίνων θ ἡ τ α, ποὺ μειώνει πολὺ τίς εὐθύνες του.

—Γενικά δηλαδή, τὸν ρώτησα, πιστεύετε πῶς τὰ δεδομένα τοῦ ἠλεκτρο-ἐγκεφαλογραφήματος θὰ ἀναστατώσουν ὄχι μόνο τὴ φυσιολογία ἀλλὰ καὶ τὴν ἱατρικὴ τοῦ ἐγκεφάλου, τὴν ψυχιατρικὴ, τὴν ἐγκληματολογία, τὴν ἔρευνα τῆς παιδικῆς ἐγκληματικότητος, τὸν

ἐπαγγελματικὸ προσανατολισμὸ, τὴν παιδεία καὶ τὴν ψυχολογία;

—Ἡ ἐπιστῆμη τοῦ ἐγκεφάλου εἶναι ἡ ἐπιστῆμη τοῦ μέλλοντος, μοῦ ἀπάντησε ὁ Γκρέη Οὐῶλτερ σοβαρά. Πῶς θέλετε νὰ φτιάξετε μεγάλα πνεύματα ὅταν δὲν ξέρετε πῶς λειτουργεῖ αὐτὸ τὸ πνεῦμα; Τὸ 1946 ἀκόμη ὁ νευρολόγος Ζεράρ ἔγραφε: «Καὶ ἂν ἀκόμη τὸ κρανίό μας ἦταν γεμάτο ἄχυρα, οἱ γνώσεις μας γι' αὐτὸ δὲν θὰ ἦταν λιγότερες.» Κυττάξτε ποῦ ἔχουμε φθάσει σήμερα. Καὶ ὅμως ἀκόμη δὲν ἔχουμε ἐρευνήσει παρὰ τὴν ἐπιφάνεια...

Μιὰ μέρα ἓνας γιαντρός πήγε σὲ μιὰ οἰκογένεια ποὺ εἶχε ἄρρωστη τὴν ὑπηρετριά της. Ὅταν θέλησε νὰ τὴν ἀκροασθῇ, ἡ ὑπηρετρία τοῦ λέει: —Ἀκούστε, γιαντρέ, δὲν ἔχω τίποτε. Ἀλλὰ μοῦ χρωστᾶνε τριῶν μηνῶν μισθοὺς καὶ θὰ μείνω στὸ κρεβάτι ὥσπου νὰ με πληρώσουν. —Ἀλήθεια; ἀπαντᾷ ὁ γιαντρός. Τότε κάνε μου λίγο χωρὸ νὰ ἐπαλῶσω κι' ἐγώ, γιὰτὶ κι' ἐμένα μοῦ χρωστᾶνε πέντε ἐπισκέψεις.

Pourquoi Pas?

Διὸ νεόνυμφοι φθάνουν ἐπὶ τέλους στὸ δωμάτιο τοῦ ξενοδοχείου τοὺς ὕστερα ἀπὸ τίς ἀτέλειώτες ταλαιπωρίες τοῦ γάμου. Ἡ νεαρὴ κυρία, μετὰ πέπλα τῆς ἀκόμῃ, πέφτει σ' ἓνα καναπέ ψιθυρίζοντας: —Ἐπὶ τέλους, πόσο εἶμαι εὐτυχισμένη ποὺ βρίσκομαι ἐδῶ! Καὶ ὁ σύζυγος: —Ἀ, ὥστε κι' ἐσένα σὲ στένευαν τὰ παπούτσιά σου.

Constellation

που στη μία γωνιά στεκόταν τὸ κρεβάτι του, στήν ἄλλη τὸ σεντούκι τῆς νταντᾶς του, στήν τρίτη μιὰ καρέκλα καὶ στήν τέταρτη τὸ καντήλι ποὺ καίει. Ἄν κυττάξῃ κάτω ἀπ' τὸ κρεβάτι θὰ δῇ μιὰ κοῦκλα μὲ σπασμένο χέρι κι ἕνα τύμπανο καὶ πίσω ἀπὸ τὸ σεντούκι τῆς νταντᾶς τὰ πιὸ διαφορετικὰ πράγματα: αὐδεῖες κουβαριστρες, χαρτιά, κούτια χωρίς σκεπάσματα καὶ ἕνα κοφομεσιασμένο παλῆτσο. Μὲσ' αὐτὸν τὸν κόσμο, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ νταντᾶ καὶ τὸν Γρίσσα, ἔρχονται συχνὰ ἡ Μαμά καὶ ἡ Χοτά. Ἡ Μαμά μοιάζει μὲ τὴν κοῦκλα καὶ ἡ Γάτα μὲ τὴ γού.

μως τις δουλειές του με τρόπο που δείχνει πώς έχει αρκετό απόθεμα δυνάμεων. Τό μυστικό του τό ανακάλυψα έντελώς τυχαία.

Μιά φορά επρόκειτο νά κινηματογραφήσουμε μαζί ένα πρόγραμμα για την τηλεόρασι. Μας είχαν διαβεβαιώσει πώς ή δουλειά θά τελείωνε γρήγορα, αλλά ή αλήθεια ήταν πώς καθυστερούσε πολύ περισσότερο από ό,τι φανταζόμασταν. Ο λοχαγός δέν έδειχνε κανένα σημείο έκνευρισμού. Δέν πηγαίνοερχόταν μέσα στο γραφείο, δέν έκανε άσκοπα τηλεφωνήματα στην ύπηρεσία του. Έκεί που θρισκόμασταν υπήρχαν δυό κουνιστές πολυθρόνες. Έντελώς ήρεμος πήγε και κάθησε στη μιά.

—Ξέρω πόσες δουλειές έχετε, του είπα. Πώς μπορείτε νά είσαστε τόσο ήρεμος;

—Ω! μιά εφαρμόζω αυτά που λέτε έσεις στα κηρύγματά σας, απάντησε. Έλ'ατε νά καθήσετε έδω κοντά μου.

Τράβηξα κοντά του την άλλη πολυθρόνα και ξαπλώθηκα. Τότε ό "Έντη μου έδωσε τή συνταγή που εφαρμόζει όταν θέλει νά βρῃ

τή νηφαλιότητά του. Τήν χρησιμοποιώ και εγώ πολλές φορές και τήν βρίσκω πολύ πετυχημένη.

Πρώτα διώχνεις τή σημαντική έντασι. Αφίνεις νά χαλαρώση και ό τελευταίος μύς του κορμιού σου. Έπειτα φέρνεις στο νοῦ σου τήν εικόνα ενός σακκιού γεμάτου πατάτες. Παίρνεις ένα μαχαίράκι, σχίζεις τό σακκί και αφήνεις τις πατάτες νά χυθούν. Υπάρχει τίποτε πιό χαλαρό από ένα άδειανό σακκούλι;

Τό δεύτερο βήμα είναι νά καθαρίσης τό μυαλό σου από κάθε τι που σε έξοργίζει, σε θλ'βει, σε άπογοητεύει, σε ένοχλεί. Για νά τό πετύχης αυτό, σκέψου τις πιό άμορφες και γαλήνιες σκηνές που έτυχε νά δῆς στη ζωή σου —ένα βουνό στη δύσι του ήλιου, μιά κοιλάδα σκεπασμένη με τή δροσιά του πρωϊνού, ένα δάσος τό μεσημέρι, μιά λίμνη με φεγγάρι.

Τρίτο, στρέψε τό πνεῦμα σου πρὸς τόν Θεό. Τούλάχιστον τρεις φορές τήν ήμέρα σήκωσε τά μάτια σου και κύτταξε τούς λόφους. Αυτό θά σε κρατήση στην άρμονία του Θεού. Θά σε γεμίση γαλήνη.

Στό τελωνείο γίνεται ό έλεγχος των άποσκευών ενός κυρίου, που έρχεται από τό έξωτερικό. Μέσα σε μιά βαλίτσα ό υπάλληλος ανακαλύπτει ώμό καφέ:

—Τί είναι αυτό;

—Όμως καφές για τά καναρίνια μου.

—Και νομίζετε πώς τά καναρίνια θά φάνε ώμό καφέ, έ;

—Έγώ πάντως δέν θά τούς δώσω τίποτε άλλο.

Up.

—"Αν του ξαναδώσω εγώ τό χέρι μου, νά με φτύσης!...

Μέσα υπό βαγόνι ενός τρένου, στην πόρτα του οποίου υπάρχει ή επιγραφή «Απαγορεύεται τό κάπνισμα», ό επιθεωρητής βλέπει έναν επιβάτη που κρατά ανάμεσα στα σφιγμένα δόντια του μιά τεράστια πίττα.

—Κύριε, λέει ό επιθεωρητής, εδώ άπαγορεύεται τό κάπνισμα.

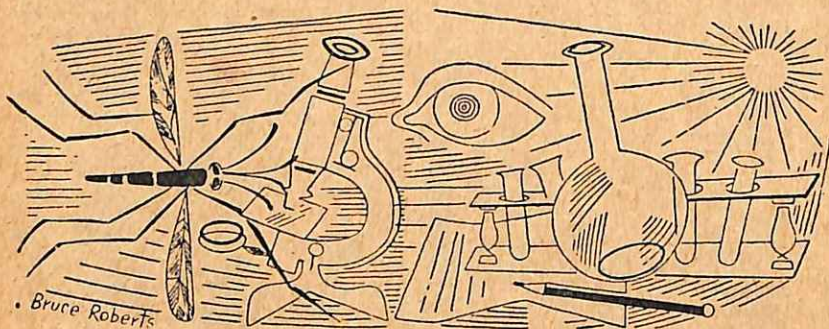
—Και μήπως εγώ καπνίζω;

—Μά...αυτή ή πίττα;

—Κι' έπειτα; κάνει άγανακτημένος ό επιβάτης. Φορώ επίσης παπούτσια.

Μήπως θά ίσχυρισθήτε ότι πηγαίνω περίπατο;

Constellation

Ξύλο από σκουπίδια

Σε μια ήσυχη μικρή πόλι πενήντα μίλια έξω από το Λοιδο νομιά μηχανή κάνει κάτι που δεν έχει γ.ν.ε.ι ποτέ ως τώρα. Είναι μια γιγαντιαία πρέσσα 200 τόνων που παράγει ξυλεία από... σκουπίδια. Αυτό και τίποτε άλλο. Τα πελεκούδια και τα παλιέξυλα του δάσους μεταβάλλονται σε ωραίο ξύλο που ο ξυλουργός μπορεί να το δουλέψει άκριβως όπως κάθε άλλο. Η δουλειά αυτή γίνεται αυτόματα και συνεχώς. Είναι αλήθεια πως από πενήντα χρόνια τώρα παράγεται τεχνητή ξυλεία οικόδομων, για χωρίσματα, όροφες κλπ., ποτέ όμως σε τόσο μεγάλες ποσότητες.

Ο τρόπος που λειτουργεί η μηχανή είναι πραγματικά συναρπαστικός. Επάνω σε έναν κινούμενο ιμάντα προχωρούν κομματάκια από φρέσκο πρασινωπό ξύλο και πριονιστάκια. Αυτά περνούν από πολύπλοκα μηχανήματα και μεταβάλλονται σε ένα είδος ψιλό πριονίδι. Ύστερα καθαρίζονται, στεγνώνουν και ραντίζονται με τε-

χνητό ρεταίνι. Το μίγμα αυτό περνάει από την πρέσσα σαν ένα χαλί από κιτρινωπό χιόνι και θγαίνει από την άλλη άκρη σαν μια ατέλειωτη λουρίδα έτοιμο ξύλο. Έπειτα γίνεται το αυτόματο καθαρίσμα και το κόψιμο σε σανίδες 3 μέτρων. Από τη στιγμή που θα μπη ή πρώτη ύλη ως την ώρα που θα θγη το κατεργασμένο προϊόν, ο άνθρωπος δεν βάζει το χέρι του. Τρεις εργάτες παρακολουθούν μόνον τους διακόπτες έλέγχου.

Εξαιρετική είναι και η ποσοτική απόδοση της μηχανής. Η ξυλεία που παράγεται μέσα σε μια ώρα φθάνει για την οικόδομησι και την επίπλωσι ενός σπιτιού. Μέσα σε ένα χρόνο ή πρέσσα θγαίνει 1.200 μίλια ξύλο πλάτους 1,20 μ., που κοστίζει τρεις φορές λιγότερο από κάθε άλλο ανάλογο υλικό. Το επίτευγμα αυτό είναι πολύ σημαντικό, γιατί σε όλο τον κόσμο υπάρχει μεγάλη ζήτηση ξυλείας. Τα απόθεμα α-

μως ελαττώνονται σταθερά γιατί τα δάση εξαφανίζονται πολύ πιο γρήγορα από ό,τι μπορούν να ξαναγίνουν.

Η μηχανή αυτή υπόσχεται να λύσει το πρόβλημα. Η πρώτη ύλη της προέρχεται από άχρηστο

υλικό και η πηγή του δύσκολα θα στερέψη. Τρεις τέτοιες μηχανές λειτουργούν στην Αγγλία και λέγεται πως η οικονομία από τις εισαγωγές οικόδομικής ξυλείας θα είναι περί τις 1.500.000 λίρες το χρόνο.

Η έπεξεργασία των διαμαντιών

Πριν από χίλια χρόνια τα διαμάντια δένονταν σε κοσμήματα κακοκομμένα και άκατέργαστα. Η λάμψη τους ήταν άμυδρή. Αργότερα άρχισαν να τα τρίβουν με τη διαμαντόσκη και τότε έβλεπες κάπου - κάπου μερικές φωτεινές ακτίνες. Γρήγορα όμως οι ειδικοί άρχισαν να κόβουν τα διαμάντια συμμετρικά και να τα δίνουν κανονικές γραμμές. Το 1456 ο Λόντβικ Βάν Μπέργκεν έφευρε δυο τροχούς, με τους οποίους τελειοποίησε τη μέθοδο της κατεργασίας των διαμαντιών. Ο απόγονός του Ρόμπερτ Ισχυρίστηκε ότι ανέκαλύψε το τελειωτικό σύστημα κοπής που οι Ολλανδοί το έφάρμοσαν πρώτα σε διαμάντια και ύστερα σε δια-

μάντια. Όταν τα διαμάντια θγαίνουν από τα όρυχεία ή όμορφα τους δεν φαίνεται. Ανακαλύπτεται αργότερα, όταν κοπούν και στιλβωθούν. Στην αρχή φάνονται σαν κανονικοί και ακανόνιστοι δίσκοι και πολλές φορές σχημάτουν στο βάθος τους ραγίσματα. Η δουλειά της κοπής και του γυαλίσματος των διαμαντιών είναι πολύ λεπτή. Τα διαμάντια σχηματίζονται πριν από εκατομμύρια χρόνια σε μεγάλο βάθος και κάτω από τεράστια πίεση μέσα στο φλεγόμενο πυρήνα της γης και ο άνθρωπος, παρ' όλη την έφευ-

ρική του, δεν κατόρθωσε να φτιάξει τεχνητό διαμάντι. Επέτυχε όμως να ανάψει τη φωτιά που κρύβεται μέσα στο άκατέργαστο πετράδι και έτσι να αποκαλύψει την ασύγκριτη όμορφιά του. Ο τεχνίτης, αφού μελετήσει καλά την πέτρα που έχει για κατεργασία, σχεδιάζει σε σιλική μελάνη τη γραμμή ή τις γραμμές πάνω στις οποίες θα κοπή ή θα πριονιστεί. Όπως συμβαίνει με το ξύλο, έτσι και οι κρυστάλλοι (που στην ομάδα τους ανήκει το διαμάντι) έχουν «νερά» που οδηγεί την κοπή.

Το κόψιμο των διαμαντιών γίνεται με το χέρι και απαιτεί μεγάλη πείρα και ακόμη μεγαλύτερη τέχνη. Ο τεχνίτης αρχίζει χαράζοντας την πέτρα με την αίχμη της πλευρά ενός άλλου διαμαντιού τοποθετημένου σε μια λαβή. Όταν τελειώσει το χάραγμα ή πέτρα κόβεται με μια λεπίδα και ένα ξύλινο ή χαλύβδινο σφυρί. Συχνά συμβαίνει να πρέπει το διαμάντι να κοπεί σε κατεύθυνση αντίθετη προς τα νερά του. Τότε πρέπει να πριονιστεί με ένα τροχό από μίγμα φωσφόρου και χαλκού, με πολύ λεπτό, πάχους 5)100)15)100 χλστ., που κινείται καθέτως. Ο τροχός αυτός είναι αλειμμένος με μια πάστα από λάδι και διαμαντόσκη. Το πριονίδι κάνει 3.600 ως 4.000 στροφές στο

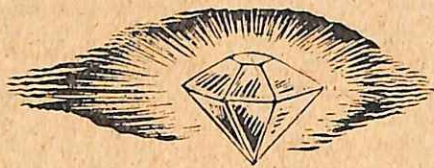
λεπτό και σιγά - σιγά κόβει το διαμάντι, μέσα σε λίγες ώρες ή και σε αρκετές ημέρες ανάλογα με το μέγεθος και την σκληρότητα της πέτρας.

Το επόμενο στάδιο είναι το στίλβωμα. Και στο στίλβωμα μπορεί να χρησιμοποιηθεί πάλι διαμάντι. Για το σκοπό αυτό βάζουν την ίδια πάστα από λάδι και διαμαντόσκονη επάνω σε ένα δίσκο που κάνει οριζοντίως 2.200 στροφές στο λεπτό.

Όταν πια στίλβωθούν τα διαμάντια καθαρίζονται μέσα σε όξεα και τότε αποκαλύπτουν όλη τους τη λαμπρότητα και είναι έτοιμα για το εμπόριο.

Το περιφημότερο διαμάντι του κόσμου που πέρασε από τον τροχό ήταν ο Κούλλιναν, που βρέθηκε το 1905 στο πρώτο δρυχείο

της Πραιτώρειας. Ζύγιζε 3.024 καράτια και είχε διάμετρο 4X2½ X2 ίντσες. Το 1907 τον αγόρασε η Κυβέρνησις του Τράνσβααλ 150.000 λίρες και τον χάρισε στον Βασιλέα της Αγγλίας Έδουάρδο 7ο. Το μεγάλο πρόβλημα ήταν αν το διαμάντι αυτό θα μπορούσε να χωριστή για να αποτελέσει μικρότερες πέτρες, χωρίς να θρυμματιστή. Στις 10 Φεβρουαρίου 1908, μπροστά σε αντιπροσώπους της Βρετανικής Κυβερνήσεως με ειδικούς τεχνίτες, μέσα σε ατμόσφαιρα συγκινήσεως, κόπηκε ο Κούλλιναν σε δυο κομμάτια χωρίς να πάθαι τίποτα. Αργότερα η κοπή συνεχίστηκε και βγήκαν 10 διαμάντια που χρησιμοποιήθηκαν σε κοσμήματα του Αγγλικού Στέμματος.

Στο τεύχος 'Ιανουαρίου
που θα κυκλοφορήσει τα Χριστούγεννα:

ΑΝΕΚΔΟΤΗ ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

Του

Αγγέλου Βλάχου

ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

Ο ΔΩΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΓΥΦΤΟΥ

(Αποσπάσματα)

«Όποιος θελήσει να εγκαταλείψει τις γεωμανικές και αγγλοσαξωνικές λογοτεχνίες για να διαβάσει αυτόν τον Έλληνα θα βγει απόλυτα κερδισμένος... Τάραξει μια αρμονική διάταξη σ' αυτήν την έπική αφήγησι. Καμιά άκαταστασία, παρ' όλη την όρμη του οίστρου του. Ο ποιητής ακολουθεί μια ιδέα και την ντύνει με ένα σύμβολο. Το σύμβολο αυτό είναι μια ζωντανή, μια λαχταριστή, μια μυστική μορφή από σάρκα. Είναι ένας Ατσίγγανος: τεχνίτης, μουσικός, πλάνος, που τον συνεπαίρνει αδιάκοπα τ' όνειρο, που πέφτει αδιάκοπα πληγωμένος, που ξαναγεννιέται αδιάκοπα στην ελπίδα... Με την φωνή του Γύφτου που φανερώνεται σ' αλήθεια μια ψυχή, μια ψυχή ενός ανθρώπου Παλαφανερώνα σ' αλήθεια μια ψυχή... Ο Ατσίγγανος του Κωστή Παλαφανερώνα από πάθος, από πόνο... δεν έχει τον καταστρεπτικό κού, γεμάτη από μοιρόγραφο προορισμό, δεν έχει την καρδιά μέσα της μα δεν έχει το μοιρόγραφο ήρωα. Βυθισμένος στην καρδιά μέσα της ατομισμό του ρομαντικού ήρωα. Βυθισμένος σε στενή σχέση με την ανθρωπότητα, ζωής και της φύσης, βρίσκεται σε στενή σχέση με την ανθρωπότητα, δε γυρεύει να μείνει αιώνια απομονωμένος και άγιος, αναζητά τη συνένωσις».

Léon Daudet

Δουζευλὴς

Κ' έσκυψα προς την ψυχή μου
σά στην άκρη πηγαδιού.
κ' έκραξα προς την ψυχή μου
με το κραξίμο του γού.
κι από το πηγάδι το βαθύ,
σαν από ταξίδια, ξένη,
προς έμένα ανεβασμένη
ξαναγύρισε η φωνή.

—Εἶσαι ὁ μόνος, εἶς ὁ ἀσύγκριτος,
εἶσαι ὁ χωριστός,
σιὰ μεγάλα τὰ πετάματα ὅλο ὑψώνει σε
καὶ εἶν' ὁ νοῦς σου χρυσαυτός·
καὶ ἡ ζωὴ σου μὲ τίς ἔγνοιες
εἶναι σὰν τὰ παιγνιδίσματα
τοῦ ἡλίου μὲ τὰ σύγνεφα· σὰ θάνατος
διαν ὁ ἥλιος δὲν τὰ καταλῇ,
σιῇ ματιὰ πὺν τὰ θωρεῖ
κάνει τα, σὰν πλάστης, κόσμους.

Παιγνιδίσματα... πετάματα... ὁ ἀσύγκριτος...
μὴν τὸ παινευτὴς!
Σίμωσε, ἄπλωσε τὸ χέρι, βόηθα,
γίνε δουλευτὴς·
ταίριαζε, ἄκουε, φρόντιζε καὶ ρῶτα,
γείρε, ἂν θέλῃς νὰ ὑψωθῇς·
νίκη σου, ἀνυπόταχτε, σ' ἐσὲ νὰ πῇς:
(«Υποτάξου πρῶτα!»)

Δεῖξε ἐοὺ πῶς πρῶτα εἶσαι ὁ ἄρχοντας
κι ὁ ἐξουσιαστής
τοῦ θυμοῦ σου, τῆς βουλῆς σου, τῆς ψυχῆς σου
γίνε δουλευτὴς.
Σβῆσε κάθε σου ξεχώρισμα,
ρίχ' τὸ δαχτυλίδι σου ἀρραβῶνα
μέσα σὺν κανάλι τοῦ λαοῦ·
ἔνας γίνε ἀπὸ τοὺς στύλους τοὺς ἀμέτρητους
τοῦ μεγάλου ἔργου τοῦ συντροφικοῦ.
Γρίκῃσε τί λέει τὸ δέντρο
πὺν τὸ κόψαν καὶ τὸ κάμανε καράβι:
(«Μέσ' σὺν νέο κορμί μου δλάσθησθαι
ἡ παντοεινὴ ψυχὴ μου ἀνάδει».)
Ἦσαν τὰ σιάχια κυματίζουν
καὶ εἶναι σὰ νὰ λαχταρίζουν
οἱ κυματισμοὶ
τὸ ὑστερόν, τ' ἀγέννητο θησαύρισμα
τὸ ψωμί.
Ἄερα, γῆ, νερό, φωτιά,
ὅ,τι κι ἂν ὑπόταξε ἀπὸ σᾶς
ὁ ἄνθρωπος ὁ νοῦς,
τίποτε ἀπὸ σᾶς δὲν ἔεπεσε,
καὶ κρατᾷτε ἀκόμα σὶὰ σκοιᾶδια σας

τ' ἀπαχία καὶ τ' ἀπαπεινώτα,
ὅλων τῶν ἀδύσων τοὺς θρυκόλακες,
κι ὅλους τοὺς ἀνγερινούς.
Τ' ἄλογο τὸ εὐγενικὸ
δέχεται καλόβολο τὸν καβαλλάρη
καὶ δὲ χάνει τίποτε, καὶ παίρνει
κάτι ἀκόμα πὺν τρισεύγενο
ἡ γοργὴ του χάση.
Καὶ τὸ δέντρο δὲν τὸ αἰτίμασε
γγίζοντάς το τὸ τραχὺ τὸ κλαδεντήρι·
ἀπ' τὸ θάρος πὺν καλόγυμων καρπῶν
πὺν ἀκριβὸς γνωρίζει πῶς θὰ γείρη.

Κι ὁ τεχνίτης πὺν δεῖο κρατᾷ τὸ χέρι του
καὶ τὴ φαντασία του δεῖν,
διαν τοῦ θεοῦ σκαλίζει τὸ εἶδωλο
μὲ τοῦ ἱερέα τὴν προσταγή,
τὸ σπαργανωμένο, τὸ ἴδιο πάντοτε,
θρῖσκει τόπο ν' ἀπιδῶση κάποιον ἀπάνω του
κάποιον ἔρωτα ἀπὸ μέσ' ἀπ' τὴν καρδιά του
πρὸς τὸ εἶδωλο πὺν πέφτοντας μπροστά του
ἔτσι τὸ ποθεῖς, λαέ,
κ' ἔτσι, λαέ, τὸ προσκυνᾷς.
Κ' ἔγινε χαλκιάς.

Ἀράων
Περδικόστητη Τσιγγάνα,
ὁ μαγεύτης, πὺν μιλεῖς,
τὰ μεσάνυχτα πρὸς τ' ἄστρα
γλῶσσα προσταγῆς,
πὺν μιλώντας γιγαντεύεις
καὶ τοὺς κόσμους ξεπερνᾷς
καὶ τ' ἄστέρια σου φροσύνε
μὴν κορώνα ξωτικιάς!

Σφίξε γύρω μου τὴ ζώνη
τῶν ἀντρίκειω σου χειρῶν·
εἶμαι ὁ μάγος τῆς ἀγάπης,
μάγισσα τῶν ἀστεριῶν.

Μάθε με πῶς νὰ κατέχω
τὰ γραφτὰ θνητῶν κ' ἐθνῶν,
πῶς τ' ἀπόκρυφα τῶν κύκλων
καὶ τῶν οὐρανῶν.

πῶς νὰ φέρνω ἀναστημένους
σὲ καθρέφτες μαγικούς
τὶς πεντάμορφες τοῦ κόσμου
κι ὅλους τοὺς καιροὺς.

πῶς, ὑπάκουους τοὺς δαιμόνους,
τοὺς λαοὺς τῶν ξωτικῶν,
σιοὺς χρυσοὺς νὰ δένω γύρους
τῶν δαχτυλιδιῶν.

καθὼς δένω καὶ τὸ Λόγο,
δαίμονα καὶ ξωτικό,
σιὸ χρυσὸ τὸ δαχτυλίδι,
σιὸ Ρυθμό.

πῶς με θούλλα σολομώντεια
νὰ σφραγίζω καὶ νὰ κλειῶ
τὰ μεγάλα τὰ τελώνια
σὲ γυαλὶ σιενό.

καὶ στὴ θάλασσα νὰ ρίχνω
τὸ γυαλί, καὶ νὰ γυρνᾷ
μέσ' στὴν ἄβυσσο τὸ ὅ,τι εἶναι
μὲ τὴν ἄβυσσο γενιά.

(Ἔτσι κι ἄλλο ἕνα τελώνιο,
ἔτσι καὶ ἡ τρανὴ Ψυχὴ
στοῦ κορμιοῦ φυλακισμένη
τὸ σιενὸ γυαλί.

μέσ' στὴ θάλασσα τῆς Σκέψης
ἄθλια πεταχτὴ
ζῇ κ' ἐκεῖ σὰ στὴν πατρίδα,
σάμπως μιὰ ἄβυσσο κι αὐτή).

Μάθε με ὅλα νὰ διαδᾶζω
σιὸ σκολειὸ τῆς ἀγκυλίας σου
τὰ ὑπερκόσμια μυστικά
μέσα σὰ φιλιὰ.

Κι ὅλα γύρω μου τὰ πάντα
παντογνώσιρα σὲ μηνᾶν
μόνο κατὶ ἀκόμα λείπει...
νά με! Ἐγὼ κ' ἐσύ, τὸ Πᾶν!

Γιατὶ κατὶ ξέρω, κατὶ
νὰ σοῦ δώσω ἔχω κ' ἐγώ·
ἄδεια στέκεται μιὰ στάμνα
σιὸ θαδὺν μπροστὰ νερό.

καὶ θὰ στὴ γιομίσω. Ξέρω
τὴν πανώρια μουσική·
θὰ τὴ ζήσης θεία μαζί μου
σιὸ δικό μου τὸ διολί.

Σάρκα ἢ μουσική θὰ γίνῃ
μὲ τὴν πλάστρα μας φωτιά,
κι ἀπὸ μᾶς θὰ γεννηθοῦνε
τ' ἀνεγάρδιαστα παιδιά.

ποὺ ὅμοια τοὺς θὰ σπείρουν κι
ἄλλα.

κι ὅ,τι γύρω τοὺς ἀγνό,
ἄρρωστο, ἄσκημο, θὰ ρέγῃ
σιὸν ἀφανισμό.

Τῆς χαρᾶς θὰ λάμψῃ ὁ Νόμος
ποὺ προστάζει, βασιλείας·
«φτάνει νὰ εἶσαι ἀπὸ ὑγεία
κι ἀπὸ δένανη νικᾶς!»

Κι ὁ ἀνθρώπος μέσα σὰ δάμνη
τῆς ἀκέρειας νέας ζωῆς
θὰ εἶναι πάντα ἢ κνέσσητης
ἢ τραγουδιστής.

ὦ φωλιές! ὦ ἀηδόνια! Ἦνε
τ' ἁμοιασια καὶ τὰ πεζά,
πέτρα ἀκρίστη σκεπάζει
πεθαμένη τὴ Σκλαβιά.

Στεροπαίδι ἀγάλια ἀγάλια
θὰ προβάλῃ καὶ θὰ ἐγγῇ
πλάσμα ἀκόμα πὺθ γιομάτο,
νόημα πὺθ θαυό.

Κι ὁ Ἀρχοντιάνθρωπος
θὰ νᾶβγῃ
πὺθ ἡ ρομφαία του κι αὐτὴ
θὰ φανιάζῃ σὰν κιθάρα
παναρμονική.

Κι ὁ ἄνθρωπος ὁ θαριομοίρης
ὁ ἰδροκόπος δουλευτῆς
ὁ ἄπλερος πὺθ παραδέρνει
δοῦλος ἢ βασανιστῆς,

καὶ ἢ βασανιστῆς ἢ δοῦλος,
ἀμολόγητα καὶ σκληρὰ
μύριους τύραννους γρικᾷ
μέσ' σιὰ σωθικά.

κι ὁ ἄνθρωπος ὁ θαριομοίρης
θὰ ὑψωθῇ θριαμβευτῆς
σὲ μιὰ γῆ πλουτεία προφήτης
μιᾶς πλατύτερης ψυχῆς.

Δὲ γνωρίζω ἀπὸ θρησκείες,
μήτε σκύβω σὲ θεούς,
γνωριμιὰ μου ἐσὺ καὶ πίστη!
Πῆρα ἀράδα τοὺς ναούς.

γύμνωσα τὸ εἰκονοστάσι
βέβηλα καὶ τὸ βωμό,
λείψαν' ἅγια, τίμια ξύλα,
κάθε πρόσφορο ἱερό.

δισκοπότηρα, λαμπάδες,
ἐλα τ' ἅγια τῆς καρδιάς,
ἐλα σ' ἱερρεῖα σὰν ἄνθια,
γιὰ νὰ τὰ πατῶς!

...Εἶπα, κι ἄκουσες, καὶ γέ-
(νεις...

Τρισαλιά μου, ὦ τρισαλιά,
σιὸ σκολειὶδ τῆς ἀγκαλιᾶς σου
μ' ἔλα τὰ φιλιὰ!

Περδικόστηθι Τσιγγάνα,
ὦ μαγεύτρα, πὺθ μιλεῖς
τὰ μεσάνυχτα πρὸς τ' ἄστρα
γλώσσα προσηγάς!

Σιὰ μεσιὰ σιὰ νικηφόρα
σιγήθια σου ἡδὺρα μοναχὰ
τῆς γυναίκας τὴν ἀπάτη
καὶ τῆς σόρκας τὴ σκληριά.

κι ἀχαμνὴ πλανεύτρα ἀγάπη
κ' ἐν' ἀρωματισμένο φῶς
καὶ τὸ λίγωμα πὺθ λιώνει
τὸ κορμὶ τοῦ καθενός.

Μέσα μου κι ἂν νὰ σαλεύῃ
ἄκουα κάτι σὰ φτερό,
μὲ τ' ἀντίρκεια σου τὰ χέρια
σύντριψες καὶ τὸ φτερό.

τὼ πὺθ ἀγνάντια καὶ μακριὰ
μου

τὰ μεσάνυχτα μιλεῖς
πρὸς τ' ἀστέρια, πρὸς τὰ πάντα
γλώσσα προσηγάς.

Κι ὅπως μέσ' σὴν ἀγκαλιὰ σου
σφιχτοκλειῖς με ἐρωτική
ὦ γυναῖκα, ἐσὺ, σὰν ὅλες,
ψεύτρα, σκληρά! Ποιὰ εἰς ἐσὺ;

(Τὰ ἀποσπάσματα αὐτὰ ἀπὸ τὸν «Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου»
μᾶς τὰ ζήτησαν οἱ ἀναγνώστες μᾶς Δημ. Βυζᾶς καὶ Γ.
Γιαννούσης).

Ποιὸς δὲ βρῆ ἡ περισσόλερα;

Όπως βλέπετε παρακάτω, πρέπει να συμπληρωθούν οι άστερίσκοι από τις έξι λέξεις με γράμματα, έτσι ώστε να σχηματισθούν έξι άρτιες λέξεις.

Οι πιθανότητες σχηματισμού λέξεων είναι σὲ κάθε λέξι πολλές. Ἐκεῖνο ποὺ ἐπιδιώκει ἡ ἀσκησης αὐτή, ποὺ εἶναι συνάμα μὴ δι-
δακτικὴ διασκέδασις καὶ γιὰ πολλὰ ἀκόμη ἄτομα, εἶναι ὁ σχη-
ματισμὸς λέξεων ποὺ δίνουν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερους θα-
μούς.

Βάσι για τη βαθμολογία θα χρησιμοποιήσετε το αλφάβητό μας, όπως το βλέπετε παρακάτω. Σε κάθε γράμμα αντιστοιχούν τόσοι βαθμοί, όσοι αναφέρονται στον παρακάτω πίνακα.

Βαθμολογούνται φυσικά μόνον τὰ γράμματα ποὺ λείπουν ἀπὸ τὶς λέξεις. Ἐπιτρέπεται ὅμως μόνον ἡ χρησιμοποίησις ἀρτίων λέξεων, οὐσιαστικῶν, κυρίων ὀνομάτων, γεωγραφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ὄρων κ.τ.λ. Πασίγνωστοι λέξεις ξενικῶν ὄρων ἐπιτρέπονται ἐπίσης.

Μετοχές όμως, ρήματα, ἐπιρρήματα, ἀντωνυμίες, πληθυντικοί, γενικές, δοτικές κ.λ.π. δὲν ἐπιτρέπονται.

Ἐὰν τώρα βρῆτε γιὰ σύνολο παραπάνω ἀπὸ 225 βαθμούς, θὰ ἔχετε ἐπιτύχει μιὰ πολὺ καλὴ βαθμολογία.

Στη σελίδα τῶν λύσεών μας θὰ βρῆτε ἕνα παράδειγμα μὲ μιὰ
ἐπίσης ἀξιόλογη βαθμολογία, τὴν ὁποία... εὐχόμεθα νὰ ἔχετε ὑ-
περβῇ.

A B Γ Δ E Z H Θ I K Λ M

1 7 6 5 2 10 8 10 7 2 6 4
N ≡ O Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

8 9 4 3 9 3 5 8 8 9 10 10

Βαθμολογία :

1)	*	*	Υ	Κ	*	*	*	Ο	Σ	=	
2)	Ε	*	*	*	Ε	*	*	Ο	Σ	=	
3)	*	Π	*	*	Α	*	*	Ο	Σ	=	
4)	*	Α	*	*	Α	*	*	Η	Σ	=	
5)	*	Α	*	Γ	*	*	Ι	*	Ν	=	
6)	Τ	*	*	*	*	Ο	*	Ο	Σ	=	

Σύνολον βαθμολογίας

1. X.

(Λύσεις στη σελίδα 104)

Αὐτὸς ποὺ θὰ κατακτήσῃ τὸν οὐρανὸ θὰ
κατακτήσῃ τὸν κόσμον. "Ὡς τὸ 1980 τὸ τα-
ξιδι στὴ Σελήνη θὰ ἔχῃ πραγματοποιηθῇ.

Η ΚΑΤΑΚΤΗΣΙΣ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ

Τοῦ

PHILIPPE DE BALEINE

Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος πὺν θὰ πᾶν
στὴ Σελήνη ἔχει κίολας γεννηθῇ.
Γύρω στὰ 1980, ἔνας σοφός, ντυ-
μένος μὲ αὐτόνομο σκάφανδρο,
θὰ πατήσῃ τὸ πόδι του στὴν αἰώ-
νια σκάνη πὺν σχηματίζει τὸ ἔδα-
φος τοῦ δορυφόρου μας. Αὐτὲς οἱ
λίγες σειρὲς πὺν διαβάσατε μὲ
μίσετε πὺς εἶναι ἡ ἀρχὴ κᾶποιου
προφητικῶν μυστηριοῦματος. Ὁ Ἀ-
ναφύρονται σὲ ἕνα γεγονὸς ἐπι-
στημονικὸ. Μέσα σὲ 25 χρόνια, ὁ
ἄνθρωπος θ' ἀχρίσῃ τὴν κατὰκτη-
σι τοῦ Διαστήματος. Ἀπὸ σήμε-
ρα, κίολας ξέροουμε πὺς θὰ γίνη αὐτό,
ὅπως ἔξαμε ἀπὸ τὸ 1930 ἀκριβῶς
ἀτὴ θεωρία πὺς κατασκευῇ μᾶς ὁ
τομικῆς βόμβας. Ὅτερα ἀπὸ 15
χρόνια τὴν κατασκευάσαμε. Τὰ
διαπλανητικὰ ταξίδια εἶναι σήμε-
ρα στὴν ἡμεροσὶ διάταξι τῆς ἐ-
πιστημονικῆς ἐρευνας. Τὸ IV Συ-

νέδιοιο τῆς Ἀεροναυτικῆς Ὁμο-
σπονδίας ἐτερομάτιος πρὶν ἀπὸ λί-
γο καιροῦ τὶς ἐργασίες του στὴ
Ζυρίχη. Ἐλγαν λάβει μέρος σ' αὐ-
τὸ εἰδικὸ ἐπιστήμιον ἀπὸ τὰ πῶ
μεγαλύτερα κράτη. Αὐτὸ τὸ ἔτος
ἔγινε ἕνα μεγάλον ὄχημα πρὸς τὰ
ἐμπρός. Ἐλέγχοντες τὶς μελέτες
τους, οἱ σοφοὶ αὐτοὶ ἐχάραξαν τὶς
μεγάλες γραμμὰς τῆς μελλοντικῆς
κατακτήσεως τοῦ Διαστήματος. Τὸ
σχέδιόν τους εἶναι τόσο μεγαλειώ-
δες, ὥστε οἱ συντελοὶ ἄνθρωποι θά
προτιμῶσιν δόχους ἄλλοι νὰ κα-
τατάξουν στὰ μνηστοροήματα. Πά-
ρα κάτω θά ἀναλύσουμε τὰ πῶ
γονιτευτικά κεφάλαια τοῦ «μνηστο-
ροήματος» αὐτοῦ. Πρέπει ὅμως νὰ
παρατηρήσουμε ὅτι πρόκειται περὶ
ἐπιστήμης — καὶ ὄχι περὶ φαντα-
σίας — ἴσως μάλιστα περὶ ἐφη-
μοσμένης ἐπιστήμης.

Σ ἐ ὕψος 320 χιλιόμετρων, οἱ τρεῖς ταξιδιώτες θά ἐξυπνήσουν ἀπὸ τὸ λήθαργο, στὸν ὁποῖο θά τοὺς ἔχη θυθῇ τὸ ἀναίσθητο φάρμακο ποὺ τοὺς ἔδωσαν προτοῦ ἐξεκινήσουν. Ἡ πτῆσις μὲ κατεύθυνσι πρὸς τὴν Ἀνατολὴν θά διαρκέσῃ 48½ λεπτά καὶ ἡ ταχύτητα θά φθάσῃ στὰ 27.500 χιλιόμετρα τὴν ὥρα. Ξεκινώντας ἀπὸ ἓνα κοραλλογενὲς κινῶντας πρὸς τὴν Ἰρηνικὴν (Μπικίνι, Ἐνισέτοκ;) ἡ μηχανὴ θά πετάξῃ τότε δυτικὰ τῆς Ἀμερικῆς, ἀπὸ ὅπου θά φαίνεται μὲ τὸ τηλεσκό-

πιο σάν μικροσκοπικός κώνος,
 κινούμενος, παρά την απόστασι,
 με μεγάλη ταχύτητα. Ἡ ἀνοδός
 μετὰ σταματήσι, ἀλλὰ ἀντίθε-
 τος μετὰ τὴν ὀβίδα, ὅταν ξεπεράσῃ
 τὴν κορυφὴ τῆς τροχιάς της, ἡ
 μηχανὴ αὐτὴ δὲν θ' ἀρχίσῃ νὰ
 πέφτῃ. Τὰ καύσιμα της θὰ ἔχουν
 ἐξαντληθῇ, οἱ πέντε πυραυλοκι-
 νητήρες της θὰ ἔχουν σταματή-
 σει, ἀλλὰ ἡ ἀποκτημένη ταχύ-
 τητα θὰ ἔλθῃ σὲ ἀπόλυτη ἰσορ-
 ροπία μετὰ τὴ βαρύτητα, ἔτσι ποῦ
 θ' ἀρχίσῃ νὰ στρέφεται γύρω ἀ-
 πό τὴ γήινη σφαῖρα σάν τὴ Σε-

λήνη και για τον ίδιο λόγο. Η Γη θα έχει αποκτήσει τον πρώτο τεχνητό δορυφόρο της.

Όσοι φαντάζονται ότι πρόκειται για μια ασύλληπτη προφητεία, είναι γελασμένοι. Οι σχετικές προεργασίες έχουν αρχίσει. Οι δοκιμές γίνονται σε μια έρημη έκταση, μήκους 50 χιλιομέτρων, στο Χουάιτ Σάντ (Λευκή Άμμος) της Πολιτείας του Νέου Μεξικού. Εκεί εξάκοντ'όθηκε, έδω και τέσσερα χρόνια, η περίφημη ρουκέτα «W.A.C.-Corporal», η οποία έφθασε σε ύψος 400 χιλιομέτρων — αλλά με ταχύτητα που δεν ήταν αρκετή για να την απελευθερώσει από την υποχρέωση να ξαναγυρίσει στη γη. Ύστερα από αυτό ο πέπλος της στρατιωτικής μυστικότητας έπεσε πάνω στα πειράματα της «Χουάιτ Σάντ». Πάντως πολύ παράξενα πράγματα γίνονται στις αίθουσες εκτάσεις του Νέου Μεξικού, που μας πείθουν ότι οι δοκιμές εκεί είναι τώρα πιο εντατικές παρά ποτέ. Έξ' άλλου, τον περασμένο μήνα, ο έπιφανέστερος ειδικός στις πυραυλοκίνητες βολίδες έλαβε την εξουσιοδότηση να δημοσιεύσει σ' ένα περιοδικό την πλήρη περιγραφή «Του Σταθμού του Διαστήματος», που θα είναι το πρώτο βήμα του ανθρώπου προς την κατάκτηση του Διαστήματος. Αυτός είναι ο σταθμός από τον οποίο θα ξεκινήσουν σε λίγα χρόνια οι τρις πρώτοι ταξιδιώτες που θα ελευθερωθούν από το χαλύβδινο κλουβί της βαρύτητας.

Ωστόσο, οι πρώτοι αυτοί εξερευνητές της «Ξωσφάρας» δεν θα είναι σοφοί, ούτε θανατοποινίτες. Η θανάσιμη εύνοια θα πέσει σε τρεις πιθήκους, του είδους των πανέξυπνων μικροσκοπικών πιθήκων.

Ήδη πολλοί τέτοιοι πίθηκοι θρέφθηκαν στο Νέο Μεξικό κοντά σε ναυαγισμένους «ιπτάμενους δίσκους» και έτσι θεωρήθηκαν σαν κάτοικοι του Άρη. Εκείνοι που θα κλειστούν στον πρώτο τεχνητό δορυφόρο δεν θα έχουν φυσικά καμιά ανάμιξη στο πιλοτάρισμα της ρουκέτας και στην πραγματικότητα δεν θα είναι παρά πειραματόζωα.

Ειδικά μηχανήματα θα σημειώνουν τις αντιδράσεις των οργανισμών τους σε φαινόμενα τόσο πρωτοφανή, όσο η πρακτική κατάργησης του θάρους και ο εντατικός βομβαρδισμός με κοσμικές ακτίνες. Οι πληροφορίες αυτές θα διαβιβάζονται αυτομάτως με το ραδιόφωνο ή την τηλεόραση στους γήινους παρατηρητές. Κάθε δώδεκα ώρες ένα χτύπημα του κλάξον θα ξυπνά στους πιθήκους τον κατάλληλο συνεισισμό ιδεών, ύστερα από μακρά εξέσκηση, και θα τους οδηγεί μπροστά στα μηχανήματα διάταξης τροφής — αν θέλουν να τα χυγί ζώα θα έχουν διατηρηθεί στη ζωή ύστερα από την επιτάχυνση και τις ασυνήθιστες συγκινήσεις που θα ακολουθήσουν. Τέλος, εξήντα ημέρες ύστερα από την ημέρα Χ και την ώρα Μηδέν, μια αυτόματη έκλυση άσπυξιογόνων αερίων θα θέσει άπαλά - άπαλά τέλος στη ζωή των τριών ταξιδιωτών, συνδέοντας με μια μακάβρια πράξη ένα συνταρακτικό πείραμα του ανθρώπινου πνεύματος.

Η ΒΟΛΙΔΑ ΤΩΝ ΠΙΘΗΚΩΝ
ΘΑ ΛΥΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑ

Ο πρώτος τεχνητός δορυφόρος δεν θα είναι στην πραγματικότητα μόνιμος. Σε ύψος 320 χιλιομέτρων, μέσα στη ζώνη που οι σοφοί ονομάζουν εξωσφαιρα, υπάρχει ακόμη μια ελάχιστη πο-

σότητα άερος, που αρκεί να ανακόψει την κίνησή της βολίδας και κατά συνέπεια να δώσει στη βαρύτητα αξέχαστη δύναμη. Έτσι η βολίδα θα πλησιάσει σιγά - σιγά τη γη, όταν δε φθάσει στα ανώτερα στρώματα της στρατοσφαιρας, ή τριβή του πυκνότερου αέρα θα προκαλέσει την ανάπτυξη τρομερής θερμότητας, που θα λυώσει κυριολεκτικά τον μικρό κώνω των λίγων δεκάδων μέτρων, ο οποίος θα έχει περιστραφεί γύρω από τη γη επί δυο μήνες. Έτσι με ένα άλλο σύμβολο, γεμάτο βιολικό νόημα — με ένα διάττοντα αστέρα, θα τελειώσει η πρώτη προσπάθεια του ανθρώπου για την κατάκτηση του ουρανού.

Ο πιστός — ο ιεραπόστολος — που στάθηκε ο προφήτης και που θέλει να γίνει και πατέρας του πρώτου τεχνητού δορυφόρου μόλις έχει περάσει τα σαράντα του χρόνια. Έχει τον σπουδαίο τίτλο του τεχνικού διευθυντού του Κέντρου Μελετών επί των κατευθυνόμενων βλημάτων της Χάντσβιλ, της Πολιτείας Άλαμπάμας. Προηγούμενος κατείχε ανάλογη θέση σ' ένα υπόγειο εργοστάσιο όπλων από τα πιο μυστηριώδη της Ιστορίας. Το εργοστάσιο αυτό λειτουργούσε στο Νόρντχαουζεν της Δυτικής Γερμανίας. Εκεί, μέσα σε σπηλιές που η Ρ. Α. Φ. δεν μπορούσε να βρει, γεννήθηκαν τα «V-2», που το 1945 εφώρμησαν έναντι της Άγγλις, πετώντας γρηγορώτερα από αυτό θόρυβο που έκαναν. Ο άνθρωπος της Χάντσβιλ, ο Βέρνερ θωπος της Χάντσβιλ, δεν είναι άλλος από τον θεωρητικό και τον κατασκευαστή των «V-2».

Μετά την ήττα της Γερμανίας και ενώ άλλοι ειδικοί στις βολίδες έφευγαν για τη Ρωσία, ο

φόν Μπράουν έπεσε στα χέρια των Άμερικανών. Φυλακίστηκε για λίγο στο Γκάρμς, αλλά κατόπιν «αποναζιστικοποιήθηκε» και πήγε στην Αμερική, το 1945. Εκεί το Υπουργείο Άμυνας τον χρησιμοποίησε στην αρχή στα πειράματα που έγιναν στη Χουάιτ Σάντ με «V-2». Ύστερα τοποθετήθηκε στην θέση που έχει σήμερα, δηλαδή σε τεχνικό διευθυντή, για την ανάπτυξη των κατευθυνόμενων βλημάτων στο Χάντσβιλ της Άλαμπάμας. Οι θεωρητικές βάσεις πάνω στις οποίες στηρίζεται ο φόν Μπράουν βρήκαν αδιαφιλονίκητες πειραματικές επιβεβαιώσεις. Στις 24 Φεβρουαρίου 1949 το μικρό βλήμα «W.A.C.-Corporal» έφθασε σε ύψος 250 μιλίων — 400 χιλιομέτρων — χρησιμοποιώντας την τεχνική των «κατά σταθμούς πυραύλων», στην οποία στηρίζονται σήμερα όλα τα σχέδια του ταξιδιού στη Σελήνη. Ένα «V-2» μετέφερε το βλήμα αυτό ως το ύψος των 50 περίπου χιλιομέτρων, δίνοντάς του ταχύτητα 1.600 μέτρων στο δευτερόλεπτο. Ύστερα τέθηκε σε λειτουργία ο ίδιος ο πύραυλος του «W.A.C.-Corporal», μεγαλώνοντας την ταχύτητα ως τα 2.250 μέτρα το δευτερόλεπτο, δηλαδή πάνω από 8.000 χιλιόμετρα την ώρα. Αν πολλαπλασιάσουμε τους σταθμούς αυτούς, τίποτα δεν μας έμποδίζει θεωρητικά να επιτύχουμε τις ταχύτητες και κατά συνέπεια και τα ύψη που θέλουμε. Πραγματικά, το διάστημα είναι από δω και πέρα ανοιχτό στον άνθρωπο. Το εμπόδιο βρίσκεται αποκλειστικά στις διαστάσεις των μηχανών που είναι αναγκαίες για την κατάκτηση του.

ΕΝΑΣ ΠΥΡΓΟΣ ΤΟΥ ΑΪΦΕΛ
ΓΙΑ ΝΑ ΣΤΕΙΛΟΥΜΕ ΕΝΑ
ΜΠΙΖΕΛΙ ΣΤΗ ΣΕΛΗΝΗ

Ο πρώτος τεχνητός δορυφόρος, «Νεογέννητος Σταθμός του Διαστήματος» του δόκτορος Βέρνερ φον Μπράουν, θ' απαιτήσει ακόμη μια πελώρια μηχανή, που ή κατασκευή της προϋποθέτει τεράστιες τεχνικές προόδους. Όταν ή μηχανή φθάση σ' ύψος 320 χιλιομέτρων, θά' εχη μείνει από αυτήν ένας πυρήνας μήκους δέκα περίπου μέτρων, μέσα στον οποίο θά' θρίσκονται οι τρεις πίθηκοι και πολυάριθμα όργανα παρατηρήσεως. Αλλά, προτού απογειωθεί, θά' παρουσιασθή με τη μορφή ενός κώνου ύψους τουλάχιστον 50 μέτρων και διαμέτρου βάσεως 12 μέτρων. Οι «σταθμοί» θά' είναι τρεις: Στους δύο πρώτους ή μηχανή θά' προωθήται από κινητήρες που θά' αποσπασθούν απ' αυτήν και θά' πέσουν στη γη μόλις εξαντληθή ή κινητήρια δύναμή τους.

Πρέπει ακόμη να σημειώσουμε ότι το σχέδιο αυτό στηρίζεται στην υπόθεση ότι θά' εχη εν τω μεταξύ ανακαλυφθή μια κύσιμη ύλη πέντε φορές πιο ισχυρή από εκείνη που κινεί το «V-2». Αν δεν ανακαλυφθή αυτή ή κινητήρια δύναμη, οι διαστάσεις που αναφέραμε πριν για τη μηχανή θά' είναι αδύνατες. Θά' χρειάζονταν μια μηχανή των διαστάσεων του πύργου του Αϊφελ για να μπορέσουμε να εκσφενδονίσουμε γύρω από τη Γη ένα δορυφόρο μεγάλο σαν ένα μπιζέλι, και ο μαθηματικός Κάμπελ υπολόγισε ότι ένα σκάφος προοριζόμενο για τη Σελήνη θά' ωφείλε κατά την απογείωσή του να εχη τις διαστάσεις του Έβερεστ. Αλλά τα σχέδια του φόν

Μπράουν και των τεχνικών που τον ακολουθούν δεν περιορίζονται στο μικρό δορυφόρο, τον κατοικούμενο από πιθήκους, που τον βλέπουν σαν κάτι όχι πολύ μακρινό. Ένας πρώτος σταθμός, πριν από την κατάκτηση της Σελήνης, της Αφροδίτης, του Άρη κ.λ.π. θά' είναι ένας μόνιμος δορυφόρος. Και μάλιστα όχι μόνο μόνιμος, αλλά και κατοικούμενος από ανθρώπους.

Έδω και πέντε χρόνια ο μακαρίτης Αμερικανός Υπουργός της Αμύνης Τζέιμς Φόρρεσταλ ανήγγειλε ότι είχε αρχίσει ή εργασία για την κατασκευή του νέου αυτού πλανήτη — ενός ουράνιου αμερικανικού νησιού. Η λέξις «κατασκευή» ήταν ίσως κάποια προεξόφλησις, αλλά και ή λέξις «μελέτη» θά' ήταν λίγη, γιατί είχαν κιόλας αρχίσει να πραγματοποιούνται ώριμα σχέδια.

Η κατασκευή του νησιού αυτού θά' στοιχίση περίπου τέσσερα δισεκατομμύρια δολάρια, δηλαδή το ένα δέκατο περίπου του έτησιού προϋπολογισμού των Ηνωμένων Πολιτειών. Οι πιθανότητες της προσεχούς του πραγματοποίησεως είναι τόσο περισσότερες, όσο το έργο αυτό παρουσιάζει μεγάλο στρατιωτικό ενδιαφέρον. Πραγματικά, θά' είναι δυνατό ν' αποθηκευθούν στο διάστημα ατομικές βόμβες, που με μια απλή πίεσι ενός κουμπιού θά' πέφτουν στη γη κατευθυνόμενες από ηλεκτρομαγνητικά κύματα στο στόχο τους με απόλυτη ακρίβεια.

Είναι απόλυτα εξακριβωμένο ότι πολύ πριν από το θάνατο του Στάλιν, Ρώσοι ειδικοί, υπό τη διεύθυνση του Μ. Κ. Τιχονράβωφ, έκτελούσαν εργασίες παρόμοιες με του φόν Μπράουν. Οι

εργασίες αυτές είχαν τεθή υπό τον Μαλένκωφ. Το δελτίο της στρατοσφαιρικής επιτροπής της Μόσχας είναι κατά μεγάλο μέρος αφιερωμένο στις αστρονομικές σπουδές. Όπως είναι γνωστό σ' όλον τον κόσμο, οι Ρώσοι δημοσιογράφοι δεν γράφουν τίποτα που να μη τους εχη υποδει-

χθή. Επομένως, ή πρόσφατη διακήρυξις του σοβιετικού περιοδικού «Αγανόκ» ότι το λάβαρο του Έρυθρου Αστέρος θά' ύψωθή πάνω στη Σελήνη, πριν περάσουν πενήντα χρόνια, φαίνεται να επιβεβαιώνει ότι άρχισε κιόλας ο διεθνής ανταγωνισμός.

Τι ακριβώς έννοειλε όλαν λέξε

Για κάθε μια από τις παρακάτω λέξεις διαλέξτε ανάμεσα στους 3 δρισμούς εκείον που νομίζετε ότι αποδίδει την ακριβή σημασία της.

1) ΑΛΚΥΟΝΙΔΕΣ. — Α: Ευγενείς Αθηναίες. Β: Είδος πουλιών. Γ: Καλοκαιρίες.

2) ΑΠΕΡΙΤΤΟΣ. — Α: Άπλος. Β: Παραπανιστός. Γ: Άπύρετος.

3) ΑΠΟΚΥΗΜΑ. — Α: Γέννημα. Β: Ναυάγιο. Γ: Φαντασία.

4) ΕΚΚΕΝΤΡΙΚΟΣ. — Α: Ίδιόρρυθμος. Β: Φιλοπεριεργός. Γ: Κοσμικός.

5) ΕΥΑΓΓΗΣ. — Α: Κρατικός. Β: Φιλανθρωπικός. Γ: Νοσηλευτικός.

6) ΗΤΤΟΠΑΘΗΣ. — Α: Φιλάσθενος. Β: Νικημένος. Γ: Δειλός.

7) ΘΑΜΩΝ. — Α: Θεατής. Β:

Τεμπέλης. Γ: Πελάτης.

8) ΚΥΚΕΩΝ. — Α: Θαλασσοταραχή. Β: Ανακάτεμα. Γ: Θόρυβος.

9) ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ. — Α: Πυροτέχνημα. Β: Θυσία. Γ: Πυρκαϊά.

10) ΠΛΗΒΕΙΟΣ. — Α: Έπαναστάτης. Β: Δημοκράτης. Γ: Άνθρωπος χωρίς περιουσία.

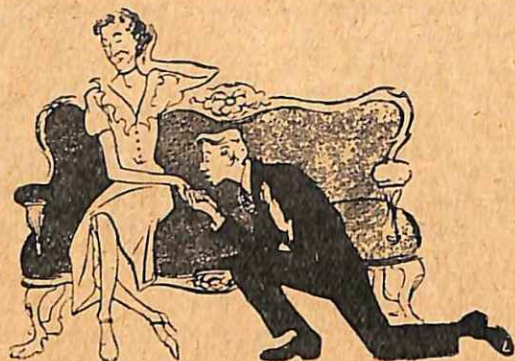
11) ΣΠΕΡΜΟΛΟΓΙΑ. — Α: Διάδοσις πληροφοριών. Β: Σπορά. Γ: Διασπορά.

12) ΦΡΟΥΔΟΣ. — Α: Καρπός. Β: Μάταιος. Γ: Καρποφόρος.

13) ΧΙΜΑΙΡΑ. — Α: Αύταπατη. Β: Όνειρο. Γ: Είδος μυθικού πουλιού.

14) ΧΙΟΥΜΟΡ. — Α: Λογοπαίγιο. Β: Σαρκασμός. Γ: Λεπτή ειρωνεία.

(Απαντήσεις στη σελίδα 105)

Ο ΓΑΜΟΣ ΤΗΣ ΤΖΕΗΝ

Μιά απίθανη ιστορία

Του

SOMERSET MAUGHAM

Θυμάμαι ολοζώντανα την πρώτη μου συνάντησι με την Τζέην Φάουλερ. Τόσο πού, αν δεν ξανάφερνα στη μνήμη μου έτσι καθαρά κάθε λεπτομέρεια της σκηνης εκείνης, θα νόμιζα πως είχα πέσει θύμα κάποιας υποβολής. Μόλις είχα γυρίσει από την Κίνα και έπαιρνα το τσάι μου με την κυρία Τάουερ. Τόν καιρό πού ήμουν πολύ νέος ακόμη, ή κυρία Τάουερ ήταν από χρόνια παντρεμένη, αλλά την ημέρα εκείνη μου φερνόταν σαν να ήμαστε περίπου συνομήλικοι. Όλη την ώρα έλεγε πως δεν έκρυβε την ηλικία της —σαράντα ετών— και πρόσθετε με ένα χαμόγελο πως όλες οι γυναίκες κρύβουν τουλάχιστον πέντε χρόνια. Αφού με προσκάλεσε να δει-

πνήσω μαζί της μια μέρα, με ρώτησε ποιους θα ήθελα στη συντροφιά.

—Πρέπει όμως να σάς προειδοποιήσω, πρόσθεσε. "Αν ή Τζέην Φάουλερ θρίσκεται ακόμη έδω, θα το αναβάλω. Είναι μια αδελφή του άνδρός μου, χήρα από χρόνια και πολύ ευπορη. Έκατο τοις εκατό έπαρχιώτισσα, φοβερά αξιοπρεπής και τρομερά κακοντυμένη. Λένε πως με περνά είκοσι χρόνια, μα είναι άξια να λή δεξιά και άριστερά πως είμασταν συμμαθήτριες. Έχει το αίσθημα της οικογενείας πολύ ανεπτυγμένο και όταν καταπλήη στο Λονδίνο, στρώνεται έδω τρεις-τέσσερεις εβδομάδες. Καμιά φορά με παίρνει να φάμε στο Κλάριτζ και, θαρρείτε επίτηδες,

στά γειτονικά τραπέζια τυχαίνει να κάθονται άνθρωποι πού θα ήθελα λιγώτερο από όλους τούς άλλους να συναντήσω. Την θαρυέμαι αφάνταστα, μα δε θα ήθελα με κανένα τρόπο να το καταλάβω.

—Και πότε έρχεται;

—Αύριο.

☆

Έκείνη τη στιγμή ακριβώς χτύπησε το κουδούνι. Ακούστηκαν θήματα και σε λίγο ο υπηρέτης άνήγγειλε:

—Η κυρία Φάουλερ.

—Τζέην! φώναξε ή κυρία Τάουερ και σηκώθηκε. Δεν σε περίμενα σήμερα. Μα δεν έχει σημασία. Είσαι πάντα ευπρόσδεκτη.

Μου έρχόταν να γελάσω με τη σκέψη πως οι δύο γυναίκες μπορούσαν να ήταν συνομήλικες. Η κυρία Φάουλερ είχε όπωσδήποτε κλείσει τα πενήντα πέντε. Ήταν αρκετά ψηλή. Μια δαντέλα μαύρη σκέπαζε το πλατύγυρο καπέλλο της και έπεφτε στους ώμους της. Το έπανωφόρι της πετύχαινε να φαίνεται συγχρόνως σοβαρό και έπιδεικτικό και το μακρύ της μαύρο φόρεμα πάνω από τις πολλαπλές φούστες άφηνε να φαίνονται δυο μποτίνια με τετράγωνες μύτες. Θα ήταν μύωψ, γιατί φορούσε χοντρά χρυσά γυαλιά. Τα γκρίζα της μαλλιά, χωρισμένα στη μέση, άφηναν ακάλυπτο το μέτωπο και τ'αυτιά της. Όταν χαμογέλουσε—και το χαμόγελό της ήταν γλυκύτατο— φανέρωνε δόντια μικρά, κανονικά, θαυμάσια.

Είχε έρθει όμως ή στιγμή να αφήσω τις δυο κυρίες μόνες τους και σηκώθηκα να φύγω. Το άλλο πρωί ή κυρία Τάουερ μου τηλεφώνησε:

—Έχω να σάς πω κάτι ένδια-

φέρον, μου είπε. Ή Τζέην παντρεύεται. Ό μνηστήρας της θα έρθη άπόψε για το δείπνο για να γνωριστούμε και ελπίζω να έρθετε και σεις.

—Μα ή παρουσία μου δεν θα είναι περιττή;

—Καθόλου. Ή ίδια ή Τζέην μου είπε να σάς καλέσω. Έλάτε.

Όταν έφθασα, ή κυρία Τάουερ ήταν μόνη, πολύ κομψή μέσα στο κάπως νεανικό της φόρεμα.

—Η Τζέην πουδράρεται ακόμη, μου είπε. Έχει χάσει το μολό της. Λέει πως εκείνος την λατρεύει. Τόν λένε Γκίλμπερτ και όταν μιλάει γ' αυτόν, ή φωνή της τρέμει. Είναι να ξεκαρδίζεται κανείς στα γέλια.

—Αναρωτιέμαι πως να είναι αυτός ο κύριος Γκίλμπερτ.

—Ω! μου φαίνεται πως τον βλέπω. Ψηλός, θαρύς, με κεφάλι σαν αυγό και μια χρυσή καδένα κρεμασμένη πάνω στην κοιλιά του. Με στενά ρούχα, καλοευσμένος, με δυνατή φωνή...

Η κυρία Φάουλερ μπήκε. Την ίδια στιγμή ο υπηρέτης άνοιξε την πόρτα:

—Ο κύριος Γκίλμπερτ Ναπιέ.

Και μπήκε ένας νέος, ντυμένος με ένα πολύ καλοραμμένο σμόκιν. Ήταν αδύνατος, ξυρισμένος, μέτριος στο ανάστημα, με ξανθά, λίγο κυματιστά, μαλλιά και γαλανά μάτια. Συμπαθητικός, αλλά όχι όμορφος. Τα νιάκα του ήταν στην άκμή τους. Ασφαλώς δεν θα ήταν πάνω από 30 ετών.

Μόλις αντίκρουσε την κυρία Φάουλερ, το πρόσωπό του φωτίστηκε και προχώρησε κοντά της με άπλωμένα τα χέρια. Με ένα ντροπαλό χαμόγελο τού έδωσε τα δικά της και γύρισε προς την υφή της:

—Αυτή είναι η κατάκτησί μου, Μάριον.

“Αξιζε να προσέχη κανείς την έκφρασι της κυρίας Τάουερ. Θαύμαζα τὸν ἡρωϊκὸν της ἀγῶνα ἀνάμεσα στὴν καλὴ της ἀνατροφὴ καὶ στὶς φυσικὰς ἀντιδράσεις τῆς γυναίκας. Δὲν ἔβρισκε τίποτα νὰ πῇ. Μόνο ἡ κυρία Φάουλερ διατηροῦσε τὴν ψυχραιμίαν της. Χαμογέλασε στὸν Γκίλμπερτ καὶ εἶπε:

—Ἡ Μάριον καὶ ἐγὼ εἴμασταν μαζί στὸ σχολεῖο. Τώρα ὅμως δὲν θὰ τὸ πιστεῦε κανείς. Ἐσὺ τί λές;

Ἡ κυρία Τάουερ πειράχτηκε τόσο ἀπ’ αὐτὴ τὴν κουβέντα, ὥστε ξέχασε τὴν ἀξιοπρέπειάν της. Χαμογέλασε πικρόχολα.

—Αγαπητὴ μου Τζέην, μποροῦμε καὶ οἱ δύο μας νὰ κλάψουμε τὰ χαμένα πενήντα μας χρόνια!

Ἄλλὰ ἡ χήρα δὲν τᾶχασε καθόλου:

—Ὁ Γκίλμπερτ λέει πὼς γιὰ χάρη του δὲν πρέπει νὰ ὁμολογῶ παραπάνω ἀπὸ σαράντα ἑννέα, ἀπάντησε μὲ γλυκύτητα.

Τὰ χέρια τῆς κυρίας Τάουερ τρεμούλιασαν λίγο, μὰ καὶ πάλι ἔβρισκε μιά ἀπάντησι:

—Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς ὑπάρχει κάποιον διαφορὰ ἀνάμεσά σας.

—Εἴκοσι ἕνα χρόνια, ἀπάντησε μὲ ἀκρίβεια ἡ Τζέην. Εἶναι πολλὰ; Ὁ Γκίλμπερτ μὲ θρῖσκει νέα γιὰ τὴν ἡλικίαν μου. Σοῦ τὸ εἶχα πῇ. Δὲν ἤθελα νὰ πάρω κανένα γεροντάκι μὲ τὸ ἕνα πόδι στὸν τάφο.

Δὲν ὑπόρεσα νὰ κρατηθῶ καὶ γέλασα. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ Γκίλμπερτ. Τὸ γέλιο του ἀντηχοῦσε νεανικὸ καὶ εὐλικρινές. Φαινόταν πὼς διασκεδάζε μὲ ὅ,τι ἔλεγε ἡ Τζέην. Ἄλλὰ ἡ κυρία Τάουερ ἔ-

χανε τὴν ὑπομονὴ της καὶ ξεχνοῦσε πὼς ἦταν κυρία τοῦ κόσμου.

☆

Ὁ γάμος ἔγινε στὸ Δημαρχεῖο μὲ μάρτυρες τὴν κυρία Τάουερ καὶ ἑμένα. Ὁ Γκίλμπερτ φαινόταν τόσο ἀστείλα νέος, μὰ καὶ πολλὴ συγκινημένος. Ἡ Τζέην διατηροῦσε ὅλη τῆς τὴ γαλήνη. Τὸ φόρεμά της, πολὺ φαρδύ, ἀπὸ γκριζο βελούδο, εἶχε τὴ σφραγίδα τῆς μοδίστρας τοῦ Λίβερπουλ ποὺ θὰ τὴν ἔντυνε ἀπὸ χρόνια καὶ θὰ ἦταν ἀσφαλῶς καὶ αὐτὴ μιά ἀνεπίληπτη χήρα. Τὰ χρώσά της γυαλιά τὴν ἔκαναν λίγο ἀστεία. Μετὰ τὴν τελετὴ ὁ δημαρχιακὸς ὑπάλληλος, ἐκπληκτος κι’ αὐτὸς γιὰ τὸ ζευγάρι ποὺ εἶχε ἐνώσει, ἔσφιξε τὸ χέρι τῆς Τζέην καὶ τῆς εὐχήθηκε τυπικά. Ὁ Γκίλμπερτ φίλησε κοκκινίζοντας τὴ γυναίκα του στὸ μέτωπο. Βγαίνοντας ἀπὸ τὸ Δημαρχεῖο αἰσθανόμουν λίγο δυσάρεστα ἀντικρύζοντας τὰ εἰρωνικά θλέμματα τῶν διαβατῶν καὶ ἀνέπνευσα μὲ ἀνακούφισιν ὅταν μπήκαμε στὸ αὐτοκίνητο τῆς κυρίας Τάουερ.

—Πόση ζωὴ τοὺς δίνετε; μὲ ρώτησε. Ἐξὶ μῆνες;

—Ἴσως τὰ πράγματα νὰ πάνε πολὺ καλύτερα ἀπ’ ὅ,τι νομίζετε.

—Μὴ λέτε ἀνοησίες. Δὲν εἶναι δυνατόν. Τὸ μόνο ποὺ μποροῦμε νὰ ἐλπίζουμε εἶναι νὰ μὴ γίνῃ τόσο δυστυχισμένη ὅσο τὸ ἀξιζει.

☆

Ὅταν ὁ Γκίλμπερτ καὶ ἡ Τζέην γύρισαν ἀπὸ τὸ γαμήλιο ταξίδι τους, ἐγὼ εἶχα φύγει γιὰ δύο χρόνια στὴν Ἀπὼ Ἀνατολή. Ὅταν ξαναβρέθηκα στὴν Ἀγγλία, συνάντησα τὴν κυρία Τάουερ σὲ ἕνα γεῦμα. Ὑστερὰ ἀπὸ τὶς τυπικὰς κουβέντες ποὺ

ἀνταλλάσσουν δυὸ γνωστοὶ ποὺ ἔχουν νὰ ἰδωθοῦν πολὺ καιρὸ, ρώτησα τί γινόταν ἡ Τζέην.

—Πολὺ καλά, μοῦ ἀπάντησε κάπως ξερά.

—Καὶ ὁ γάμος της; τί ἀπόγεινε;

Ἡ κυρία Τάουερ ἄργησε νὰ μοῦ ἀπαντήσῃ καὶ πῆρε ἕνα ἀλατισμένο ἀμύγδαλο:

—Μεγάλη ἐπιτυχία.

—Ὅστε εἶχατε γελαστή;

—Εἶχα πῇ πὼς δὲν μποροῦσε νὰ διαρκέσῃ πολὺ καὶ ἐξακολουθῶ νὰ τὸ λέω. Αὐτὸ εἶναι πρόκλησι στὴν ἀνθρώπινη φύσι.

—Εἶναι εὐτυχισμένη;

—Εὐτυχισμένοι καὶ οἱ δύο, εἶπε χαμηλώνοντας τὴ φωνή. Μὰ πρέπει νὰ σᾶς προειδοποιήσω. Βρίσκεται ἐδῶ ἀπόψε.

Ἐμμεῖνα μ’ ἀνοιχτὸ τὸ στόμα. Κύτταξα καὶ πάλι γύρω στὸ τραπέζι. Δὲν μποροῦσα νὰ φανταστῶ τὴν ὁμορφὴ καὶ κοσμικὴν μας οἰκοδόμοισαν νὰ προσκαλῇ στὸ γεῦμα μιά ἐπαρχιώτισσα περασμένης ἡλικίας καὶ ἕνα ἀσημο ἀρχιτέκτονα. Ἡ κυρία Τάουερ εἶδε τὴν ἀμηχανίαν μου καὶ μάντευσε τὶς σκέψεις μου. Χαμογέλασε μὲ πίκρα.

—Καὶ σ’ ἀριστερὰ τοῦ οἰκοδεσπότη μας, ποιά κάθεται;

Ἡ καταπληκτικὴ γυναίκα ποὺ καθόταν ἐκεῖ εἶχε προκαλέσει τὴν προσοχήν μου ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ εἶχα μπῆ στὸ σαλόνι. Μοῦ εἶχε φανῇ πὼς πῆγε νὰ μοῦ χα-

μογελάσῃ, ἀλλὰ θὰ μποροῦσα νὰ πάρω ὅρκο πὼς δὲν τὴν γνώριζα. Μαλλιά γκριζὰ, κομμένα πολὺ κοντὰ, πλαισιῶναν μὲ πυκνὰς μπούκλες τὸ καλοφτιαγμένο τοῦ κεφάλι. Δὲν προσπαθοῦσε νὰ κρύψῃ τὴν ἡλικίαν της, γιὰ τὴν ἦταν ἡ μόνη σ’ ἐκεῖνο τὸ δω-

μάτιο ποὺ δὲν ἦταν καθόλου θαμμένη. Ἄλλὰ τί φόρεμα! Σπά-

νια ἔβλεπα κάτι τόσο τολμηρό. Μαῦρο καὶ κίτρινο, πολὺ κοντὸ —ὅπως ἦταν τότε ἡ μόδα— πολὺ ντεκολτέ, ἔμοιαζε σχεδὸν μὲ μα-σκαράτικο. Ἀν τὸ φοροῦσε μιά ἄλλη τὸ φόρεμα αὐτὸ θὰ ἦταν σκανδαλῶδες· ἀλλὰ ἡ γυναίκα ἐκεῖνη τὸ ἐπέβαλε μὲ τὴν ἀναμφισβήτητὴ ἀπλότητα τῶν φυσικῶν πραγμάτων. Καὶ γιὰ νὰ ὑπογραμμίσῃ τὴν ἐντύπωσιν μιᾶς ἐκκεντρικότητας χωρὶς ἐπίδειξι καὶ χωρὶς καμμιὰ πόζα, φοροῦσε ἕνα μονόκλ κρεμασμένο σὲ μιά φαρδιά μαύρη κορδέλλα.

Ἡ κυρία Τάουερ χαμογέλασε.

—Εἶναι καταπληκτικὴ!

—Ἀσφαλῶς, τῆς εἶπα, αὐτὸ ὅμως δὲν μοῦ δίνει τὴν ἐξήγησιν πὼς βρίσκεται ἐδῶ ἀπόψε ἡ Τζέην ἀνάμεσα σὲ ὅλες αὐτὲς τὶς Δού-κισσες καὶ τοὺς Ὑπουργοὺς, ὅ-τε γιὰτὶ κάθεται ἀνάμεσα στὸν οἰκοδεσπότη καὶ σ’ ἕνα Ναύαρχο.

—Ἡ Τζέην εἶναι πνευματώδης. Δὲν παρατηρήσατε πὼς καὶ οἱ δύο τους σκάνε στὰ γέλια μόλις ἀνοίξῃ τὸ στόμα της;

Ἡ κυρία Τάουερ δὲν ἤξερε νὰ κρύψῃ τὴν κακίαν της.

—Πηγαίνετε νὰ τῆς πῆτε μερικὰ ὠραῖα λόγια μετὰ τὸ φαί. Θὰ σᾶς προσκαλέσῃ στὰ ζούρ-θὰ σᾶς προσκαλέσῃ. Εἶναι οἱ κα-φίξ της, κάθε Τρίτη. Εἶναι οἱ καλύτερες συγκεντρώσεις τοῦ Λον-δίνου. Μέσα σ’ ἕνα χρόνον κατὰ-φερε ὅ,τι ἐγὼ δὲν κατάφερα σὲ εἴκοσι.

Ὅταν τελειώσαμε τὸ φαγητὸ πλησίασα τὴν Τζέην. Ὁ ναύαρχος καὶ γειτόνας της στὸ τραπέζι καὶ μιλοῦσε ἀκόμη μαζί της. Φαινόταν ἀπολύτως εὐχαριστημένος καὶ ἡ Τζέην μὲ παρουσίασε:

—Γνωρίζετε τὸν σερ Ρέτζι-ναλντ Φρόμπιερ;

Ἦταν ἡ Τζέην τοῦ παλιοῦ και-ροῦ, ἐντελῶς ἀπλὴ καὶ χωρὶς προσποιήσεις, ἀλλὰ ἡ ἀπίστευτη

ἐμφάνισί της ἔδινε μιὰ παράξε-
να πικάντικη νότα σὲ ὅ,τι ἔλε-
γε. Ξαφνικά μ' ἐπιασαν ἀκράτη-
τα γέλια. Εἶχε πῆ μιὰ κουθέντα
λογικὴ καὶ ἐντελῶς στὴν ὥρα
της καὶ χωρὶς καθόλου πνεύμα.
Ἀλλὰ ὁ τρόπος πού μιλοῦσε καὶ
τὸ ἄθωο της βλέμμα πίσω ἀπ' τὸ
μονόκλ τὴν ἔκαναν ἀκαταμάχητη.

Ὁ Γκίλμπερτ ἦταν ἐνθουσια-
σμένος ἀπ' αὐτὴ τὴν ἐπιτυχία.
Ἦταν πολὺ υπερήφανος γιὰ τὴν
γυναικα του καὶ τὴν γέμιζε συγ-
κινητικὲς περιποιήσεις. Δὲν ἦταν
καθόλου ἐγωϊστὴς καὶ εἶχε χα-
ριτωμένο χαρακτήρα.

—Λοιπόν, πῶς σὰς φαίνεται ἡ
τωρινὴ Τζέην; μὲ ρώτησε μὲ ἔ-
να θριαμβευτικὸ ὄφρος.

—Ἀναρωτιέμαι ποιὸν θαυμάζω
περισσότερο, ἐσὼς ἢ ἐκείνην.

—ὦ, ἐγὼ δὲν λογαριάζομαι.

—Τί ιδέα! Δὲν εἶμαι τόσο ἁ-
νόητος γιὰ νὰ μὴ καταλάβω πῶς
ἡ σημερινὴ Τζέην εἶναι δικό σας
δημιούργημα.

—Ἡ μόνη μου ἀξία εἶναι ὅτι
εἶδα αὐτὸ πού ἦταν ὀλοφάνερο.

—Καταλαβαίνω πῶς μαντέψα-
τε τὴ δυνατότητά της νὰ δημιουρ-
γήσῃ αὐτὴ τὴν συναρπαστικὴ ἐμ-
φάνισι! ἀλλὰ πῶς μπορέσατε νὰ
τὴν μεταμορφώσετε σὲ ἄνθρωπο
μὲ τόσο χιοῦμο;

—Μὰ ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα θρῆ-
κα πῶς ὅ,τι ἔλεγε μὲ ἔκανε καὶ
ἔσκαγα στὰ γέλια. Πάντα ἦταν
πολὺ πνευματώδης.

Ἡ κυρία Τάουερ ἀναγνώριζε
μὲ γενναιοψυχία πῶς εἶχε ἀδι-
κῆσαι τὸν Γκίλμπερτ, ἀλλὰ ἐξα-
κολουθοῦσε νὰ προλέγῃ πῶς ὁ
γάμος αὐτὸς δὲν θὰ διαρκοῦσε.

—Ὁ Γκίλμπερτ εἶναι 33 ἐτῶν.
Ἦρθε ἡ στιγμή νὰ ἐμφανιστῇ
στὴ σκηνὴ μιὰ ὁμορφὴ κοπέλλα.

—Ἡ Τζέην δὲν πρέπει νὰ φο-
βάται τὴν ἀντιζηλία καμμιᾶς κο-
πέλλας.

—Αὐτὸ θὰ τὸ δοῦμε.

—Ἔσεῖς τοὺς δίνετε ἔξι μῆνες.

—Λοιπόν τώρα τοὺς δίνω τρία
χρόνια.

☆

Ὁ ἀταίριαστος ἐκεῖνος γάμος
εἶχε τὸ τέλος πού προεῖπε ἡ κυ-
ρία Τάουερ. Ἀλλὰ τὰ πράγμα-
τα δὲν ἔγιναν ὅπως τὰ φαντα-
ζόταν. Μιὰ μέρα μὲ εἰδοποίησε
ἐπειγόντως καὶ ἔτρεξα. Σηκώ-
θηκε καὶ ἦρθε νὰ μὲ ὑποδεχτῇ
μὲ τὶς κυματιστὲς κινήσεις τοῦ
πάνθηρα πού παραφυλάει. Ἡ τα-
ραχὴ της ἦταν ὀλοφάνερη:

—Ἡ Τζέην καὶ ὁ Γκίλμπερτ
χώρισαν.

—Τὴν καυμένη τὴν Τζέην! μουρ-
μούρισα.

—Τὴν καυμένη τὴν Τζέην! μοῦ
ἐπανέλαβε μὲ ἓνα ὄφρος κοροῦ-
δευτικὸ πού μ' ἔκανε νὰ τὰ χά-
σω.

Χρειάστηκε νὰ τὴν παρακα-
λέσω πολὺ γιὰ νὰ μοῦ πῇ τὴν
ἀλήθεια. Ὅταν πῆγε νὰ τὴν ἐ-
πισκεφθῇ ὁ νεαρὸς σύζυγος, ἀ-
μέσως κατάλαβε ἀπ' τὸ ὄφρος του
πῶς κάτι τρομερὸ εἶχε συμβῇ.
Πρὶν νὰ ἀνοίξῃ τὸ στόμα του ἡ-
ξερε τί θὰ τῆς ἔλεγε.

—Μάριον, ἡ Τζέην μὲ ἐγκα-
τέλειψε.

Ἐκεῖνη χαμογέλασε καὶ τοῦ
ἔπιασε τὸ χέρι.

—Μπράβο, Γκίλμπερτ. Εἶσαι
σωστός τζέντλεμαν. Θὰ ἦταν φο-
βερὸ γιὰ κείνην νὰ ἔχῃ τὸ ὄφρος
τῆς ἐγκαταλελειμμένης.

Ἐκεῖνος ἀναστέναξε.

—Ἰσως. Δὲν μπορούσα νὰ ἐλ-
πίζω πῶς θὰ τὴν κρατοῦσα γιὰ
πάντα.

Ἡ κυρία Τάουερ νόμισε πῶς
δὲν εἶχε καταλάβει καλά.

—Βέβαια, ἐσὺ ἄφησες τὴν
Τζέην...

—Εἰγώ; Αὐτὸ θὰ ἦταν τὸ τε-
λευταῖο πρᾶγμα πού θὰ ἔκανα.

Θέλει ὅμως νὰ παντρευτῇ τὸν
Σέρ Ρέτζιναλτ Φρόμπισερ καὶ
προτοῦ παντρευτοῦμε εἶχαμε συμ-
φωνήσει πῶς ἂν ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς
δύο μας ἤθελε τὴν ἐλευθερία
του, ὁ ἄλλος δὲν θὰ τὸν ἐμπό-
διζε.

—Αὐτὸ ἦταν γιὰ σένα. Ἦσουν
21 χρόνια μικρότερός της.

—Βλέπεις ὅμως πῶς ὁ ὅρος
αὐτὸς εὐνοεῖ ἐκείνην τώρα.

Ὁ Γκίλμπερτ ἄφησε τὴν κυ-
ρία Τάουερ κατάπληκτη. Μόλις
κατάφερε λίγο νὰ συνέλθῃ, ὁ ὑ-
πηρέτης τῆς ἀνήγγειλε τὴν ἴδια
τὴν Τζέην. Ἐκείνη προχώρησε νὰ
τὴν φιλήσῃ, μὰ αὐτὴ τραθήχη-
κε παγερῇ.

—Ὁ Γκίλμπερτ μόλις ἔφυγε,
τῆς εἶπε. Μοῦ εἶπε κάτι πού δυ-
σκολεύομαι νὰ τὸ πιστέψω. Λέει
πῶς θέλεις νὰ πάρῃς διαζύγιο
γιὰ νὰ παντρευτῇς τὸν Σέρ Ρέ-
τζιναλτ Φρόμπισερ.

Ἡ Τζέην χαμογέλασε.

—Πρὶν ἀπὸ τὸ γάμο μου μὲ τὸν
Γκίλμπερτ δὲν μὲ συμβούλεψες
νὰ διαλέξω καλύτερα ἓνα ἄνθρω-
πο τῆς ἡλικίας μου; Ὁ Σέρ Ρέ-
τζιναλτ εἶναι 53 ἐτῶν.

—Μὰ, Τζέην, χρωστᾷς τὰ πάν-
τα στὸν Γκίλμπερτ. Πῶς μπορείς
νὰ εἶσαι τόσο σκληρή;

—Μὰ δὲν ἤμουν ποτὲ ἐρωτευ-
μένη μὲ τὸν Γκίλμπερτ. Τὸ ξέρει.
Αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκη νὰ ζήσω
μὲ ἓναν ἄνθρωπο τῆς ἡλικίας
μου. Τὸ πείραμα βᾶσταξε ἄρκε-
τά. Οἱ νέοι ἄνθρωποι δὲν ξέρουν
νὰ κουβεντιάζουν.

Ἡ κυρία Τάουερ ἔκανε μιὰ κί-
νησι διαμαρτυρίας.

—Ποτὲ δὲν σὲ θρῆκα ἀστεία,
Τζέην, εἶπε. Δὲν κατάλαβα ποτὲ
γιατί οἱ ἄνθρωποι γελοῦσαν μὲ

τὶς ἀνοησίες σου.

—Ὅυτε κι' ἐγώ, Μάριον, ἔβρι-
σκα τὸν ἑαυτό μου ἀστεῖο, εἶπε
ἡ Τζέην, καὶ δὲν εἶμαι καθόλου
δυσανεστημένη πού θὰ φύγῃ ἀπ'
τὸ Λονδίνο προτοῦ θρῆς ὁπαδοῦς
σ' αὐτὴ σου τῇ γνώμῃ.

—Τοῦλάχιστον, πές μου τὸ μυ-
στικὸ τῆς καταπληκτικῆς σου ἐ-
πιτυχίας.

Ἡ Τζέην τὴν κύτταξε μὲ τὸ
πρόσχαρο ὄφρος πού τὸ ἤξερα τό-
σο καλά.

—Ξέρεις, ὅταν στὴν ἀρχὴ τοῦ
γάμου μας ἐγκατασταθήκαμε
στὸ Λονδίνο καὶ ἄρχισα νὰ ἔχω
ἐπιτυχίες, πρώτῃ ἐγὼ ἐξεπλάγην.

Ἐλεγα τὰ ἴδια πράγματα ἀπὸ
τριάντα χρόνια τώρα καὶ κανεὶς
ποτὲ δὲν τὰ πρόσεξε. Φαντάστη-
κα πῶς ἔφταιγαν τὰ φουστάνια
μου ἢ τὰ κομμένα μου μαλλιά ἢ
τὸ μονόκλ μου. Ὑστερα ἀνακά-
τῃς πῶς ἡ αἰτία τῆς ἐπιτυχίας
ἦταν τὸ ὅτι ἔλεγα τὴν ἀλήθεια.
Ἦταν τὸ ὅτι ἐλεγα τὸν πῶς
Κανέναν δὲν σκέπτεται ποτὲ πῶς
μπορεῖ νὰ εἶναι ἐλικοκρινής. Καὶ
ἔτσι παίρνουν τὴν ἐλικοκρινία γιὰ
πνεῦμα. Κάποτε κάποιος θὰ θρῆ
τὸ μυστικὸ καὶ τότε δὲν θὰ κάνῃ
πιά σὲ κανένα ἐντύπωσι.

—Καὶ γιατί ἐγὼ ἤμουν ἡ μόνη
πού δὲν γελοῦσα; ρώτησε ἡ κυ-
ρία Τάουερ.

Ἡ Τζέην δῶτασε σὰν νὰ προσ-
παθοῦσε νὰ θρῆ μιὰ ἱκανοποιη-
τικὴ ἀπάντησι.

—Ἰσως γιατί δὲν ἀναγνώρι-
ζεις τὴν ἀλήθεια, ἀκόμη κι' ὅταν
φωνάζει, μικρὴ μου Μάριον, ἀ-
πάντησε ἡ Τζέην μὲ ἀγαθότητα.

Ἡ Τζέην εἶχε τὴν τελευταία
λέξι. Καὶ ἀσφαλῶς πάντα θὰ τὴν
εἶχε. Ἦταν καταπληκτικὴ.

μπορούσε να γεννηθῇ προτοῦ γίνῃ γνωστὸ ποιά εἶναι πραγματικῶς τὰ ἀπλά σώματα.

Ὁ ἄνθρωπος ὥστόσο ἔκανε τὸ χημικὸ ἀκολουθώντας τὴν παράδοσι ἢ κάποια ἐμπειρικὴ γνώσι. Στὴν ἐποχὴ λ.χ. τοῦ χαλκοῦ κατασκευάσθηκε ὁ ὀρείχαλκος. Οἱ Αἰγύπτιοι κατασκεύαζαν ἀλοιφές γιὰ νὰ ταριχεύουν τὰ πτώματα, οἱ Κινέζοι ἐφεύραν τὴν προσελλάνη μερικoὺς αἰῶνες πρὶν ἀπὸ τὸν Χριστὸ καὶ οἱ Φοίνικες ἀφοῦ ἔρριξαν ἐντελῶς τυχαῖα ἔνα πρᾶγμα σὰν τὴ σόδα πάνω στὴν ἄμμο καὶ ἀναψαν φωτιά γιὰ νὰ ψήσουν τὸ φαί τους, ἀνακάλυψαν πῶς γίνεται τὸ γυαλί.

ΓΙΑΤΙ ΟΙ ΑΛΧΗΜΙΣΤΑΙ ΑΠΕΤΥΧΑΝ

Εως ἐδῶ πᾶει καλὰ. Μὰ οἱ ἀλχημιστὰι θέλανε μὲ κάθε θυσία νὰ φτιάξουν χρυσάφι ἀπὸ τὸ μολύβι. Δὲν τὰ κατάφεραν καὶ δὲν τὰ κατάφεραν γιὰτὶ τὸ χρυσάφι καὶ τὸ μολύβι δὲν εἶναι συνθετες οὐσίες· εἶναι, ὅπως ἀνακαλύφθηκε ἀργότερα, στοιχεῖα ποὺ δὲν μεταβάλλονται τὸ ἓνα στὸ ἄλλο. Ἀλλὰ μιὰ ποὺ εἶχαν πιστέψει ὅτι τὰ πάντα εἶναι φτιαγμένα ἀπὸ ἄερα, νερό, γῆ καὶ φωτιά, οἱ ἀλχημιστὰι δὲν ἔχαναν τὴν ἐλπίδα τους.

Τὰ ἐργαστήρια τῶν ἀλχημιστῶν ἦταν πραγματικῶς θαυμαστὰ χημεῖα, ὅπου μάθαιναν ὅλες τὶς ἐργασίες ποὺ γίνονται στὰ σύγχρονα ἐργαστήρια καὶ τὶς

θιομηχανίες: διυλίσεις, διηθήσεις, ὀξειδώσεις κ.λ.π. Ἀλλὰ τὸ χρυσάφι ὄχι. Αὐτὸ δὲν ἔμαθαν νὰ τὸ φτιάχνουν, γιὰτὶ ὅπως εἶπαμε καὶ τὸ μολύβι καὶ τὸ χρυσάφι εἶναι στοιχεῖα.

Σὰ συμπέρασμα λοιπὸν θὰ μπορούσαμε νὰ ἐπαναλάβουμε τὴν ἀλήθεια, ὅτι ἀπλὸ εἶναι ἐκεῖνο ποὺ δὲν εἶναι σύνθετο.

Μὴ γελάτε! αὐτὴ ἡ διαπίστωσι ποὺ ἔκανε ὁ Μπόυλ στὰ 1600 — καὶ δὲν κατανοήθηκε — καὶ ποὺ τὴν ξανάκαμε ὁ Λαβουαζιέ λίγο πρὶν ἀπὸ τὰ 1800 καὶ κατανοήθηκε, εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ θεμέλιο τῆς χημικῆς ἐπιστήμης.

Πρέπει ὅμως νὰ προσέξουμε καὶ τοῦτο: πρῶτα - πρῶτα χρειάζοταν νὰ τὸ ποῖν: δηλαδὴ νὰ ρίξουν τὰ τέσσερα ἀριστοτελικά στοιχεῖα—εἰδῶλα ποὺ ὠργιζαν ἐπὶ δύο περίπου χιλιάδες χρόνια μὲ τοὺς περιπατητικούς, τοὺς σχολαστικούς κ.λ.π. καὶ χρειάζοταν ἀκόμη καὶ νὰ τὸ φτιάξουν: δηλαδὴ νὰ εἶναι ἱκανοὶ νὰ ποῖν ἂν μιὰ οὐσία εἶναι ἀπλὴ ἢ σύνθετη.

Αὐτὸ, τὴν ἐποχὴ τοῦ Λαβουαζιέ, ἦταν δυνατό νὰ γίνῃ καὶ γινόταν γιὰ ἓνα λόγῳ πολὺ σημαντικόν: Γιατὶ οἱ ἀλχημιστὰι, μὲ τὰ πειράματά τους δὲν μπόρεσαν μὲν νὰ κατακτήσουν τὸ μέταλλο «χρυσός», εἶχαν ὅμως κατακτήσει τὸν ἄλλο ἐκεῖνο χρυσὸ ποὺ εἶναι ἡ πειραματικὴ χημικὴ γνώσι.

Ἕνα ἀπὸ τὰ ἐπὶ θανάσιμα ἁμαρτήματα

ΦΙΛΑΡΓΥΡΟΙ

Τοῦ

ANTONIO MIOOTTO

Δὲν ὑπάρχει δυσκολώτερο πρᾶγμα στὸν κόσμῳ ἀπὸ τὸ νὰ συζητήσῃς μὲ ἓνα πρόσωπο ποὺ θεωρεῖ τὸν ἑαυτὸ τοῦ «τύπο καὶ ὑπογραμμὸ». Ὁ ψευτοευνάρετος δὲν μπορεῖ ν' ἀποφύγῃ τὴν ἀδιάκοπη σύγκρισι τῆς ἀρετῆς τοῦ μὲ τὰ ἐλαττώματα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Εὐχαριστεῖται μ' αὐτὸ μόνον καὶ μόνον γιὰτὶ αἰσθάνεται σιγουριά, γιὰτὶ βρίσκει καταφύγιον καὶ ἐξακολοθεῖ νὰ θεωρῇ τοὺς ἄλλους ὄντα κατώτερα.

Ο ΦΙΛΑΡΓΥΡΟΣ

Αὐτὸς ὁ «τύπος καὶ ὑπογραμμὸς» κατηγορεῖ κατὰ πρόσωπο τὸν ἄλλον ὅτι εἶναι ἄσωτος, ὅτι δὲν προνοεῖ, ὅτι τοῦ λείπει τὸ αἶσθημα τῆς εὐθύνης, ὅτι ἔχει μιὰ ἀχαλίνωτη τάσι πρὸς τὶς διασκέδασεις καὶ τὶς σπατάλες. Ὁ τόνος τῆς διδασχῆς θὰ καταλάσῃ ἀναπόφευκτα τὴν δεσποζούσα θέσι καὶ τότε θὰ βρεθοῦμε ξαφνικὰ μπροστὰ στὸν ἠθικολόγῳ, τὸν ἐυνάρετο, τὸν σοφὸ ποὺ δὲν ἐννοεῖ νὰ πέσῃ στὴν παγίδα τῶν ἐπιθυμιῶν. Συχνὰ ὁ σοφὸς αὐτὸς περνάει τὰ βράδια τοῦ κλεισμένου στὸ δωμάτιό του, μετρώντας καὶ ξαναμετρώντας τὰ ἔξοδα καὶ τὰ μικροποσά ποὺ μπόρεσε νὰ ἐξοικονομήσῃ καταπνίγοντας τὶς ἄθω κονομήσῃ καταπνίγοντας τὶς ἄθω χεῖρες ἐπιθυμίες του. Ἡ λογοτεχνία ἔχει παρουσιάσει σ' ὅλες τὶς ἀποχρώσεις τῆς τὴν προσωπικότητας τοῦ φιλάργυρου καὶ τώρα

πιά δὲν εἶναι καθόλου δύσκολο νὰ φανταστοῦμε ἓνα γέρο ποὺ χαϊδεύει ἀπληστα τὸ πορτοφόλι του. χαμένος μέσα στὸ μάταιο ὄνειρό του γιὰ τὴ δύναμι ποὺ συμβολίζει τὸ χρῆμα. Μὰ αὐτὴ ἡ συμβατικὴ προσωπικότητα δὲν ἐξαντλεῖ τὴν πραγματικότητα: δὲν εἶναι μόνον οἱ γέροι φιλάργυροι καὶ πίσω ἀπὸ τὴ συμπεριφορὰ αὐτῆ ποὺ προκαλεῖ συνήθως τὴν εἰρωνεία καὶ τὸ σαρκασμὸ, πρέπει νὰ ζητᾶμε κατὰ τὸ πολὺ σοβαρό, ἴσως κατὰ τὸ τραγικόν. Δὲν εἶναι τυχαῖο ὅτι ἡ Ἐκκλησία σὰν ἓνα ἀκάζει τὴ φιλαργυρία σὰν ἓνα ἁπὸ τὰ θανάσιμα ἁμαρτήματα. Ἡ καταδίκη αὐτῆς θὰ ἦταν ἀκατανόητη ἂν ἐπρόκειτο μόνον γιὰ ἓνα ἐλάττωμα πρὸς πολὺ γελοῖο παρὰ σοβαρό. Ἔτσι ἡ εἰρωνεία δὲν μᾶς βοηθεῖ στὴν ἀνάλυσι αὐτοῦ τοῦ ἀληθινὰ τρομεροῦ πάθους καὶ οἱ εὐτράπεζες ἱστορίες μένουν πάντοτε ἐπιφάνεια τοῦ φαινομένου: Ὁ γέρος ποὺ κρύβει ζήλο, τυπα τὰ χαρτονομίσματά του μέτωπα τὰ σόμπα καὶ ὕστερα ξεχνάει σὰ στὴ σόμπα καὶ ὕστερα ξεχνάει τὸ θησαυρὸ τοῦ ὅταν ἀνάβει φωτὶ ἡ ἱστορία τῶν ἀμείλικτων ποντικῶν ποὺ καταβροχθίζουν τὰ χαρτονομίσματα ποὺ εἶναι ραμμένα μέσα στὸ στρώμα· ἡ ἱστορία τοῦ ψευτοζητιάνου ποὺ πεθαίνει στὸ δρόμῳ καὶ ἔχει στὴν Τράπεζα τεράστιον λογαριασμὸν, κλπ. Ἀνοησίες! πᾶει νὰ πῇ κανεῖς. Μὰ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι τόσο ἁ-

ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΤΙΚΑ

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

στὴν «Ἐκλογὴ» τοῦ Ἰανουαρίου

πλό και ο ψυχολόγος ξέρει ότι οι απόλυτες κρίσεις πάνω στην προσωπικότητα είναι και επικίνδυνες και άχρηστες. Πλάϊ στις κοινές περιπτώσεις που αναφέραμε υπάρχουν άλλες που δεν μπορούμε να τις προσπεράσουμε με ένα χαμόγελο. Να ένας μεγαλοβιομήχανος που επιμένει ν' αρνήται την έλεημοσύνη στους φτωχότερους από τους υπαλλήλους του, γιατί μ' αυτό τον τρόπο, λέει, «ο άνθρωπος οδηγείται στην τεμπελιά». Να και ένας βαθύπλουτος τραπεζίτης που δεν θέλει ν' άγυρσά μιά κορόλα στην άνηψούλα του, ούτε κεράκια για τὸ Χριστουγεννιάτικο δέντρο, γιατί «τά παιδιά όφείλουν νά είναι άνδρες και νά περιφρονούν τὰ παιγνίδια». Και ή τάσι αυτή ύποστηρίζεται πάντα με ένα ρωμαλέο συλλογισμό, με την προσήλωσι στην λογική, με μιά τρομερή ανάγκη συγκαλύψεως της φιλαργυρίας κάτω από τὸν πέπλο της άρετης. Νά ο πολυεκατομμυριοχός που νοσηλεύεται σε ένα δημόσιο νοσοκομείο και ισχυρίζεται πώς δεν έχει τὰ μέσα νά πιή ένα καφέ ή ένα γάλα στο πρωινό του. Μά τὸ είπαμε κιόλας: εκείνο που κάνει έντύπωσι δέν είναι ή πράξι της φιλαργυρίας καθαυτή, όσο ή ανάγκη της δικαιολογίας, μιάς συμπεριφοράς όλοφάνερα άνόητης και επικίνδυνης.

Ή φιλαργυρία δέν είναι ένα πάθος που χαρακτηρίζει τὰ γηρατειά. Ή φιλαργυρία του γέρου είναι άπλως πιό σκληρή και πιό αδιάλλακτη: Ό γέρο-φιλάργυρος άποκρούει κάθε μορφή εύχαριστήσεως, άνέχεται τή στέρησι μέχρι που νά γίνη άκάθαρτος, παραμελημένος και έλεεινός. Αυτός είναι τὸ πρώτο θύμα του νοσηροῦ του πάθους. Στις άλλες ηλικίες ή φιλαργυρία αναφέρεται

προπαντός στη συμπεριφορά πρὸς τὸν πλησίον και έτσι θρίσκουμε τὸ νέο ή τὸν ξηθο που δέν γνωρίζει τή συμπόνοια, μά που ταυτόχρονα είναι ικανός νά παραχωρήσει στὸν έαυτό του τήν εύχαρίστησι, τήν άνεσι και τήν περιττή πολυτέλεια. Έδῶ έχουμε μιά περίεργη ταλάντευσι άνάμεσα στην άσωτεία και τή φιλαργυρία, άνάμεσα στην άρνησι κατανόησεως τῶν αναγκῶν τῶν άλλων και στην έπιμονή της αὐτοπεριοιήσεως. Μόνο με τὸ πέρασμα τῶν χρόνων αὐτὸ τὸ δεύτερο κίνητρο σβήνει και τότε θρίσκώμαστε μπροστά στη φιλαργυρία που έγινε πάθος πανίσχυρο και άκαταμάχητο.

Είπαμε ήδη ότι ο φιλάργυρος ζητᾷ κάθε πρόσχημα για νά δικαιολογήσει τή συμπεριφορά του και ότι άνατρέχει εύχαρίστως στη λογική για νά έξουδετερώσει τήν έπίκρισι και για νά ξαναβρῇ τὸ αίσθημα της σιγουριάς. Πραγματικά, από τὸν φιλάργυρο δέν λείπουν έπιχειρήματα. Θά πῇ λ.χ. πὸς τή φύσι υπάρχει μιά γενική τάσι πρὸς τήν άποταμίευσι και πὸς ή ζωή θά ήταν άκατανόητη χωρίς αὐτὸ τὸν προσανατολισμό πρὸς τήν οικονομία. Τὸ φυτὸ τὸ καλοκαίρι συσσωρεύει στοὺς ἱστούς του ἄμυλο και άλλες θρεπτικές οὐσίες για νά περάσει τήν έποχή της κακοκαιρίας· νά τὸ παράδειγμα τῶν λεγομένων κοινωνικῶν έντόμων (μυρμήγγια, μέλισσες κ.λ.π.) που γεμίζουν τή φωλιά τους με τρόφιμα ή τῶν θηλαστικῶν που ναρκώνονται τὸ χειμῶνα. Από τὸ συλλογισμό αὐτὸ ο φιλάργυρος θά συμπεράνη ότι κι' αὐτός στο θάθος ύπακούει άπλως στη φύσι και έπομένως ή τόσο έλεεινολογούμενη συμπεριφορά του δέν είναι παρὰ ή τελειοποίηση ένδς ὕγιους ένστίκτου που προβλέπει και φροντίζει για

τὸ μέλλον. Δέν υπάρχει λοιπὸν κανένα νοσηρὸ πάθος. Άπλως πρόκειται για μιά τάσι πρὸς τήν άποταμίευσι.

ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΙΣ ΔΕΝ ΘΑ ΠΗ ΦΙΛΑΡΓΥΡΙΑ

Κι' έδῶ φθάνουμε στὸν πυρήνα του ζητήματος. Είναι, αλήθεια, δυνατό νά δικαιολογήσουμε τή φιλαργυρία σαν λογική ανάγκη άποταμιεύσεως; Όταν σκέπτεται κανείς τήν άβεβαιότητα του μέλλοντος και τις συχνές έκπληξεις της μοίρας, είναι φρόνιμο και λογικὸ νά θέλη νά οργανώσει τή ζωή του με τρόπο που νά μπορῇ ν' άποφεύγει τέτοιες άπειλές. Ή έλαφρότητα και ή άπρονοησία πληρώνονται πάντοτε άκριβὰ και έπομένως κανείς δέν θά σκεπτόταν νά επικρίνει τὸν άνθρωπο που θάζει κάτι στην άκρη; Άλλά άποταμίευσι σημαίνει νά δέχεσαι τις μικροθυσίες για νά μπορῇς νά ξεπεράσεις τις δυσκολίες της αύριον.

Ή άποταμίευσι έχει σαφώς κοινωνικό χαρακτήρα και δέν συντελεῖ στην άπομόνωσι του ατόμου: είναι μάλλον ένα τέλειό σύστημα προνοίας, με τήν προσεκτική μιάς ένδεχόμενης κοινωνικής συνεργασίας.

Άν όλα αὐτά είναι σωστά, τότε είναι πολὺ άμφίβολη ή παλιά αντίληψη για τὸ δεσμό που ένώνει τή φιλαργυρία με τήν άποταμίευσι. Ό φιλάργυρος είναι αναισθητος, έγωιστής, άνίκανος ν' άγαπήσει, όχι μόνο τὸν πλησίον του, μά οὔτε και τὰ ζῶα και τις όμορφιές της φύσεως. Τὸ έξοδο για τή διατήρησι ένδς πουλιοῦ στο κλουβί θά τὸ θεωροῦσε πολὺ βαρὺ. Ό φιλάργυρος δέν μπορεῖ νά νοιώσει τήν οικογενειακή στοργή, τή φιλία ή τὸ αίσθημα της άλληλεγγύης, γιατί ύπακούει σ' ένα νόμο σκληρὸ κι' άπάνθρωπο. Είναι ένας άνθρωπος τραγικά μόνος και μόνο ή θέα του χρήματος μπορεῖ νά τὸν κάνει νά χαμογελάσει.

Διαπρεπείς ψυχολόγοι ύπεστήριξαν πὸς ή φιλαργυρία είναι πάθος του νοητικοῦ τύπου. Ή άποψη φαίνεται σωστή, γιατί ή συναισθηματική ζωή του φιλάργυρου είναι ελάχιστα ανεπτυγμένη και δλη του ή εύχαρίστησι έξαντλείται στοὺς συλλογισμούς πάνω στις δυνατότητες που τὸ προσφέρει τὸ πλούτι του. Όσο παφέρουν τὰ πλούτη του, ὁ φιλάργυρος αίσθάνεται μιά τυπική πνευματική χαρά στις φαντασιώσεις του.

Ενας τρομερὰ μύωψ έχασε τὸ καπέλλο του με τὸν αέρα. Άμέσως άρχισε τὸ κυνηγι. Μιά γυναίκα, που τὸν είδε νά μπαίνει στην αὐλή του σπιτιοῦ της, τὸ φώναξε:

- Τί κυνηγάτε έδῶ μέσα;
- Τὸ καπέλλο μου, τῆς λέει αὐτός, τρέχοντας πάντα.
- Καλέ, ποιὸ καπέλλο σου; Είναι ή μαύρη μας κόττα!

Οι καλοί τρόποι είναι πολιτισμός και όχι πολυτέλεια

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΚΑΛΟΙ ΤΡΟΠΟΙ

Νέος οδηγός καλής συμπεριφοράς

(Συνέχεια)

Οι καλοί τρόποι αλλάζουν συχνότατα μορφή, ή ζωή τους παρασύρει και ή πρόοδος τους δημιουργεί νέα προβλήματα. Σ' αυτή τη σειρά των άρθρων που προσφέρει ή «Έκλογη» στους αναγνώστες της, θα προσπαθήσει να μεταδώσει ό,τι πρέπει να γνωρίζουν κανείς σχετικά με τους καλούς και λογικούς τρόπους που ζητεί ή σύγχρονη ζωή.

Δεξιότητες - Χοροί

Υποσχεθήκαμε τον περασμένο μήνα να μιλήσουμε για τις πιο επίσημες κοσμικές δεξιότητες. Αυτές, όσο περνά ο καιρός, γίνονται σπανιότερες. «Ευτυχώς» λένε αυτοί οι όποιοι τις αποφεύγουν, «δυστυχώς» αυτοί που τις αγαπούν.

Η σημερινή ζωή δεν επιτρέπει στους περισσότερους ούτε να σκεφθούν να δώσουν χορό στο σπίτι τους, και σε πολλούς ούτε και να πάνε, γιατί το οικονομικό πρόβλημα που δημιουργεί μια βραδινή τουαλέττα, ένα σμόκιν, είναι άλυτο. Άλλα ίσως, ακριβώς έπειδή αυτού του είδους οι δεξιότητες δεν είναι πια πολυσυνήθισμένες, χρειάζεται να υπενθυμίσουμε μερικές λεπτομέρειες καλής συμπεριφοράς που τις αφορούν.

Ας υποθέσουμε λοιπόν ότι ελάβαμε μια πρόσκληση για μια επίσημη βραδινή δεξίωση. Το χαρτονάκι σάς προσκαλεί να πα-

τε στις 10 το βράδυ, στο τάδε ιδιωτικό σπίτι ή σε μια Πρεσβεία, και σάς παρακαλεί με τα καθιερωμένα αρχικά R.S.V.P. (repondez s'il vous plait) ή Π.Α. (παρακαλώ απαντήσατε) να δώσετε όσο το δυνατόν πιο γρήγορα την απάντησή σας. Αυτή μπορεί να την δώσετε τηλεφωνικά, γιατί συνήθως οι άνθρωποι οι όποιοι δίνουν χορό έχουν ένα πρόχειρο κατάλογο, κοντά στο τηλέφωνο, των προσκεκλημένων, όπου σημειώνουν τα «ναί» και τα «όχι». Αν άρνησθε, πράγμα το οποίο, όπως έχουμε επαναλάβει σε άλλο άρθρο, είναι δικαίωμά σας, ή υπόθεσις τελειώνει εδώ. Αν όμως δεχθήτε, τότε δεν τελειώνει, αλλά αρχίζει.

Το πρώτο απαραίτητο για να πάτε σε βραδινή δεξίωση είναι φυσικά το ρούχο. Ο άνδρας θα φορέσει μια από τις επίσημες ενδυμασίες, σμόκιν ή φράκο.

Το σμόκιν, προσοχή! φο-

ριέται πάντα με μαύρη γραβάτα και το φράκο πάντα με λευκή. Γι' αυτό πολλές φορές κάτω από τις προσκλήσεις δεν σάς γράφουν φράκο ή σμόκιν, αλλά White tie (άσπρη γραβάτα), δηλαδή φράκο, ή Black tie (μαύρη γραβάτα), δηλαδή σμόκιν. Δεν θα έπεκταθώ στην περιγραφή του σμόκιν, γιατί ένας οποιοσδήποτε ράφτης μπορεί να την δώσει στον ενδιαφερόμενο. Πάντως το θέμα είναι ότι στην Ελλάδα το σμόκιν φθάνει για τους περισσότερους και τους καλύπτει σχεδόν σε όλες τις κοσμικές περιστάσεις της ζωής. Μεταπολεμικώς ελάχιστοι είναι οι μεγάλοι χοροί όπου το σμόκιν δεν γίνεται δεκτό. Ακόμη και εκεί όπου πρόκειται να παραστούν οι Βασιλείς και όπου άλλοτε θα ήταν αυτονόητο ότι μόνον με φράκο και παράσημα θα μπορούσαν να εμφανισθούν οι κύριοι, τώρα, με την συναινέση της Διευθύνσεως της Έθιμοτυπίας της Αύλης, το άπλο σμόκιν θεωρείται αρκετό. Άλλοτε, στους χορούς, οι κύριοι φορούσαν γάντια. Αυτή ή συνήθεια έχει τελείως καταργηθεί. Ένας πολύ καλοντυμένος κύριος το πολύ να έχει, σαν συμπλήρωμα του σμόκιν, ένα ωραίο μαύρο παλτό, ένα κασκόλ από άσπρο μεταξωτό, ένα μαύρο καπέλλο και γάντια του δρόμου, τα όποια θα αφήσει στο θεστιάριο μαζί με το παλτό και το καπέλλο. Τώρα, στην Αγγλία, προς τιμήν της Βασιλίσσης Ελισάβετ, πολλοί Λονδρέζοι φορούν γιλέκα χρωματιστά από ύφασμα κεντημένα ή έμπριμέ σε τύπο λαχουριού. Αυτά όμως είναι εξεζητημένες μόδες που δεν έχουν κανένα λόγο να ταξιδέψουν έξω από το Λονδίνο.

Φυσικά, σε όλες αυτές τις περιστάσεις φοριούνται παπούτσια μαύρα. Αυτή ή τελευταία παρατήρηση ασφαλώς θεωρείται περιττή στην Ελλάδα, όπου όλος ο κόσμος το ξέρει. Θα ήταν όμως πολύ χρήσιμη για τις Ήνωμ. Πολιτείες της Αμερικής όπου είναι αφάνταστα τα χρώματα τα παρδαλά, τα κίτρινα παπούτσια και τα χρωματιστά παπιγιόν, τα όποια συνδυάζουν οι κύριοι με τα σμόκιν.

Για τις κυρίες το θέμα είναι διαφορετικό. Υπάρχει φυσικά ή μόδα, ή οποία διευθύνει το είδος του φουστανιού που θα φορέσουν. Άλλά, εκτός από τη μόδα, παίζει ρόλο ή ηλικία, ή προσωπικότης, ή τύπος της γυναίκας. Υπάρχει κάποιος παράδοσις, ή οποία απομακρύνει το μαύρο βραδινό φόρεμα από τα νέα και άνυπαντρα κορίτσια. Η αλήθεια είναι ότι ή νέα κοπέλλα σε χορό είναι πιο χαριτωμένα ντυμένη με ανοιχτά χρώματα με τα φαρδιά ελαφρά χορευτικά φορέματα της εποχής. Δεν χρειάζεται να φορή και πολλά κοσμήματα. Ένα κολλιέ από μαργαριτάρια (ευτυχώς τα μαργαριτάρια τα ψεύτικα είναι ωραιότερα και έχουν αναπληρώσει τα απρόσιτα αληθινά κολλιέ της παλιάς εποχής) είναι ό,τι πρέπει.

Πάντως, όπως είπαμε, το ζήτημα του φουστανιού δεν είναι ζήτημα έθιμοτυπίας αλλά ζήτημα μόδας.

Η έθιμοτυπία ζητεί από τους καλεσμένους να φθάσουν περίπου στην ώρα τους. Υπάρχει ολιγώτερη αυστηρότης στην ώρα προσελεύσεως για χορό παρά για γεύμα και όταν ή πρόσκλησις είναι για τις 10, το να φθάσει κανείς μεταξύ δέκα και τέταρτο και

δέκα και μισή αποτελεί άναγνωρισμένη συνήθεια. Έκει, στην είσοδο, θα βγάλη το παλτό, θα πάρη αριθμό θεστιάριου και θα προχωρήσει προς τις αίθουσες όπου ή πρώτη του άσχολία θα είναι να βρής τους οικοδεσπότες και να τους χαιρετίσει. Οί ξένοι όταν δέχονται κάθονται πάντα κοντά στην είσοδο άκριβώς για να παρακολουθούν τους καλεσμένους. Οί δικοί μας είναι λιγώτερο τυπικοί και αυτό συχνά δημιουργεί παρεξηγήσεις. Σε πολύ μεγάλους χορούς και δεξιώσεις υπάρχουν καλεσμένοι, οί όποιοι, μέχρι το τέλος της βραδυάς, δέν έχουν καν χαιρετίσει τους οικοδεσπότες, είτε γιατί δέν τους έχουν βρής, είτε γιατί άπλως δέν τους έχουν άναγνωρίσει.

Άφου χαιρετίση κανείς, ή συνέχεια είναι άπλή. "Αν είναι χορός χορεύει, αν δέν είναι, τριγυρνά να συναντήση κάποιον γνωστό και να κουβεντιάση. "Αν ό μπουφές είναι άνοικτός προχωρεί προς τον μπουφέ για να σερβιρισθής, να φάη και να πιή. Έκει καλό είναι να μην περάση όλη τη βραδυά. Πολλοί πίνουν κουβέντα γύρω από το μπουφέ, άλλοι γιατί τους άρέσει να τσιμπολογούν συνέχεια, άλλοι γιατί άπλως άφαιρούνται και στέκονται εκεί όπου παρατηρείται ή μεγαλύτερη κίνηση. Αυτό πρέπει να το άποφεύγη κανείς έπιμελώς, γιατί και τους οικοδεσπότες δυσκολεύει και κακή έντύπωσι δίνει στους τρίτους. «Τόν είδες τόν τάδε χθές στο χορό;» «Ναί, και δέν ξεκόλλησε όλο το θράδυ από τόν μπουφέ.»

Είπαμε πριν ότι αν είναι χορός, πρέπει κανείς να χορέψη. Αυτή ή φράσις που φαίνεται πολύ άπλή κρύβει έν τούτοις πάρα πολ-

λά, γιατί δέν είναι μόνον ότι πρέπει να χορέψη, αλλά, —έδω άπευθυνόμεθα άποκλειστικώς στους κυρίους,— πρέπει άπαραιτήτως να χορέψη ώρισμένες κυρίες σε άπόλυτη προτεραιότητα.

Στην Έλλάδα, σ' αυτό το θέμα οί άνδρες, ιδίως οί νέοι, φέρονται έλεεινά. Χορεύουν μόνον με τις κοπελλιτσες που τους άρέσουν, μιá και δυό και τρεις φορές, και άδιαφοροδύν όλότελα για τις ύποχρεώσεις που έχουν σ' αυτό το θέμα και δέν ξέρουν πόσο κακό κάνουν στον έαυτό τους με το να μη θυσιάζουν μερικούς χορούς στους καλούς τρόπους και στην ευγένεια. "Ενας καθώς πρέπει κύριος όφείλει να χορέψη θεβαίως την οικοδέσποινα ή τουλάχιστον να την ζητήση να χορέψη (καί, αν δη ότι είναι πάρα πολύ άπησυχολημένη να μην έπιμείνη) και έπειτα τις κυρίες που τόν έχουν καλέσει σπίτι τους, τις κοπέλλες που, χωρίς θέβαια να είναι ιδιαιτέρως ώραιες, είναι γνωστές του, φίλες του, μέλη της συντροφιάς του. Δέν υπάρχει τίποτα σκληρότερο για μιá κοπέλλα παρά να θάλη το θραδινέ της φόρεμα, να κάνει ό,τι μπορεί για να παρουσιαστή πιό καλή, να πάη σε ένα μεγάλο χορό και εκεί οί γνωστοί της, αυτοί που υποτίθεται ότι είναι φίλοι της και παρέα της, να μη γυρίσουν να την κυττάζουν, γιατί έχουν ξεκινήσει για κυνήγι και για περιπέτεια. "Υπάρχει, σε ένα θραδινό χορό, καιρός για όλα.

Οί πρώτες ώρες πρέπει να θυσιάζονται στην ευγένεια, και το κυνήγι να περιμένη λίγο μετά από τα μεσάνυχτα για να ξεελιχθής. Πρέπει να πω ότι πάρα πολλοί οικοδεσπότες φτάνει γι' αυτούς τους κακούς τρόπους τών Έλλήνων άνδρων. Δέν φροντί-

ζουν ώστε ή μουσική να παίξη σύντομους χορούς και δέν διευκολύνουν άκριβώς τους χορούς της ευγενείας. Γιατί, και ό πιό εύσυνειδητος νέος, όταν δη ότι κάθε χορός κρατάει μισή ώρα τρωμάζει με την ιδέα ότι θα φορτωθής, για ένα άτέλειωτο χρονικό διάστημα, μιá οποιαδήποτε θαρατή κυρία, στην οποία θέλει να φανή ευχάριστος. Οί χοροί, όχι μόνον στα σπίτια αλλά και στα κέντρα και στα ξενοδοχεία, πρέπει άπαραιτήτως να γίνουν πιό σύντομοι ή να διακόπτονται για λίγο και να ξαναρχίζουν κάθε τρία, τέσσερα, πέντε λεπτά, ώστε να διευκολύνουν τις αλλαγές της ντάμας και του καθαλλιέρου.

Άπό την πλευρά τών κυριών, και εκεί παρατηρείται συχνά ένα άνάλογο φαινόμενο κακών τρόπων. "Η κυρία που θαριέται να χορέψη με τόν ένα σηκώνεται και δέχεται να χορέψη με τόν άλλον. Αυτό είναι άπαράδεκτο και άποτελεί μιá από τις χειρότερες άποδείξεις κακών τρόπων. Μιá κυρία που πάει σε χορό όφείλει να δεχθής να χορέψη με όποιο γνωστό της κύριο την καλέσει. Δέν έχει παρά να κουρασθής γρήγορα, να χορέψη λίγο και να σταματήσει ή άλλωις να άποφασίση να μη χορέψη καθόλου. "Υπάρχει, φυσικά, σε όλ' αυτά τα μικρά προβλήματα ό τρόπος ό καλός, με τόν όποιον μπορεί κανείς να άρνηθής. "Υπάρχει το «πολύ ευχαρίστως, αλλά τώρα διψώ τρομερά. Θέλετε να πάμε να πάρουμε ένα ποτηράκι στον μπουφέ και μετά χορεύουμε» ή «ξέρετε αυτή είναι σάμπα και εγώ δέν χορεύω σάμ-

πα» ή οποιαδήποτε άλλη προσωπική δικαιολογία. Πάντως, τόν χορό τόν όποιον έχει άρνηθής μιá κυρία σε ένα καθαλλιέρο, οποιασδήποτε και αν είναι αυτός, δέν πρέπει κατ' ούδένα τρόπο να τόν χορέψη με άλλον. Τόν μετέπειτα, στην άνάγκη, ναί.

Φυσικά οί κύριοι που θγαίνουν θράδυ σε κέντρα ή που βρίσκονται σε χορούς μεγάλων ξενοδοχείων και κάθονται γύρω από ένα τραπέζι με την δική τους συντροφιά όφείλουν άπαραιτήτως να χορέψουν όλες τις κυρίες το θραπέζιου. Αυτό δέν θα έπρεπε ούτε να το άναφέρη κανείς αν δέν συναντούσε τόσο συχνά το θέαμα του κυρίου που δέχεται την πρόσκλησι να παραστή σ' ένα μεγάλο δημόσιο χορό και εκείνο το θράδυ τρώει, πίνει, στρογγυλοκάθεται στο τραπέζι και ούτε τόν κουνάει, δίνοντας το θαρδ παράδειγμα της άνατολίτικης άκεφιάς. "Η αλήθεια είναι ότι αν πρόκειται να κάνει κοσμική ζωή, πρέπει να άποφασίση ότι ό χορός άποτελεί ένα από τα άπαραίτητα έφόδια. Δέν είναι άνάγκη να χορεύη ιδιαιτέρως καλά αλλά άπλως να χορεύη αξιοπρεπώς και να μην έχη άπέναντι του χορού κανένα σύμπλεγμα κατωτερότητας ή άνωτερότητας «Βαριέμαι τα φράγκικα» δέν είναι έξυπνάδα είναι άπλως δείγμα καθυστέρημένων κοινωνικών τρόπων...

ΜΑΡΙΝΑ

ΤΟΝ ΑΛΛΟ ΜΗΝΑ :

Χριστουγεννιάτικα και Πρωτοχρονιάτικα έθιμα, δικά μας και ξένα.

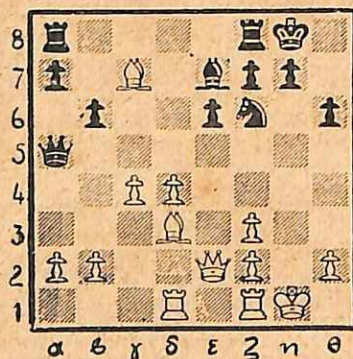
ΣΚΑΚΙ

ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΠΑΡΤΙΔΑ

“Ασκήσις άρ. 215

ΜΑΥΡΑ (12)

ΛΕΥΚΑ (13)

Λευκά: Ρη1. Βε2. Πδ1. ζ1. Αγ7. δ3. Σα2. β2. γ4. δ4. ζ2. ζ3. Θ2.

Μαύρα: Ρη8. Βα5. Πα8. ζ8. Αε7. Ιζ6. Σα7. β6. ε6. ζ7. η7. Θ6.

Είς αυτήν την θέσιν είναι ή σειρά των Μαύρων να παίξουν.

Μπορεί λοιπόν τὰ Μαύρα νά πάρουν άκινδύνως τὸ πόνιν α2;

“Εάν τὸ ἔπαρναν, τί θὰ ἐπαίξατε ἐσεῖς εἰς τὴν θέσιν τῶν Λευκῶν;

Πρόβλημα άρ. 216.

W. V. HOLZHAUSEN

Λευκά (7): ΡΘ1. Ιζ1. ζ3. ΑΘ5. Σγ2. η4. Θ2.

Μαύρα (4): ΡΘ3. Αγ1. Σγ3. Θ4.

Τὰ Λευκά παίζουν καὶ κάνουν μάτ σὲ “τρεῖς” κινήσεις.

Μία ἐξυπὴν σύνθεσις τοῦ γνωστοῦ Γερμανοῦ συνθέτου.

“Ασκήσις άρ. 217. Λευκά (5) Ργ2. Πζ5. Ιη7. Σα4. ζ4.

Μαύρα (3): Ργ4. Ιγ5. Σζ2.

“Υποθεθῆσθω ὅτι θρεθῆκατε σὲ μιὰ παρτίδα σκακιού —παίζοντας τὰ Λευκά— στὴν παραπάνω θέσι. Εἶναι τώρα ή σειρά σας νά παίξετε. Οἱ περισσότεροι παῖκται ἀσφαλῶς θὰ ἔγκατέλειπαν τὴν παρτίδα, διότι πῶς νά εὐρεθῇ τρόπος ἀναγκαιτισέως τῆς μετατροπῆς τοῦ μαύρου πονιού εἰς Βασιλίσσαν; “Εν τούτοις ὑπάρχει ἕνας ἐξησφαλισμένος τρόπος νά ἐπιτύχουν τὰ Λευκά τὸ Ρεμί!

Ποῖος παῖκτης θρίσκει τὴ σωστὴ συνέχεια;

“Ασκήσις άρ. 218. «ΦΙΝΑΛΕ».

Λευκά (3): Ρδ5. ΑΘ7. Ση7.

Μαύρα (3): Ρη5. Πζ6. Σζ7.

“Σ’ αὐτὴ τὴ θέσι ἦτο ή σειρά τῶν Μαύρων νά παίξουν. Τὸ λευκὸ πόνιν βγαίνει ἀνεπὶχλητὰ πρὸς μετατροπὴν Βασιλίσσης. Πῶς θὰ τὸ σταματήσετε; “Η παρτίδα φαίνεται χαμένη γιὰ τὰ Μαύρα. Καὶ ὅμως ὑπάρχει ἕνας ὠραιότατος τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον μπορεῖτε νά ἐμποδίσετε τὰ Λευκά νά κερδίσουν. Ποῖος τὸν θέλετε;

“Ασκήσις άρ. 219. «ΦΙΝΑΛΕ».

Λευκά (3): Ρδ3. Πη7. ΑΘ4.

Μαύρα (3): Ρε5. ΑΘ2. Ιδ6.

Εἶναι ή σειρά τῶν Λευκῶν νά παίξουν. Οἱ περισσότεροι παῖκται θὰ θεωροῦσαν δικαιολογημένα τὴν παρτίδα αὐτὴ γιὰ «νούλα». “Εν τούτοις τὰ Λευκά μποροῦν νά κερδίσουν. Πῶς ὅμως;

“Ασκήσις άρ. 220. (“Απὸ μίαν παρτίδα).

Λευκά (9): ΡΘ1. Βδ3. Πδ1. Ιζ5. ΑΘ1. Σα2. ε4. η2. Θ2.

Μαύρα (9): ΡΘ8. Βε5. Πδ7. ΑΘ7. δ4. Σα6. β5. η7. Θ6.

“Υποθεθῆσθω ὅτι παίζοντας μιὰ παρτίδα σκακιού θρεθῆκατε μὲ τὰ Μαύρα στὴν παραπάνω θέσι. Εἶναι τώρα ή σειρά σας νά παίξετε. “Ο Αδ4 ἀπειλεῖται. Φαίνεται πῶς ή ἀπόλεια ἐνὸς πονιού εἶναι ἀναπόφευκτος. Βλέπετε ἐδῶ καμμίαν καλὴν συνέχειαν διὰ τὰ Μαύρα;

Πρόβλημα άρ. 221.

E. PRADIGNAT

Λευκά (5): Ρζ8. Βα5. Αδ6. Ιγ4. Σζ4.

Μαύρα (5): Ργ6. Αγ8. Ιδ3. Σβ7. δ7.

Τὰ Λευκά παίζουν καὶ κάνουν μάτ σὲ δύο κινήσεις.

Πρόβλημα άρ. 222

SAMUEL LOYD

Λευκά (8): Ργ1. ΒΘ3. Πδ2. Ιδ2. γ7. Σα3. β6. ε3.

Μαύρα (8): Ργ3. Σγ5. Ια5. ε5. Αγ6. Σβ3. β7. δ3.

Τὰ Λευκά παίζουν καὶ κάνουν μάτ σὲ δύο κινήσεις.

Πρόβλημα άρ. 223

C. HOWARD

Λευκά (9): ΡΘ2. Βζ4. Πα4. Αα6. δ8. Ιζ6. ζ7. Σγ2. δ5.

Μαύρα (8): Ργ5. Πβ7. Αβ8. Σβ4. γ7. δ3. δ4. ζ3.

Τὰ Λευκά παίζουν καὶ κάνουν μάτ σὲ δύο κινήσεις.

Πρόβλημα άρ. 224

C. MANSFIELD

Λευκά (12): Ρα5. ΒΘ7. ΠΘ4. ε8. Αβ6. η4. Ιγ7. η6. Σγ2. δ2. δ4. ε5.

Μαύρα (8): Ρε4. Βζ5. Αβ8. Ιη8. Σγ4. ζ3. Θ5. Θ6.

Τὰ Λευκά παίζουν καὶ κάνουν μάτ σὲ δύο κινήσεις.

ΠΩΣ ΑΝΟΙΓΕΙ ΚΑΝΕΙ Σ ΜΙΑ ΠΑΡΤΙΔΑ

(8η συνέχεια)

Τὰ πόνια κινούνται ποικιλοτρόπως. Μεμονωμένα πόνια «μπλοκέρνουνται» συχνά, δηλαδή ἐμποδίζονται τελείως στο πρόχωρημα ἀπὸ μιὰ φτυγούρα ποῦ θρίσκειται μπροστά τοὺς. «Ντουμπλάρισμα» πόνια, δηλαδή τὸ ἕνα μπροστά στο ἄλλο, θεωροῦνται δικαιολογημένα ὡς δυσκολοκίνητα καὶ ἐπομένως μεινέκκημα. “Απὸ τὴν ἄλλῃ μερίᾳ ἀφίνουν ὁδὸς στοὺς δικούς των πύργους περισσότερο ἀνοικτὸ δρόμο καὶ διευκολύνουν τὶς κινήσεις τῶν θαρῶν πεισών, πρᾶγμα ποῦ ἱσφαρίζει συχνά τὸ μειονέκτημα τοῦ «ντουμπλάρισματος». Οἱ «κλεισμένες» σειρὲς πονιῶν ἀποτελοῦν συχνά ἀπρόσιτα τεῖχη καὶ ἐμποδίζουν καὶ τοὺς δύο ἀντιπάλους στίς μετακινήσεις, ἰδίᾳ ὅταν ἐπεκτείνονται ἐπάνω σ’ ὅλη τὴ σκακίερα. Σὲ τέτοια περίπτωσι ὑπερτερροῦν οἱ “Ιπποὶ, ποὺ πιτῶσι νὰ ἐμπόδια. Αἱ κινήσεις τῶν “Αξιωματικῶν περιορίζονται τότε σημαντικώτατα. “Οταν ὅμως οἱ διάφορες δια-

γώνιες καὶ κάθετες εἶναι ἐλεύθερες πονιῶν, τότε ὑπερτερροῦν ἡ ἀξία τῶν “Αξιωματικῶν ποὺ δροῦν ἀπὸ μακριά, ὁπότε ή κατοχή ἐνὸς ζευγαριοῦ “Αξιωματικῶν ἐναντίον ἐνὸς ζευγαριοῦ “Ιππων εἶναι ἀξία ἐπιδιώξεως. Μερικὴ ἐπιτυχία εἶναι ή ἐπιδιώξις ἀλλαγῆς ἐκθρικοῦ “Αξιωματικοῦ. Ἐναντι Λευκοῦ “Ιπποῦ σὲ ἀνοικτὴ θέσι. “Εάν τὰ Λευκά τὸ ἐπιτύχουν, τότε μένουν δύο Λευκοὶ “Αξιωματικοὶ καὶ ἕνας Λευκὸς “Ιππος ἔναντι δύο μαύρων “Ιππων καὶ ἐνὸς μαύρου “Αξιωματικοῦ. Τότε τὰ Μαύρα πρέπει νά ἐπιδιώξουν τὴν αὐτὴν θέσιν ἀλλαγῆς. “Εάν τώρα τὰ Λευκά ἐπιτύχουν ἄλλη μιὰ τέτοια ἀλλαγὴ, τότε θὰ θρεθῶν, μετὰ τὴν ἀλλαγὴ Ντάμας καὶ δύο Πύργων, σχεδὸν αὐτομάτως ἐς πλεονεκτικὴ θέσι. Σπουδαῖο ρόλο παίζει ἐπίσης ή ἐκτίμησις τῆς ἀξίας δύο “Αξιωματικῶν τοῦ ἰδίου χρώματος. “Ο “Αξιωματικὸς ὁ ὁποῖος προστατεύει, ἀπὸ πῶς, μόνον πόνια τοῦ ἰδίου χρώματος θεωρεῖται «κακός», “Αξιωματικὸς, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν «καλόν», ὁ ὁποῖος περνά ἀνάμεσα ἀπὸ τὶς σειρὲς τῶν δικῶν τῶν πονιῶν, ἐνασχών οὕτω τὴν δύναμιν τῶν πονιῶν.

(“Η 9η συνέχεια εἰς τὸ προσεχές).

ΑΛΗΘΙΝΑ

ΣΚΑΚΙΣΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΟΞΑ

“Ο Λίλιενταλ κατέχει τὸ παγκόσμιον ρεκόρ «σιμουλτανέ» (σύγχρονο παίξιμο μὲ πολλοὺς παίκτας) ἐναντίον 202 ἀντιπάλων. “Εκέρδισε 145, ἔκαμε 22 νου-λες καὶ ἔχασε 35 παρτίδες.

Τὸ πρῶτο γνωστὸ ἱστορικὸ πειστη-ριον, σχετικὸ μὲ τὸ σκάκι, εἶναι μιὰ ἐπιγραφή στὴν πυραμίδα τῆς Γκίζης, ποὺ χρονολογεῖται 3000 χρόνια π.Χ.

Τὸ πρῶτο πρόβλημα σκακιού, ποὺ ἦτο δυνατόν νά θεσπισθῇ, τὸ συνέθεσε ὁ Χαλῖφης Μουσταμὶ Μπιλλά, στὴ Βαγδάτη, ἀπὸ τὸ 834 μέχρι τὸ 842.

Στὸ γυναικεῖον πρωτάθλημα τοῦ 1936 στὴ Ρωσία γιὰ τὸ πρωτάθλημα τοῦ σκακιῦ ἔλαβαν μέρος 10.000 γυναῖκες!

I. X.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΣΚΑΚΙΟΥ

Δ. Κ. “Απόφασις: Πῶς θέλετε νά ἐξετάσωμε συνθέσεις σας, ὅταν ἕνα πρόβλημα ὁρθόν (156) τὸ θρίσκετε ἐσφαλμένον καὶ δὲν βλέπετε τὴν ἀπλουστεμένην καὶ δὲν ἀπαντήσῃ; Τεὺχὴ ἐξεδοθήσαν ῖαν τῶν ἀπαντήσῃ; Τεὺχὴ ἐξεδοθήσαν ἑλάχιστα! Μάλιστα, εἶναι τοῦ Λόυντ.

Λύσεις στὴ σελίδα 104

Γράμματα

τῶν ἀναγνωστῶν μας

ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΙΣ

Ἀγαπητὴ «Ἐκλογὴ».

Διαβάζοντας στὸ περασμένο τεύχος σου τὴ σελίδα «Ξέρουν νὰ ζωγραφίζουν;» εἶδα ὅτι θὰ εὑρίσκα τὴ λύσι στὴ σελίδα 110. Ἐψαξα, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν τὴ βρῆκα. Γιατί:

1. Π.

Ἔχετε δίκιο. Ἡ λύσις παρελείφθη κατὰ λάθος. Γι' αὐτὸ καὶ τὴν παραθέτουμε τώρα ἐδῶ:

1) Μοντιλιάνι. 2) Ματίς. 3) Ρουά. 4) Νταλί. 5) Βιγιόν. 6) Πिकासό. 7) Λά Φρεναι. 8) Μπράκ.

ΟΙ ΥΠΟΓΡΑΦΕΣ

Ἀγαπητὴ «Ἐκλογὴ».

Ὡς τακτικὸς ἀναγνώστης σου σοῦ ἐστειλα στίς 6 Αὐγούστου ἕνα γράμμα μὲ ἕνα σταυρόλεξο καὶ ἕνα μωσαϊκό. Παρήλθον ἀπὸ τότε δύο μῆνες, ἀλλὰ δὲν ἔλασα ρυθμιὰ ἀπάντησι. Τοῦτο μὲ ἐστενοχώρησε.

.....

Ἄργος

Καὶ τὴν «Ἐκλογὴ» ἐστενοχώρησε ἡ ἀδυναμία της νὰ σὰς ἀπάντησῃ καὶ τὴν στενοχωρεῖ καὶ σήμερα. Ἡ «Ἐκλογὴ» δὲν ἀφίνει τοὺς φίλους της δίχως ἀπάντησι, τοὺς ζητάει μόνον λίγη βοήθεια: Μία εὐ α ν ά γ ν ω σ τ η ύ π ο γ ρ α φ ή. Τὸ παραπάνω ἐρωτηματικὸ δείχνει τὴν ἀπορία μας. Σὲ ποιὸν νὰ ἀπαντήσουμε; Καὶ ἂν ἐγκριθῇ τὸ ἀνέκδοτό σας, μὲ τί ὄνομα νὰ τὸ βάλομε καὶ σὲ ποιὸν νὰ στείλομε τὰ χοήματα; Ἐνα σωρὸ μικροπράγματα πού δὲν τὰ προσέχει κανεὶς, δυσκολεύουν κάποτε τοὺς ἄλλους. Τὸ δικό σας γράμμα μας δίνει τὴν εὐκαιρία νὰ ποῦμε τὸν καὶ μὲ μας πού τὸν δημιουργοῦν χωρὶς νὰ τὸ θέλουν πολλοί, καὶ πολὺ ἀγαπητοὶ φίλοι μας. Λοιπὸν: Κ α θ α ρ ή ύ π ο γ ρ α φ ή ὅχι τίφρα.

ΤΟ ΜΩΣΑΪΚΟ

Στὸ «Μωσαϊκὸ τῆς ζωῆς» δημοσιεύονται μ ὁ ν ο ν τὰ ἀνέκδοτα πού ἐγκρίνονται. Ὅσοι δὲν βλέπουν τὸ ἀνέκδοτό τους, πρέπει νὰ συμπεράνουν ὅτι ἢ δὲν ἐνεκρίθη ἢ εἶναι πολὺ γνω-

στὸ ἢ ὅτι περιμένει τὴ σειρά του. Τὰ χρήματα ἀποστέλλονται ταχυδρομικῶς σὲ δόσεις μένουσιν ἐπαρχία. Οἱ Ἀθηναῖοι παρακαλοῦνται, ὅταν δοῦν τὸ ὄνομά τους, νὰ πρὸν αὐτοπροσώπως ἀπὸ τὰ γραφεῖα τῆς «Ἐκλογῆς». Ζήνωνος 4.

Η ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

Ἀγαπητὴ «Ἐκλογὴ».

Ἐμεῖς πού ἔχομε ἀγοράσει τὴν κυκλοφορήσασα «Ἐγκυκλοπαίδεια», μήπως θὰ πρέπει νὰ ἀναμείνωμε εἰς τὸ τέλος τοῦ κυκλοφοροῦντος κατὰ τεύχη νέου ἔργου, π ρ ο σ θ ή κ η, γιὰ ὅσα ἔχουν ἀλλάξει;

ΔΗΜ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

Οἱ συμπληρώσεις καὶ οἱ διορθώσεις πού γίνονται στὴ νέα σειρά τῆς «Ἐγκυκλοπαίδειας» δὲν μποροῦν νὰ κυκλοφορήσουν χωριστά. Τὰ Ἀλμανάκ (πρὸς τὰ ὁποῖα πλησιάζει περισσότερο ἡ «Ἐγκυκλοπαίδεια») ἐπανεκδίδονται συχνά, ὥστε νὰ εἶναι ἐνημερωμένα. Ἐτσι, ὅσοι ἔχουν ἤδη τὸ βιβλίο τους, θὰ ἀποκτήσουν ἄλλο ἕνα ὅταν ἡ νέα σειρά συμπληρωθῇ.

ΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Παρακαλοῦμε τοὺς ἀναγνώστες πού ζητοῦν νὰ ἐγγραφῶν συνδρομηταί, νὰ ἀποστέλλουν τὰ χρήματα μίᾳ ἐτήσιας ἢ εξαμήνου συνδρομῆς, ὅπως ἀναγράφονται στὴν πρώτη σελίδα.

Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Μὲ λύπη μας πληροφοροῦμε τοὺς ἀγαπητοὺς ἀναγνώστες τῆς «Ἐκλογῆς» πού ζητοῦν νὰ τοὺς δημοσιεύωμε ἀγγελία γιὰ ἀλληλογραφία, ὅτι ἡ στήλη αὕτῃ ἔχει ἀπὸ καιρὸ καταργηθῇ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἀγαπητὴ «Ἐκλογὴ».

Θέλουμε νὰ σὲ εὐχαριστήσουμε γιὰ τὸ πλούσιο περιεχόμενό σου καὶ τὴν χαρὰ πού μας προσφέρεις κάθε μῆνα. Πράγματι, ἀνταποκρίναι πλήρως στίς ἐπιθυμίες μας, θεωροῦμε δὲ τιμὴ μας καὶ τιμὴ τῆς χώρας μας νὰ ἔχομε ἕνα τέτοιο περιοδικό. Θέλουμε ὅμως νὰ σοῦ ζητήσουμε μιὰ

χάρι: Ἐπιθυμοῦμε νὰ μὰς κάμης γνωστὴς, ἂν σοῦ εἶναι δυνατόν ταχυδρομικῶς, τίς διευθύνσεις τῶν κατὰ πρόσωπων:

Edmund Hillary, Albert Einstein, Dr Fleming, Homer A. Thompson, Somerset Maugham, L. Pirandello, Roger Tourte, Yehudi Menuhin, Τζίνα Μπαχάουερ, Ἀίλην Τζόυς, Ν. Μοσχονάς.

Σὲ εὐχαριστοῦμε πολὺ, ἀγαπητὴ «Ἐκλογὴ», γιὰ τὴν ἐξυπηρέτησι.

Μετὰ τιμῆς
Α.Β., Χ.Μ.

Ἀπὸ τίς διευθύνσεις πού μὰς ζητᾶτε, σὰς δίνουμε ὅσες μπορέσαμε νὰ βροῦμε:

Albert Einstein = Home: 112 Mercer st. Princeton, N. J.

Dr Fleming = 20 Danvers Street, S. W. 3. - The Dhoon, Barton Mills, Mil-denhall, Suffolk.

Homer A. Thompson = Somerville and Cherry Valley Rds, Princeton, R. 1, N. J. Somerset Maugham = St. Jean - Cap Ferrat, A.M., France.

Roger Tourte = Μαρασλὴ 52 (Ἀθῆναι).

Yehudi Menuhin = P.O. Box 157. Los Gatos, Calif and Care Columbia Artists Management, Inc., 113 W. 57 th St., N.Y. City.

Ἀίλην Τζόυς = The Studio, 14a Selwood Place, S.W. 7.

N. Μοσχονάς = Buckingham Hotel, New York, N. Y.

Ἐκκυκλοφοροῦσε...

Ο Β' ΤΟΜΟΣ 1953 ΤΗΣ "ΕΚΛΟΓΗΣ"

Οἱ Τόμοι, ὡς καὶ τὰ παλαιὰ τεύχη, τῆς «Ἐκλογῆς» δεμένοι κομψότατα, πωλοῦνται εἰς τὰ Γραφεῖα μας, ὁδὸς Ζήνωνος 4— πρὸς 45.000 Δρχ. ἕκαστος.

ΛΥΣΕΙΣ

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» από σελίδα 15.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1) ΝΤΥΣΣΕΛΝΤΟΡΦ. 2) ΟΙ-
ΝΟΠΝΕΥΜΑ. 3) ΡΠ (ΡΟΠΗ). —
ΑΥ. — ΗΡΑΝ. 4) ΒΟΥΣ. — ΕΚ.
— ΜΙΣΕ. 5) Η «ΤΡΑΒΙΑΤΑ». —
ΑΡ. 6) ΓΕ. — ΜΑ. — ΤΗΝΩ. 7)
ΙΝΔΑΛΜΑΤΑ. — ΤΜ'. 8) ΚΙ'. —
Τ.Τ. — ΕΡΒΙΕ. 9) Η «ΑΜΟΙΒΗ».
— ΧΟ. 10) ΚΟΝΤΑΥΓΗ. 11) ΡΕ-
ΠΟΡ. — ΤΣΑ.Ι.Σ. 12) ΙΝΚΟΥ-
ΑΡΤ. — ΣΑ.
ΚΑΘΕΤΩΣ:

1) ΝΟΡΒΗΓΙΚΗΝ. 2) ΤΙΠΟΤΕ-
ΝΙΑ. — ΡΝ'. 3) ΥΝ. — ΥΡ. —
ΜΠΕΚ. 4) ΣΟΥΣΑΜΑΤΟ. — ΠΟ.
5) ΣΠΑ. — ΒΑΛΤΙΚΟΥ. 6) ΕΝ.
— ΕΙ. — ΒΟΡΑ. 7) ΛΕΥΚΑΔΑ. —
ΗΝ. 8) ΝΥ. — ΤΕ. — ΤΤΤ. 9)
ΤΜΗΜΑΤΑΡΧΑΣ. 10) ΟΑΡΙ. —
ΒΟΥΑΣ. 11) ΑΣΑΝΤΙ. — ΓΙΑ.
12) ΦΑΝΕΡΩΜΕΝΗΣ.

«ΣΚΑΚΙ» από σελίδα 100.

Αρ. 215. 2) Π61—α1, Β63 3) Αγ2,
Β64 ('Εάν ΒΧ62, τότε ΑΘ7+ και ΒΧ
Β) 4) Πα4 και τα Μαύρα χάνουν την
Βασίλισσαν.

Αρ. 216. 1) Ιε3! ΑΧε3+ 2) ΡΘ1.
Τώρα τα Μαύρα δεν μπορούν πιά να
φυλάξουν και το τετράγωνο η1 και το
τετράγωνο η5, όπου ο "Ιππος απει-
λεί+μάτ. Σε άμεσο όμως 1) ΡΘ1; για
να έλευθερώσουν το τετράγωνο η1 για
σάχ, θα ήκολουθεί 1)...Αε3! 'Εάν τώρα
τα Λευκά παίξουν 2) ΙΧε3, τότε τα
Μαύρα θα ήσαν «πάτ»!!

Αρ. 217. 1) Π5—δ5!! 'Απειλή. 2)
Π65—δ1 και σταμάτημα του πιονιού.
'Εάν τώρα πάρη ο Βασιλιάς, άκολου-
θεί Ιη7—ζ5 με άπειλή Ιζ5—ε3+ κλπ.
'Εάν δεν πάρη όμως, αλλά κάνει Ντά-
μα, άκολουθεί Π65—δ4+!! ΡΧΠ (άναγ-
καστικός) Ιη7—ζ5+ και το πόνι στα-
ματιέται. Διδακτικώτατον.

Αρ. 218. 1) Π6—δ6+!! Ρδ5ΧΠδ6
2) Ρη5—ζ6! 'Εάν τώρα τα Λευκά με-
τατρέψουν το πόνι εις Βασίλισσαν ή
Πύργον, τα Μαύρα θα είναι πάτ. Σε
οιανδήποτε, λοιπόν, άλλην κίνησιν των
άκολουθεί Ρζ6Χη7 και πάλι ή παρτί-
δα αποθαίνει «Ρεμί».

Αρ. 219. 'Η πρώτη κίνησης, άρκετά
φανερή, είναι: 1) Πη7—η2!! Α62—γ1

άναγκαστικώς. 2) Πη2—η1! Αγ1—ζ4
και πάλι άναγκαστικός, διότι άλλως
χάνεται ο Α. (Π.χ. Αγ1—62; Πη1—61!
και Αγ1—Θ6; Α64ΧΙδ6+ κλπ.) 3) Α64
ΧΙδ6+, Ρε5Χδ6 4) Ρδ3—ε4! και ο
Αζ4 χάνεται. Εις Αζ4—Θ2 άκολουθεί
φυσικά Πη1—η2!

Αρ. 220. 1) Α64—η1! κλπ.
Αρ. 221. 1) Ιγ4—ε3! 'Εξαναγκα-
σμός κινήσεως!

Αρ. 222. 1) ΒΘ3—γ8! 'Εξαναγκα-
σμός κινήσεως. Εις οιανδήποτε κίνησιν
των Μαύρων τα Λευκά άπαντούν με άλ-
λαγην μάτ. Π.χ. Ια5—γ4, Ι62—δ1+
μάτ ή Βγ5 κ.6. Ιγ7—65 ή δ5+μάτ.
Αρ. 223. 1) γ2—γ3! 'Απειλή. 2)
Βζ4Χδ4+μάτ.

Αρ. 224. 1) Ιγ7—65! 'Απειλή. 2)
Ι65—γ3+μάτ.

«ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΒΡΗ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟ-
ΤΕΡΑ» από σελίδα 78.

1) ΓΛΥΚΥΗΧΟΣ = 37 (Λουκία-
νός, Λεύκουρος). 2) ΕΥΦΛΕΚΤΟΣ
= 29 ('Εξάμετρος = 29!). 3)
ΥΠΙΛΑΡΧΟΣ = 39 ('Υπόξανθος =
39!). 4) ΦΑΝΑΡΤΖΗΣ = 40. 5)
ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ = 43 (Μαγγάνιον).
6) ΤΡΙΩΡΟΦΟΣ = 43. Σύνολον =
231!

«ΤΙ ΕΝΝΟΕΙΤΕ ΟΤΑΝ ΛΕΤΕ» ά-
πό σελίδα 83.

1) ΑΛΚΥΟΝΙΔΕΣ: Γ. Γενικά όνο-
μάζουν ήτοι τις ώραιές ήλιόλουστες μέ-
ρες που παρεβάλλονται στην κακοκαι-
ρία του Δεκεμβρίου. Αρχικά έσήμαι-
ναν τις έπτά ήμέρες πρό και μετά
το χειμερινό ήλιοστάσιο. Πήραν το ό-
νομά τους από το θαλασσοπούλι άλ-
κυών (ψαρόνι, ψαροφάγος) που
φτιάχνει τη φωλιά του κοντά στη
θάλασσα. Κατά την ελληνική μυθολο-
γία, ή νέα 'Αλκυόνη, έπειδή έκόμπα-
ζε ότι είναι ή "Ηρα, μεταμορφώθηκε
από τον Δία σε πουλί. 'Επειδή όμως ή
θάλασσα της έπαιρνε τη φωλιά της, ο
Δίας τη ληήθηκε και άπαγόρευσε
στούς άνέμους να φυσάνε τις ήμέρες
που έπώάζει. 'Ετσι έχομε τις άλκυο-
νίδες ή μέρες.

2) ΑΠΕΡΙΤΤΟΣ: Α. 'Εκείνος που
δεν έχει τίποτε το περιττό, άπλός, λι-
τός. 'Α περίττος λόγος —
άμφιεσις.

3) ΑΠΟΚΥΗΜΑ: Α. 'Εκείνο που
γεννιέται, παράγεται από κάποιον, παι-
δί, προϊόν. Μεταφ. οί κατηγο-
ρίες του είναι άποκυή-
ματα της φαντασίας
του.

4) ΕΚΚΕΝΤΡΙΚΟΣ: Α. 'Εκείνος
που έρρισκεται μακριά από το κέντρο.
Μεταφ. που δεν άκολουθεί τα καθιερω-
μένα, ιδιόρρυθμος, παράξενος.

5) ΕΥΑΓΓΗΣ: Β. 'Εκείνος που δεν
μπορείς να τον ψέξης, άγνός, καθα-
ρός. Εύαγγες "Ιδρυμα, άγα-
θοεργό, φιλανθρωπικό. ('Η λέξη σύνθε-
τη από τις εύ και άγος).

6) ΗΤΤΟΠΑΘΗΣ: Γ. Που πάσχει ά-
πό το φόβο της ήττας, που δεν πιστεύει
στο δυνατό της νίκης. 'Η λέξη χρησι-
μοποιήθηκε για πρώτη φορά στον Α'
Παγκόσμιο Πόλεμο.

7) ΘΑΜΩΝ: Γ. Από το άρχαιο έ-
πιρρημα θαμά (συχνά, πυκνά), ση-
μαίνει εκείνον που συχνάζει κάπου ή
τόν πελάτη. Θαμών κινήμα-
το γράφου—καφενείου.

8) ΚΥΚΕΩΝ: Β. Ανακάτεμα άνο-
μοίων και άσυμμετρώτων πραγμάτων,
τελεία σύγχυσις, άνακατοσό-
ρα.

9) ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑ: Β. Μεγάλη, τέ-
λεια θυσία. 'Εγινε όλοκαύ-
τωμα στο έωμό της πατρί-
δος. Το όλοκαύτωμα του
'Αρκαδίου. Αρχικά, κατά το Μω-

σαϊκό Νόμο, έσήμαινε το όλοκληρωτικό
κάψιμο του θύματος πάνω στο έωμό.

10) ΠΛΗΒΕΙΟΣ: Γ. Πληβείοι ήσαν
στούς Ρωμαίους ή τάξις του λαού, σ'
άντιθεσι προς τούς ευγενείς πατρι-
κίους. Καί σήμερα ή λέξις έχει την
ίδια σημασία. ('Η λατινική λέξις
plebeius, που έγινε από τη λέξη plebs,
όχλος λαός).

11) ΣΠΕΡΜΟΛΟΓΙΑ: Α. 'Η συγ-
κέντρωσις και διάδοσις άδεσπότων φη-
μών, κουτσομπολιό. Δέν είναι
άληθεια, είναι σπερμολο-
γίες. 'Η πρώτη σημασία είναι ή
συλλογή σπερμάτων, σπόρων.

12) ΦΡΟΥΔΟΣ: Β. 'Εξαφανισμέ-
νος, χαμένος και συνεκοχικά, μάται-
ος, άχρηστος. Τρέφει φρού-
δες έλπίδες. ('Από τις λέξεις
πρό και δδοϋ).

13) ΧΙΜΑΙΡΑ: Α. Μάταιο όνειροπό-
λημα, ούτοπία, αούπατη. Ζή με
Χίμαιρες. 'Η λέξις άρχικά έσήμαι-
νε ένα μυθολογικό τέρας που ήταν μπρο-
στά λιοντάρι, πίσω φίδι και στη μέση
άγρια κατσίκα. 'Η λέξις λοιπόν πήρε
τη μεταφορική σημασία από το άκα-
τόρθωτο να δη κανείς ένα τέτοιο ζώο.

14) ΧΙΟΥΜΟΡ: Γ. Εύθυμη διάθεσι
που έκδηλώνεται χωρίς διαχύσεις, λε-
πτή ειρωνεία, χωρίς κακία, χωρατό.
Αυτός ο άνθρωπος έχει
— κάνει χιούμορ.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ
ΖΑΧΑΡΩΔΩΝ ΠΡΟ-ΙΟΝΤΩΝ
"ΓΩΓΟΣ"
ΑΘΗΝΑΙ
ΟΙΚΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΤΟ 1881
ΓΡΑΦΕΙΑ — ΠΑΤΗΡΙΑ:
ΟΔΟΣ ΚΑΛΑΜΙΩΤΟΥ 12
ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ: 24.965
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ — ΑΠΟΘΗΚΗ:
ΟΔΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 248
ΤΗΛΕΦ. 96.585 και 968.844

ΚΟΥΦΕΤΑ, ΜΠΟΜΠΟΝΙΕΡΑΙ ΩΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΙΔΗ
ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ Θ' ΤΟΜΟΥ

1953

Φιλοσοφία—Παιδεία—Πολιτική—Κοινωνιολογία

Ἀλωση της Κωνσταντινουπόλεως	Δ. Ζακυνθινός	Ἰούνιος	15
Ἀνατολική Γερμανία	R. H. Steed	Μάιος	21
Ἀνθρωπιστικά γράμματα	Chr. Hollis	Ἰανουάριος	17
Ἀραβες καὶ Ἰσραὴλ	Adlai Stevenson	Νοέμβριος	51
Δίδαγμα τῆς Ἀγάτης (τὸ)	Arthur Bryant	Ἰανουάριος	29
Δίκαιη εἰρήνη γιὰ ὅλους τοὺς λαοὺς	D. Eisenhower	Ἰούλιος	29
Δρόμος πρὸς τὴ γαλήνη (ὁ)	N. V. Peale	Δεκέμβριος	64
Ἐπιστήμη τῆς βιομηχανίας (ἡ)	Mac Arthur	Ἀπρίλιος	15
Ζωὴ καὶ ὁ θάνατος τοῦ Πολιτμπρώ (ἡ)	Ed. Demaitre	Φεβρουάριος	21
Ἠθικὴ τῆς Ἀγάτης (ἡ)	A. Schweitzer	Σεπτέμβριος	15
Θέσις τοῦ εκπαιδευτικοῦ μας προβλήματος (ἡ)	Ἄλ. Παππᾶς	Ἰούνιος	36
Μάου Μάου	Robert Ruark	Ἰανουάριος	40
Μεγάλοι τύραννοι	A. Coli	Σεπτέμβριος	61
Μετανάστευσις	A. Einstein	Μάρτιος	17
Πιστεύω μου (τὸ)	S. de Madariaga	Αὐγουστος	71
Πνεῦμα τῆς Εὐρώπης (τὸ)	J. Fuller	Φεβρουάριος	15
Πῶς θὰ ἀναχατίσουμε τὴ Ρωσία	Ἰωσήφ Στάλιν	Ἀπρίλιος	33
Σχέδιο τῆς Ρωσίας (τὸ)	B. Russel	Ἰανουάριος	93
Τί εἶναι δημοκρατία;		Δεκέμβριος	21

Ποιήματα

Ἀγάπη	M. Μαλακάση	Δεκέμβριος	20
Ἀνθολογία τῶν Χαμένων Νησιῶν		Ἰανουάριος	86
Αὐγὴ στὸ Αἶγαίο	Γιάννης Ζερβός	Ἰούνιος	16
Δωδεκάλογος τοῦ Γύφτου (ἀπόσπασμα)	K. Παλαμᾶς	Δεκέμβριος	71
Ἑσρινὴ βοᾶνὰ	K. Οὐράνης	Μάρτιος	16
Edward VI	K. Οὐράνης	Αὐγουστος	16
Ζάκυνθος (στὴν)	Στ. Μαρτζώκης	Σεπτέμβριος	14
Κεντήστρα (ἡ)	Τέλλος Ἀγρας	Ἰανουάριος	16
Μικρὴ Θαλασσίνη Ἀνθολογία		Αὐγουστος	60
Ξενητεμένοι (οἱ)	M. Στασινοπούλου	Ἰούλιος	12
Παναγία τῆς Σπάτης	Ἀγγ. Σικελιανός	Μάιος	13
Πέρες (ἀπόσπασμα)	Μεταφ. Γουπάση	Νοέμβριος	22
Χειμωνιάτικα δέντρα	Λάμπ. Πορφύρας	Φεβρουάριος	16
Χριστογέννη	Ἀθ. Κυριαζής	Ἰανουάριος	28
Χώρα ποὺ δὲν πεθαίνει (ἡ)	K. Παλαμᾶς	Ἀπρίλιος	14

Φιλολογία—Καλὲς τέχνες—Βιογραφίες

Ἅγιος Φραγκίσκος τῆς Ἀσίζης (ὁ)	H. & D. Lee Thomas	Ἰούνιος	97
Ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ (ὁ)	E. Exman	Μάρτιος	34
Ἀρχικατάσκοπος τοῦ Ναπολέοντος	U. A. Grimaldi	Σεπτέμβριος	84
Βύρων καὶ τὸ ἑλληνικὸ πνεῦμα (ὁ)	B. Blackstone	Μάρτιος	26
Γκαίτε Γιόχαν Βόλφγκανγκ	H. & D. Lee Thomas	Φεβρουάριος	36

Ἐν Βηθλεὲμ τῇ πόλει...	K. Οὐράνης	Αὐγουστος	75
Ἐρῶν	W. Persish	Ἰανουάριος	42
Εὐχαὶ Πρωτοχρονιάς	«Πανδώρα»	Ἰανουάριος	52
Ἑπτὰ Ροδίτικα τραγούδια	(Συλ. Γκαλαβάνη)	Ἰανουάριος	100
Ἱστορία τοῦ Ἑσπέρου Κομοῦ (ἡ)	R. Flaerty	Ἰανουάριος	112
Καταστροφὴ τῆς Ζακύνθου (ἡ)	N. I. Σπανδωνῆς	Σεπτέμβριος	52
Κυρὰ τῶν Χιονίων	N. Μάτσας	Φεβρουάριος	84
Μάτα Χάρι	G. Hanoteau	Νοέμβριος	80
Μέγας Ἀλέξανδρος στὰ παραμύθια (ὁ)		Μάρτιος	59
Μιχαὴλ Ἀγγελοῦ		Αὐγουστος	44
Ντὰ Βίντσι, Λεονάρδος	Th. Craven	Ἰούλιος	69
Παράπονο τοῦ Μαριάνου (τὸ)	M. Μητσάκης	Ἰανουάριος	73
Πίνδος	Σ. Ἀναστασιάδου	Νοέμβριος	23
Πίσω ἀπὸ τὸν σταχτὴ τοῖχο	N. Μάτσας	Μάιος	97
Προκόπιος, Σέργιος	Γ. Λεωτσάκος	Μάιος	56
Προσενγὴ πάνω στὴν Ἀκρόπολι	Ἐρνέστος Ρενάν	Νοέμβριος	66
Ραφαὴλ Σάντισιο		Σεπτέμβριος	79
Ρέμπραντ		Δεκέμβριος	48
Ροῦμπενς		Νοέμβριος	71
Σιωπηλὴ πολιτεία τοῦ Κεραμικοῦ (στὴν)	N. Μάτσας	Ἰούλιος	36
Τισανός — Χολμπάιν		Ἰανουάριος	51
Μὰξ Κάρεν	R. Cartier	Αὐγουστος	53
Χορὸς (ὁ)	M. Lloyd	Ἰανουάριος	73

Διηγήματα—Ἀποσπάσματα διβλίων

Αἰχμάλωτοι	J. Watney	Ἰούνιος	76
Ἄστρο τῆς Βηθλεὲμ	Ch. Tazewell	Ἰανουάριος	77
Γάμος τῆς Τζέην (ὁ)	S. Maugham	Δεκέμβριος	83
Γρίσσα	A. Τσέχωφ	Δεκέμβριος	61
Δίχτυ (τὸ) («Ἀνθολογία ξένων διηγημάτων»)	Περὲς Ἀρσένιο	Ἀπρίλιος	
Ἐξομολόγησις ἐνὸς φίλου («Ἀνθολογία ξένων διηγημάτων»)	H. Suderman	Μάιος	
Ἐξὼς τῆς πόλεως	Saki	Σεπτέμβριος	57
Ἐξὼς τῆς πόλεως	V. G. Calderon	Αὐγουστος	92
Καθένας μετὰ τὸν νόμο του	A. Huxley	Νοέμβριος	90
Καίνουριος ἄφοδος κόσμος	Γρ. Ξενοπούλου	Σεπτέμβριος	74
Καμπάνες		Μάιος	
Καταδότρια (ἡ) («Ἀνθολογία ξένων διηγημάτων»)	Karl Busse	Ἰούλιος	
Κατακτητὴς (ὁ) («Ἀνθολογία ξένων διηγημάτων»)	Κνουτ Χάμσουν	Νοέμβριος	58
Κηρὸς μετὰ τὸν νόμο του	N. Μάτσας	Σεπτέμβριος	68
Κι' ὁ θάνατος γέλασε	A. Σταθοπούλου	Ἰούλιος	55
Κυριὸς μου Ἀλκιτιάδης (ὁ)	A. Βλάχος	Ἰούνιος	
Κυριὸς μου Ἀλκιτιάδης (ὁ)	L. Piradello	Ἰούνιος	
Λεμόνια ἀπ' τὸ νησί μου («Ἀνθολογία ξένων διηγημάτων»)	Ada Negri	Ἰούλιος	46
Μέσ' στὴν οἰκίαν («Ἀνθολογία ξένων διηγημάτων»)	S. Kennedy	Αὐγουστος	83
Μετὰ τὸν νόμο του	V. Meynell	Ἰανουάριος	44
Παῖδι τοῦ Ἀδελφ. Ἐντ (τὸ)		Μάρτιος	
Παραμύθια τῆς Χαλμάς		Ἰανουάριος	
Πονοκέφαλος (ὁ)	Λ. Λαζάρους	Μάρτιος	
Πρώτη φορὰ μετὰ τὸν πατέρα στὸν δρόμο («Ἀνθολογία ξένων διηγημάτων»)	S. Lagerloef	Ἰανουάριος	
Ρόδο τῶν Χριστογεννῶν (τὸ) («Ἀνθολογία ξένων διηγημάτων»)	Ἀντόνιο Θοθάγια	Ἀπρίλιος	
Στεφάνι ἀπὸ δάφνη καὶ ἀγκάθια (ἔνα) («Ἀνθολογία ξένων διηγημάτων»)			

Σύντροφος στην έρημο («Ανθολογία ξένων διηγημάτων»)	H. de Balzac	Φεβρουάριος.	
Ταξίδι (τό)	Billy Rose	Αύγουστος	41
Έτών υποχωρεί (ό)	M. Voronets	Μάιος	101
Τυφώσακος (ό)	T. Reijonen	Ιούλιος	75
Φατσίνιο Κάνε («Ανθολογία ξένων διηγημάτων»)	H. de Balzac	Φεβρουάριος.	
Φίλι της Βεργκάρας (τό) («Ανθολογία ξένων διηγημάτων»)	Π. Α. ντε' Αλαγκόν	Απρίλιος	
Χρυσά πιστόλια (τά)	F. Buckley	Μάρτιος	76

Ταξίδια—Ξένες χώρες

Αρμονία της Κίνας	H. Morrison	Μάιος	42
Βουνά της Σελήνης	W. G. Kennedy	Ιανουάριος.	48
Έβερεστ		Ιούλιος	13
Μυστικό Θιβέτ (τό)	F. Maraini	Μάρτιος	40
Νησί του Πάσχα (τό)	K. Κοντογιάννης	Σεπτέμβριος.	94
Ταξίδι στα Δωδεκάνησα	J. & F. Shor	Απρίλιος	57
Χώρα των χρυσανθέμων (στην)	Mc. Evoy	Ιούνιος	45

Αρχαιολογία—Ιστορία

Άγιος Κοσμάς στην εποχή του Χαλκού (ό)		Απρίλιος	25
Ανασκαφές της Αρχαίας Σμύρνης (οί)	J. M. Cook & E. Akwrgal	Ιούνιος	91
Αυτοκρατορία για ένα κομμάτι ψωμί (μά)	R. Peattie	Μάιος	13
Γραφή των Μυκηνών (ή)		Ιούλιος	21
Θεσσαλικά Αμπελάκια (τά)	Ch. Seltman	Φεβρουάριος.	88
Μινωική Κρήτη	I. Παπαδημητρίου	Απρίλιος	22
Νύμφες της Πεντέλης (οί)	I. Παπαδημητρίου	Αύγουστος	17
Περιπέτειες της Αφροδίτης (οί)	E. Gosling	Ιούνιος	52
Στοά του Αττάλου (ή)		Οκτώβριος.	64

Επιστήμη

Αεροπλάνο του μέλλοντος (τό)	P. Pointon	Φεβρουάριος.	98
Ακτίνες X μας εξασφαλίζουν την ευτυχία (οί)	J. Grandpierre	Δεκέμβριος	53
Αλλεργία	Don Everitt	Οκτώβριος.	23
Αυτοαναισθησία	L. Galton	Μάρτιος	69
Βόμβα υδρογόνου	A. Labarthe	Φεβρουάριος.	46
Επιστήμη στην υπηρεσία του ανθρώπου: Αναπτήρας χωρίς βενζίνη		Απρίλιος	99
Βοήθεια για το λούσιμο		Απρίλιος	98
Δακτυλικά αποτυπώματα προ 3.000 ετών		Μάρτιος	58
Έπτά χρόνια προόδου		Φεβρουάριος.	106
Η επεξεργασία των διαμαντιών		Δεκέμβριος	69
Μαντάρισμα χωρίς κλωστή		Απρίλιος	99
Μυκητοκτονία		Απρίλιος	98
Νερό από τον Ωκεανό		Μάρτιος	56
Ξόλο από σκουπίδια		Δεκέμβριος	68

Χρώματα και η στάσις μας (τά)		Μάρτιος	57
Φωτογραφική μηχανή με οπτική γωνία 180°		Απρίλιος	97
Έτσι γεννήθηκε η γη	L. Barnett	Ιούλιος	84
Ήλιος (ό)	Sir J. Jeans	Μάιος	33
Θάνατος της Θάλασσας (τό)		Ιούνιος	55
Κάπνισμα και ο καρκίνος (τό)	R. Norr	Φεβρουάριος.	78
Καταγωγή του ανθρώπου (ή)	J. Rostand	Μάρτιος	50
Κατάκτησις του ουρανού (ή)	Ph. de Balaie	Δεκέμβριος	79
Κληρονομικότητα (ή)	J. Neel	Ιούνιος	69
Κοβάλτιο	G. Mann	Ιανουάριος.	37
«Meteo»	A. Labarthe	Μάρτιος	105
«Νάρκωσις ψύξεως»	C. Bart	Ιούλιος	50
Ναυτίλος	L. Norman	Μάιος	51
Νέες ελπίδες για τη θεραπεία του καρκίνου		Μάιος	92
Όνειρο της αθανασίας (τό)	J. Rostand	Ιανουάριος.	84
Πάλη κατά του καρκίνου (ή)	J. Carlet	Μάρτιος	84
Ποιές εφευρέσεις περιμένει ο κόσμος	S. Confalonieri	Ιούλιος	104
Ποιοί πρέπει να αποφεύγουν τα αεροπορικά ταξίδια	Π. Πατρονικόλας	Αύγουστος	89
Πρόβλημα της αλλαγής του φύλου (τό)	A. Miotto	Αύγουστος	23
Προσοχή στα αντιβιοτικά		Απρίλιος	45
Τελευταία έλπιδα	R. Keller	Φεβρουάριος.	69
Τηλεόρασις στην Ωκεανογραφία (ή)	H. Barnes	Απρίλιος	77
Τι υπάρχει στο έσωτερικό της γης		Μάιος	81
Τους λέμε τρελλούς και όμως δεν είναι	Dr. Miriez	Νοέμβριος.	75
Τάραξη ζωής στον Άρη;	M. Clurman	Αύγουστος	44
Τιτανάλυσις	F. Ellie	Ιούνιος	26
Χειρουργική... με γυαλόχαρτο	J. A. Clark	Νοέμβριος.	34
Ωραίο φύλο (τό)	J. Rostand	Φεβρουάριος.	29

Διάφορα

Αγριολούλινδα	K. N. Τουλμής	Απρίλιος	38
Αδυνατίζετε παχαινόντας	C. Ford	Δεκέμβριος	30
Αέρας που αγαλιάζει τη γη (ό)	J. Kaplan	Απρίλιος	84
Αεροπορικό ταχυδρομείο	E. Smith	Μάιος	18
Αλεξιπτώστις για διασκέδασι	Phyl. Weir	Νοέμβριος.	31
Αν αμφιβάλλεις, πλύνου	R. Gallico	Οκτώβριος.	28
Ας μάθουμε να ξεχνάμε	W. Sangster	Αύγουστος	80
Βασιλικά πυροτεχνήματα	R. Clark	Μάιος	72
Βασιλική συλλογή της Αγγλίας (ή)	Δ. Κουμουνοπούλου	Απρίλιος	105
Βοηθήστε το παιδί σας	A. E. Hotchner	Σεπτέμβριος.	97
Γεράκι κυνηγός (τό)	E. Allen	Φεβρουάριος.	80
Γιατί οι αλχημισταί δεν έφτιαξαν χρυσάφι	Um. Sborgi	Φεβρουάριος.	73
Γραμματόσημα και νομίσματα	Rh. Davies	Αύγουστος	50
Γυναίκα μου δεν είναι σαν τις άλλες (ή)	Corey Ford	Μάρτιος	73
Cinerama		Φεβρουάριος.	55
Δάσος Κοτζά Όρη (τό)	I. Παπαϊωάννου	Οκτώβριος.	81
Έλληνικά σπήλαια		Μάιος	97
Έναεριο Λεωφορείο	R. Walker	Οκτώβριος.	68
Έχουν άδικο να έχουν δικαίωμα	M. Sylvestre	Σεπτέμβριος.	22
Ζωή ξαναρχίζει στα έδωκιντα (ή)	M. Cunpert	Μάιος	84
Ζωή των πουλιών (ή)	L. Binet	Αύγουστος	101
Θέατρο και κινηματογράφος	A. R. Fulton	Μάρτιος	89
Ιπτάμενοι δίσκοι	H. Gilbert	Οκτώβριος.	33
Ισότης των φύλων (ή)	E. Βάδας	Απρίλιος	102
Καλοί τρόποι στο τηλέφωνο (οί)			

Κανάστα	
Κάτω από τη γη	M. Mathis
Κινηματογράφος στα πρώτα του δημα- τα (ό)	A. E. Smith
Κόσμος των πουλιών (ό)	A. Devoe
Μαγικό «Τί» και «γιατί» (τό)	J. Gibson
Μαθαίνω να κοιμάμαι	S. Daninos
Μάθετε να διαβάζετε	P. Boyd
Μαθουσάλες της φύσεως	O. Breland
Μεγάλο όνειρο (τό)	A. Labarthe
Μέθοδος της Λαϊκής (ή)	Saki
Μυρωδιές κυβερνούν τη ζωή μας (οί)	El. Cohen
Μυστικό όπλο του Τζο Σμιθ (τό)	P. Wallace
Μυστικό της καρδιάς	C. Forester
Νησιά που ταξιδεύουν	R. Schiller
Συριστικά	P. Corder
Όσα παρνει ο άνεμος	R. Ruark
Όχι άλλοι έπαρφοι	D. Thompson
Πάσχα (τό)	L. Rolbins
Πρόδρομος της έλληνοτουρκικής φιλίας (ένας)	
Πόλεμος και κοινωνική εξέλιξη	I. Seldon
Πώς πήραν τα ονόματά τους	A. Miotto
Σελήνη και ο άνθρωπος (ή)	R. Musel & B. Stapleton
Στέψις μιας Βασίλισσας	M. Fisher
Στρεΐδια (τά)	M. Ρουσοπορόλου
Σύγχρονη γυναικεία γυμναστική	A. Σ. Σκανδάμης
Τελευταίοι δήμοι στο Μπούρτζι (οί)	
Τί λέει ο Σώμερσετ Μάμ	
Το σπίτι του κοριτσιού	A. Miotto
Φιλαργυρία	

Μόδα

Μόδα

Απλότης, γραμμή, αρμονία	Μαρίνα
Βραδινά	Μαρίνα
Καλοκαιρινά	Μαρίνα
Νέα γραμμή του Ντιόρ	Μαρίνα
Νέα μόδα (ή)	Μαρίνα
Πρώτα μηνύματα (τά)	Μαρίνα
Συμπεράσματα	Μαρίνα

Σύγχρονοι καλοί τρόποι

Δεξιότητες — χοροί	
Ξένες συνήθειες	
Πότε χαιρετούν οι κυρίες	
Πώς να δέχεστε στο σπίτι σας	
Φιλικές προσκλήσεις	
Χαιρετισμοί και χειραψίες	

Σεπτέμβρ.	101
Ιούλιος	41

Οκτώβρ.	57
Δεκέμβριος	43
Ιούλιος	65
Απρίλιος	73
Φεβρουάριος	97
Μάρτιος	93
Απρίλιος	48
Ιανουάριος	88
Φεβρουάριος	51
Απρίλιος	92
Μάιος	89
Μάιος	69
Νοέμβρ.	63
Ιανουάριος	106
Απρίλιος	89
Απρίλιος	81

Μάιος	27
Νοέμβρ.	86
Σεπτέμβρ.	65
Ιούνιος	85
Ιανουάριος	56
Ιούλιος	94
Φεβρουάριος	110
Ιούνιος	104
Ιούνιος	20
Ιούνιος	81
Δεκέμβριος	92

Δοκιμάστε να γίνετε δημοσιογράφος

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Προκηρύσσοντας η «Εκλογή» τον ΣΤ' Δημοσιογραφικό Διαγωνισμό δι-
νει στους αναγνώστες της την ευκαιρία να δοκιμάσουν τις δυνάμεις τους
στη δημοσιογραφία και να γίνουν συνεργάτες της. «Ας φανταστούν πως
ο άρχισυντάκτης τους —στην περίπτωση αυτή η «Εκλογή»— τους έδωσε
την εντολή να γράψουν 4—5 σελίδες πάνω στο θέμα:

“ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ,”

Πότε αποτελεί παράγοντα εξυψώσεως του πνευματικού επι-
πέδου του λαού, και ποιά είδος θεάτρου (κλασικό, πρωτοπο-
ριακό, μουσικό ή όλα μαζί); Στην Ελλάδα εκτελεί τον προ-
ορισμό του; Αν όχι, γιατί; Έργα — Πρωτοβουλίες —
Εκτελέσεις.

Ο άρχισυντάκτης τους θα τους ζητούσε το έργο μέσα σε 2—3 ώρες.
Η «Εκλογή» τους δίνει μεγαλύτερο χρονικό περιθώριο:

Μέχρι της 10ης Δεκεμβρίου.

Η ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΣ, Η ΤΑΧΥΤΗΣ, Η ΣΥΝΤΟΜΙΑ

είναι πράγματα που δεν πρέπει να ξεχνά ο δημοσιογράφος, ο οποίος συ-
χνά έχει να αντιμετωπίσει και τις δυσκολίες του ταχυδρομείου.

Οι φάκελλοι που θα φθάσουν μετά την 10η του μηνός δεν θα ανοίγων-
ται, ούτε θα επιστρέφονται, δεδομένου ότι δεν πρόκειται να χρησιμοποιη-
θούν τον επόμενο μήνα, για τον οποίο θα δοθεί άλλο θέμα.

Αναπτύξτε το θέμα σας με ακρίβεια, με πρωτοτυπία και κέφι, έτσι
ώστε να διαβάζεται ευχάριστα από το πολύ κοινό μιας εφημερίδας.

☆

Η καλύτερη συνεργασία θα δημοσιευθεί στην «Εκλογή» του
Ιανουαρίου με την υπογραφή και μια σύντομη βιογραφία του
γράφοντος και θα πληρωθεί με την τρέχουσα τιμή συνεργα-
σίας, δηλαδή 30.000 δρχ. κατά τυπωμένη σελίδα «Εκλογής».

ΣΤΕΙΛΕΤΕ ΤΗΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΑΣ ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ «ΕΚΛΟΓΗΣ»

Όδός Ζήνωνος 4

ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Ἡ «Ἐκλογή» συνεχίζει τὴν σειρά «Κατ' ἐκλογήν τῶν ἀναγνώστων», ἡ ὁποία ἐσημείωσε μεγάλη ἐπιτυχία καὶ εὐχαριστεῖ ὅλους τοὺς φίλους τῆς πού τῆς ἔγραψαν.

Κάθε μῆνα στὴ σειρά «Κατ' ἐκλογήν τῶν ἀναγνώστων» θὰ δημοσιεύεται ἓνα ἀπὸ τὰ κομμάτια πού μᾶς ζητοῦν οἱ ἀναγνώσται μας.

Στείλτε μας τὴ σελίδα αὐτὴ συμπληρωμένη, δίνοντας ὅσο περισσότερα στοιχεῖα μπορεῖτε. Ἔτσι διευκολύνετε τὴν ἐρευνά μας.

ΟΝΟΜΑ ἀποστολέως

ΕΠΩΝΥΜΟ ἀποστολέως

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ἀποστολέως

ΘΕΛΩ ΝΑ ΔΩ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΟ ΣΤΗΝ «ΕΚΛΟΓΗ» ΤΟ ΑΡΘΡΟ
ΤΟΥ, ΤΗΣ (ὄνομα συγγραφέως)

ΜΕ ΤΟΝ ΤΙΤΛΟ

ΠΟΥ ΔΗΜΟΣΙΕΥΤΗΚΕ ΣΤΟ, ΣΤΗΝ (ὄνομα ἐφημερίδος, περιοδικοῦ ἢ βιβλίου)

ΤΗΣ (ἡμέρας, ἂν εἶναι ἐφημερίδα)

ΤΟΥ (μηνός, ἂν εἶναι ἐφημερίδα ἢ περιοδικό)

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
ΒΑΛΤΕΤΣΙΟΥ 42
ΤΗΛ. 610-715

Μία ἑφεύρεσις
ποῦ θάνακουφίσῃ
ΚΑΘΕ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ!

ΟΧΙ ΠΙΑ ΔΥΣΟΣΜΕΣ
ΣΚΟΥΠΕΙΣ ΤΟΥΑΛΕΤΑΣ
ΑΛΛΑ ΤΟ ΣΩΤΗΡΙΟΝ
ΠΙΝΕΛΛΟ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΟΣ
ΕΞ ΕΛΑΣΤΙΚΟΥ

Ἀριστερῆς Ἐμφανίδεως

ΠΙΝ ΚΑΛ

ΜΕΓΑΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΑΠΕΡΙΟΡΙΣΤΟΥ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ-ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟΝ ΣΕ ΚΑΘΕ ΣΠΙΤΙ
ΖΗΤΗΣΑΤΕ ΤΟ ΑΠ' ΟΛΑ ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΟΙΚΙ-
ΑΚΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ, ΕΙΔΩΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΑ
ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΩΝ

ΧΟΝΔΡΙΚΗ ΠΩΛΗΣΙΣ **Μ. ΧΡΗΣΤΕΑΣ** ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ 1
Τηλ. 21963-ΑΘΗΝΑΙ

ΕΙΔΗ
ΟΙΚΙΑΚΗΣ
ΧΡΗΣΕΩΣ

ΑΙΟΛΟΥ 61

"ΑΛΕΚΤΩΡ."

